

عنوان درس :
مبانی جامعه شناسی رشته های
اقتصاد، حسابداری، روان شناسی و علوم تربیتی
(3 واحد)

منبع : درآمدی به جامعه شناسی

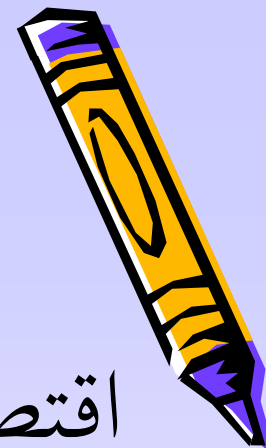
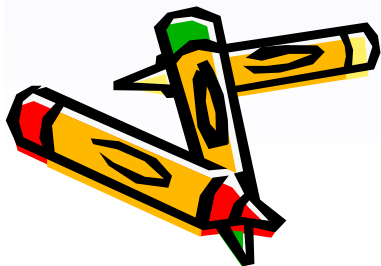
بروس کوئن

ترجمه محسن ثلاثی

چاپ بیست و هفتم : 1385

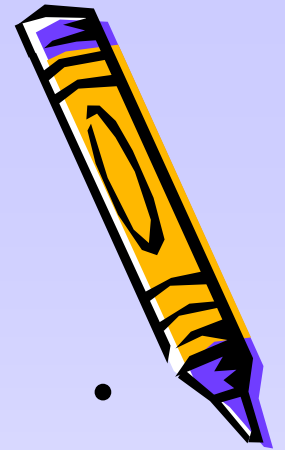
تهیه کننده : مژده کیانی

مژده کیانی - مردادماه 1385

اهداف درس

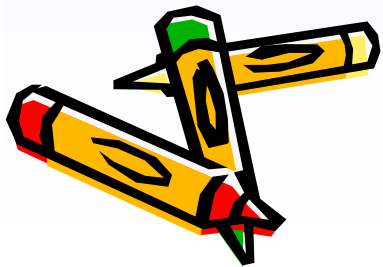
- هدف جامعه شناسی مطالعه و شناخت علمی زندگی اجتماعی انسانها است.
 - در این برنامه دانشجو با مفاهیم زیر آشنا می شود :
1. تعریف و انواع جامعه شناسی
 2. روش پژوهش در جامعه شناسی
 3. اصطلاحات جامعه شناسی

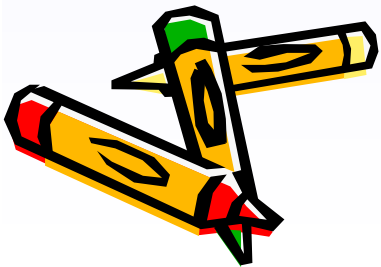
وانتظار می رود:

1. جامعه شناسی را تعریف کند.
2. روشهای پژوهش در جامعه شناسی را نام ببرد.
3. تفاوت روشهای پژوهش را شرح دهد.
4. اصطلاحات جامعه شناسی را تعریف کند.
5. سازمانهای رسمی را تعریف کند.
6. ویژگیهای دیوانسالاری را نام ببرد.
7. مفاهیم قدرت، جنبش و دگرگونی اجتماعی را توضیح دهد.
8. عوامل موثر در دگرگونی اجتماعی را نام ببرد.

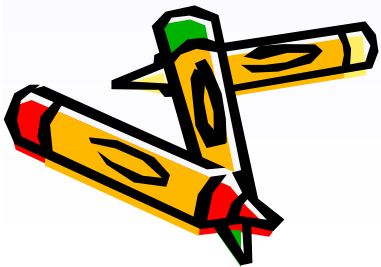
کاربرد درس

- دانشجویان رشته های حقوق ، مدیریت ، اقتصاد ، تاریخ ، روان شناسی ، علوم تربیتی و و حتی شاخه های گوناگون رشته های علوم پایه و پزشکی که به فهم عمیق و علمی مسائل اجتماعی علاقمندند ، با این درس آشنا می شوند . این درس ابهاماتی را که شیوه طرح مسائل و ذهن نقاد دانشجو با آن روبرو است برطرف می کند . این درس برای رشته های اقتصاد ، روان شناسی و علوم تربیتی پایه محسوب می شود.

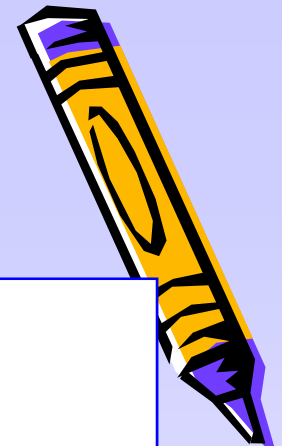
دانشجوی گرامی

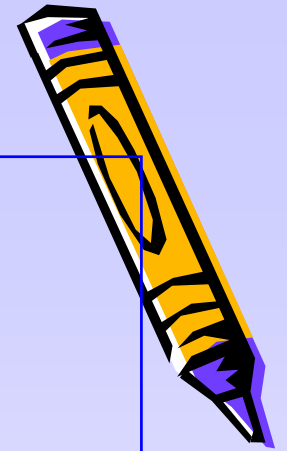
در این نرم افزار آموزشی صرفا از مطالب پیچیده
فصول کتاب درسی اسلاید تهیه شده است و از
پرداختن به مفاهیم ساده خودداری شده است .

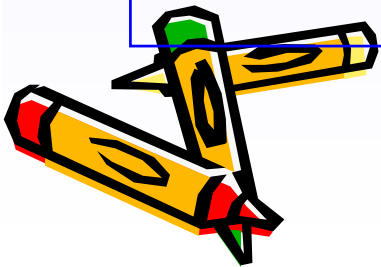
فهرست

- جامعه شناسی
- پژوهش جامعه شناختی
- فرهنگ
- منزلت و نقش
- اجتماعی شدن و شخصیت
- گروههای اجتماعی
- نهادهای اجتماعی

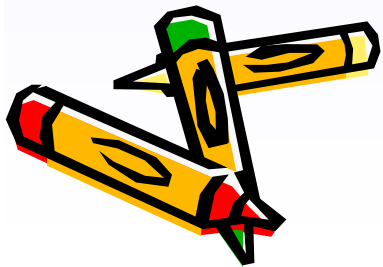
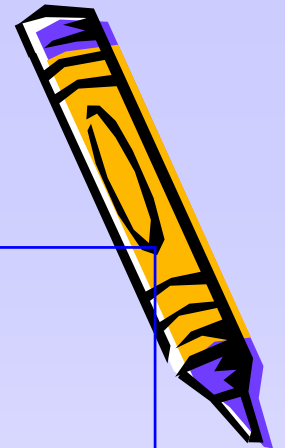

- خانواده
- نظارت اجتماعی
- رفتار انحراف آمیز
- طبقات اجتماعی
- تحرک اجتماعی
- جمعیت و بوم شناسی
- اجتماع روستایی و اجتماع شهری
- رفتار جمعی

- روابط نژادی و قومی
- سازمانهای رسمی
- قدرت اجتماعی
- جنبش های اجتماعی
- دگرگونی اجتماعی و فرهنگی

فصل 1

• مقدمه

مژده كياني - مردادماه 1385

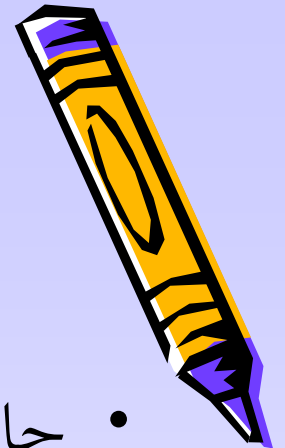
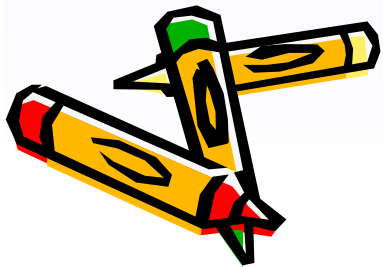
اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. تعریف علمی جامعه شناسی را بیان کند .
 2. اهمیت و فایدهٔ جامعه شناسی را بیان کند .
 3. اهداف عمدهٔ جامعه شناسی را توضیح دهد .
 4. منابع جامعه شناسی را نام ببرد .
 5. ارتباط جامعه شناسی و علوم دیگر را شرح دهد .
 6. نقش اسپنسر ، دورکیم و وبر در تحول جامعه شناسی بیان کنند .

تعریف جامعه شناسی

- جامعه شناسی را می توان به عنوان بررسی علمی گروهی زندگی انسانها تعریف کرد .
- جامعه شناسی به عنوان یک رشته علمی ، فلسفه اجتماعی نیست و نیز نظامی از ارزشها نیست که به مردم بگوید چه رفتاری باید داشته باشند .

اهمیت و فایده جامعه شناسی

فایده جامعه شناسی از چند جهت قابل بررسی می باشد:

1. نگاه تازه به محیط اجتماعی؛
2. شناخت جایگاهمان در جامعه؛
3. آشنایی با گروه های اجتماعی؛
4. شناخت دیدگاه های متفاوت با خودمان؛
5. تخفیف تعصب ها و پیشداوری ها.

فایده بررسی جامعه شناختی

تخفیف
و
تعصب و
پیش
داوری
خودمان

شناخت
دیدگاه‌های
متفاوت با
خودمان

آشنایی
با
گروه‌های
اجتماعی

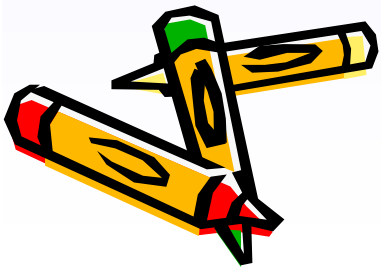
شناخت
جایگاه
فرد در
جامعه

نگاه تازه
به محیط
اجتماعی

اهداف عمده‌ی جامعه‌شناسی

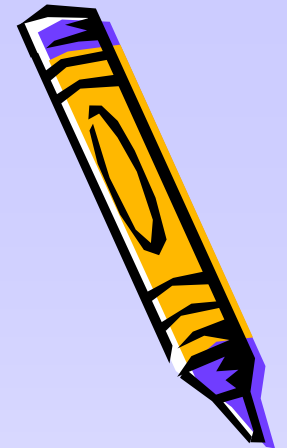
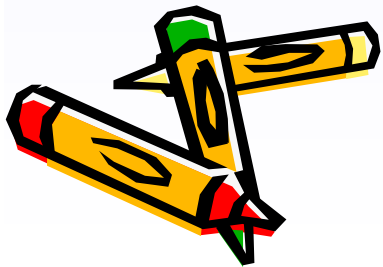
• یکی از هدف‌های عمده جامعه‌شناسی پیش‌بینی رفتار اجتماعی و نظارت بر آن است.

- پیش‌بینی رفتار اجتماعی
 - نظارت بر رفتار اجتماعی
- تغییر نگرش ← دقت بیشتر

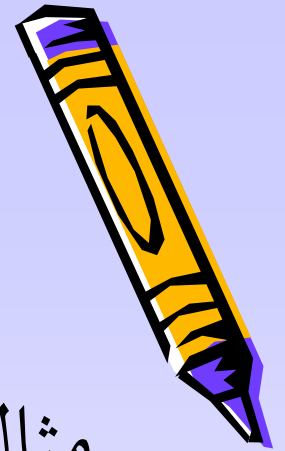
منابع جامعه شناسی

1- یکی از منابع جامعه شناسی، عقل سلیم است. به باور روزمره‌ای که از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود، عقل سلیم گویند.

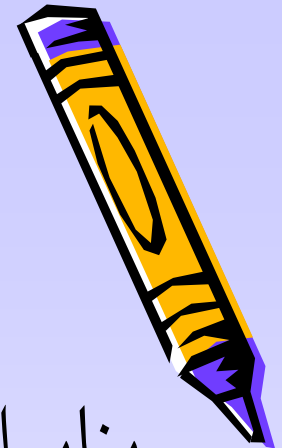

عقل سلیم

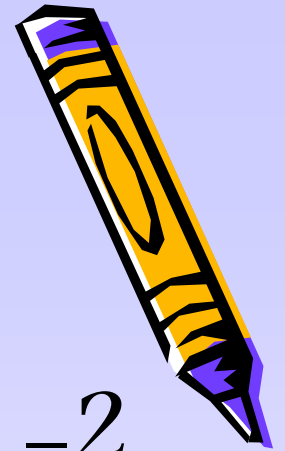
مثال این که گفته می‌شود، جوانان طبقه متوسط کمتر از جوانان طبقه پائین مستعد بزهکاری‌اند، از نظر جامعه شناسی نادرست است.

بنابراین عقل سلیم اگر در معرض آزمون و
تحلیل علمی قرار گیرد، معتبر و پذیرفتنی
است.

2- یکی دیگر از منابع، ادراک شهودی است. این ادراک مبتنی بر اطلاعات نیمه موثق و منابع مهم است.

• ادراک شهودی یک دانش غریزی است.
ادراک شهودی و عقل سلیم در جامعه
شناسی جایی دارند، زیرا در تحول
فرضیه‌ها غالباً نقش دارند.

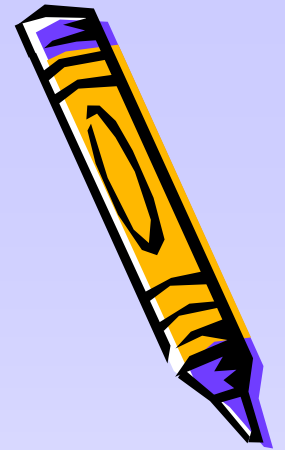
منابع جامعه شناسی

ادراک
شهودی

عقل سلیم

مژده کیانی - مردادماه 1385

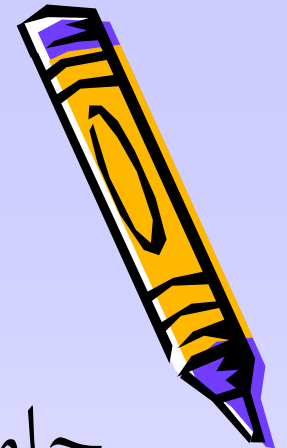
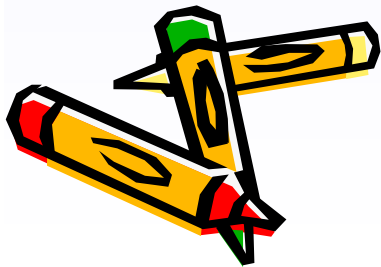
21

جامعه شناسی به عنوان یک علم

جامعه شناسی نیز مانند علوم اجتماعی دیگر، از بیشتر رشته‌های علوم اجتماعی دقت کمتری دارد. این مسأله چند دلیل اساسی دارد:

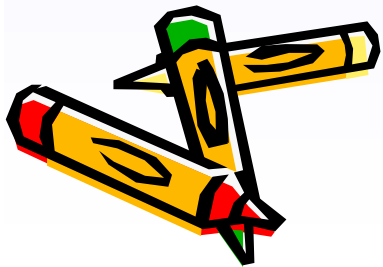
1. روش علمی به تازگی در بررسی رفتار اجتماعی به کار گرفته شده است،

دلایل دقت پائین جامعه شناسی

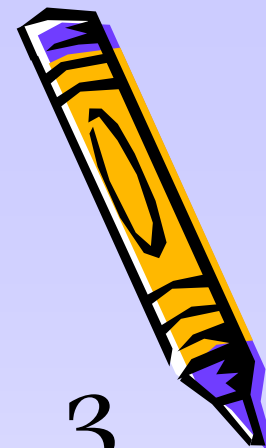

2. در برخورد با موضوع‌های انسانی مسائل بسیاری مطرح می‌باشد که در بررسی فیزیک یا زمین شناسی وجود ندارد،

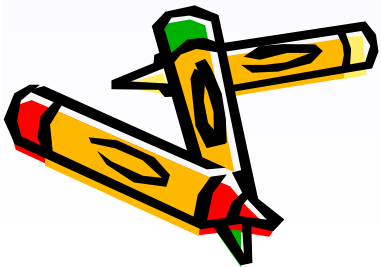
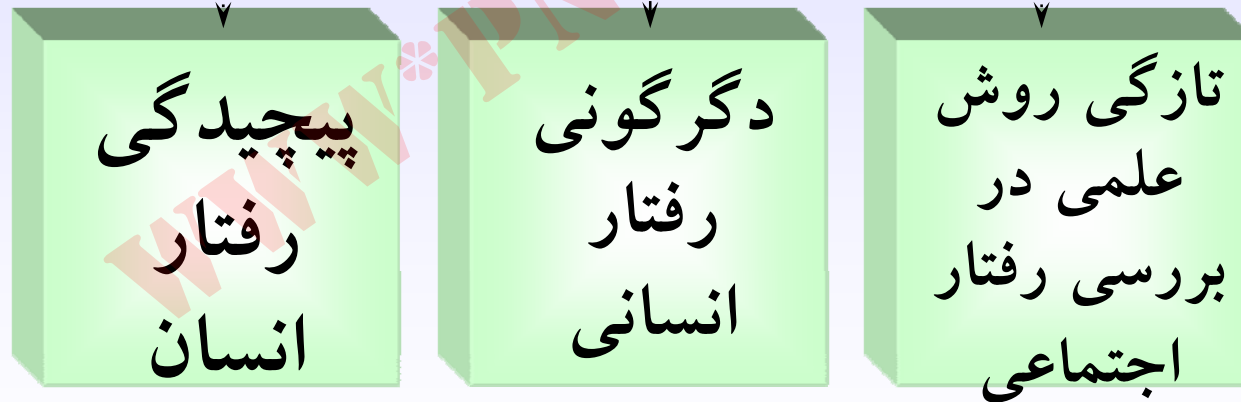

ادامه بحث

3. رفتار افراد دستخوش دگرگونی‌هایی است که همین دگرگونی‌ها می‌توانند در رابطه آن‌ها با دیگران و نیز با دانشمندانی که می‌خواهند آن‌ها را مورد بررسی قرار دهند، تأثیر شایانی بگذارند.

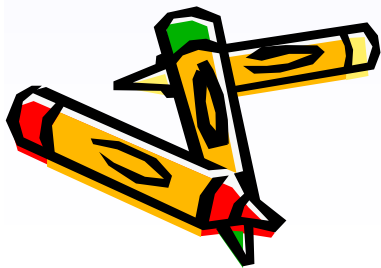
دلایل دقت پائین
جامعه شناسی

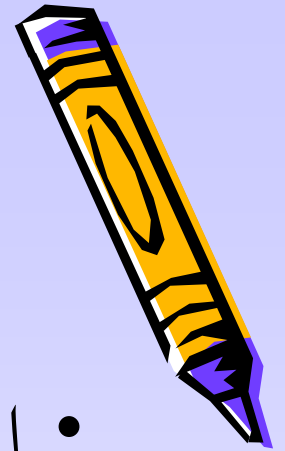
ویژگی‌های روش علمی در جامعه‌شناسی

روش بررسی علمی باید شرایطی داشته باشد:

1- شواهد تحقیق پذیر: تحقیق علمی به
مشاهدات عینی و واقعی نیاز دارد که بتوان
صحت و سقم آنها را آزمود.

• از آن جا که شواهد تحقیق پذیر برای هرگونه تحقیق علمی ضرورت دارند، بررسی مسائل گوناگون مابعدالطبیعی، مانند حدوث در تحقیق علمی جامعه شناسی جایی ندارد.

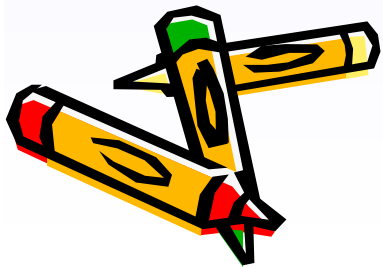
ادامهٔ بحث

2- طرد حقایق مطلق: حقیقت علمی همیشه باید پذیرای تجدید نظر باشد. دانشمند باید آمادهٔ آزمودن شواهد تازه باشد.

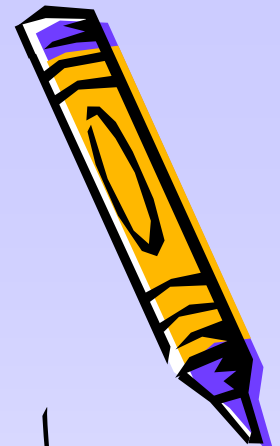

ادامه بحث

3 بیطرفی اخلاقی: علم به پرسش‌های راجع
به واقعیات پاسخ می‌گوید، ولی نمی‌تواند
اثبات کند که یک ارزش از ارزشی دیگر
بهتر است

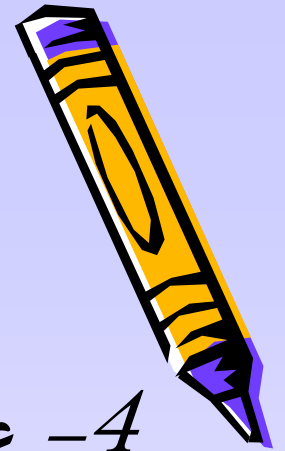

این ارزش‌های اجتماعی‌اند که در نهایت تعیین می‌کنند که دانش را چگونه باید به کار بست. دانشمند نباید اجازه دهد که ارزش‌های شخصی‌اش بر طرح و انجام تحقیق حرفه‌اش تأثیر گذارند.

ادامهٔ بحث

4- عینیت: ثبت همه مشاهدات بدون موضع‌گیری را عینیت گویند. یعنی بدون این‌که ارزش‌ها و نظرات شخصی دخالت داده شود، واقعیت بررسی شود.

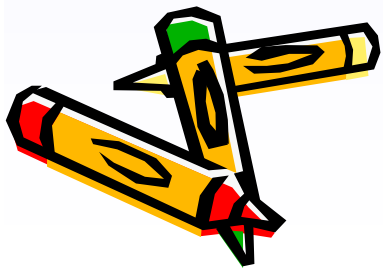
ادامه بحث

5- روش‌های بررسی دقیق و استاندارد شده: جامعه شناسی باید توصیف‌های درست و دقیق از داده‌های تحت بررسیش به دست دهد، باید طرح منتظمی برای گردآوری داده‌ها در دست داشته باشد و روش‌های گردآوری داده‌ها و یافته‌هایش را به دقت مشخص کند.

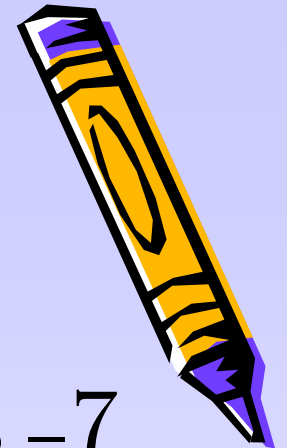
ادامه بحث

6- مهارت حرفه‌ای: مشاهدات علمی باید به وسیله مشاهده‌گران تعلیم دیده انجام گیرند، زیرا مشاهده‌گر تعلیم ندیده ممکن است مشاهداتش را درست بیان نکند.

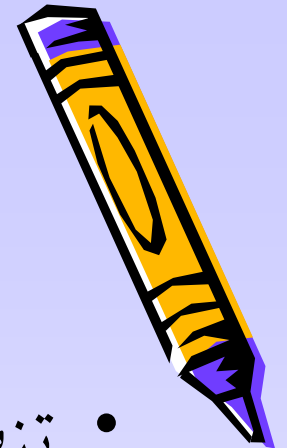
ادامه بحث

7- شرایط کنترل شده: فرض کنید یک جامعه شناس بخواهد تأثیر کاربرد دو پلیس گشت را به جای یک پلیس گشت مورد بررسی قرار دهد. در یک چنین بررسی همه شرایط از جمله حوزه گشت، آموزش، آمادگی جسمانی، سابقه کار و ... پلیس گشت، باید بدون تغییر باقی بماند.

ادامه بحث

- تنها تغییری که باید پیش بیاید، استفاده از یک پلیس اضافی است. در صورتی که همه شرایط دیگر ثابت باشند، اگر نتایج گشت با کاربرد پلیس اضافی تغییر کند، پس وجود پلیس اضافی را باید عامل این دگرگونی دانست.

ویژگی های
روش علمی
جامعه شناسی

شرایط
کنترل
شده

روش
های
بررسی
دقیق

بی طرفی
اخلاقی

شواهد
تحقیق
پذیر

مهارت
حرفه ای

عینیت

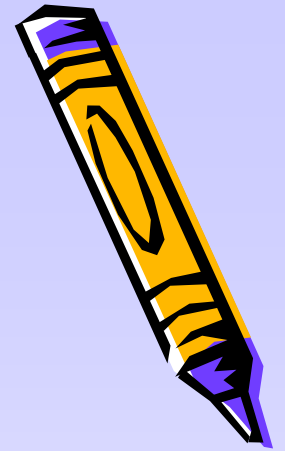
طرد
حقایق
مطلق

مژده کیانی - مردادماه 1385

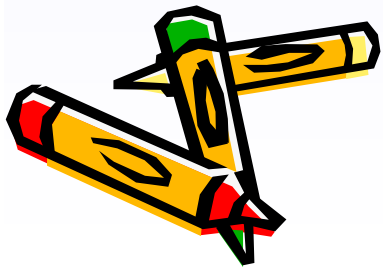
Payam Nour University Ebook

36

تحول تاریخی جامعه شناسی

• جوان‌ترین علم رشته علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی است. واژه جامعه‌شناسی را در سال 1838 اگوست کنت فرانسوی در کتاب فلسفه اثباتی‌اش، بدعت گذاشت. کنت را عموماً بنیانگذار جامعه‌شناسی می‌دانند.

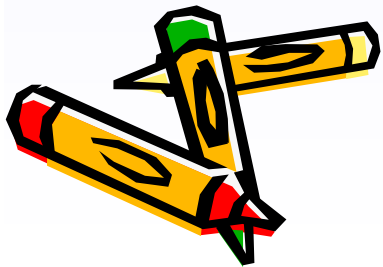
- کنت معتقد بود که علم جامعه شناسی باید بر پایه مشاهده منتظم و طبقه بندی استوار است.

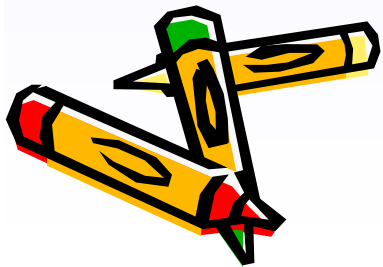
• هربرت اسپنسر در سال 1876 نظریه تکامل اجتماعی را تحول بخشید که پس از پذیرش و رد اولیه، اکنون به صورت تعدیل شده دوباره پذیرفته شده است.

• اسپنسر نظریه تکاملی داروین را در مورد جوامع بشری به کار بسته بود. او معتقد بود که جوامع انسانی از طریق یک تکامل تدریجی، از ابتدایی به صنعتی تکامل می یابند.

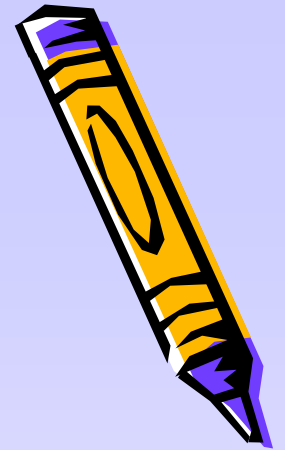
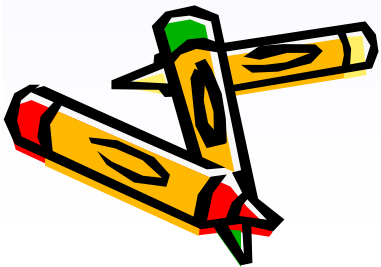

• اسپنسر در نوشته‌هایش یادآور شده بود که این جریان یک فراگرد تکامل طبیعی است که انسان‌ها نباید در آن دخالت کنند.

فصل 2

پژوهش جامعه شناختی و روشهای تخصصی آن

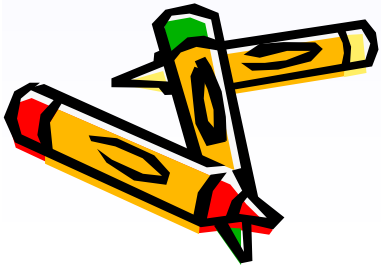
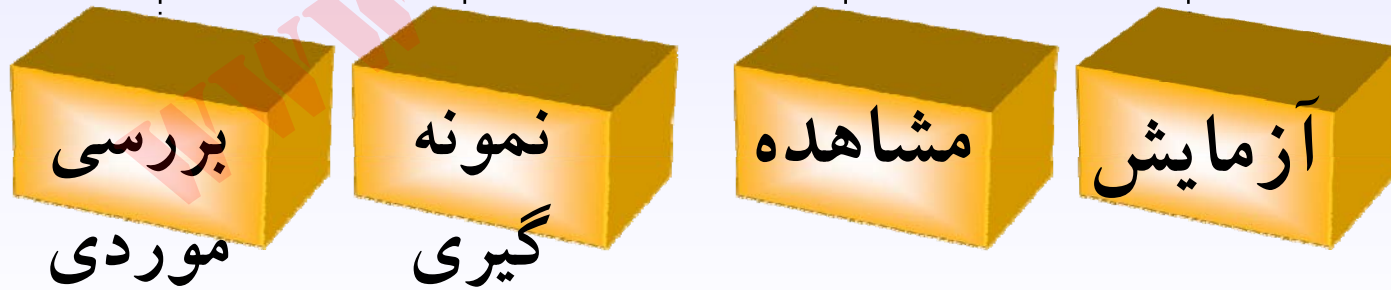
اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. دلایل پائین بودن دقت جامعه شناسی را نسبت به علوم طبیعی توضیح دهید .
 2. شرایط روش علمی جامعه شناسی را بیان نمایند .
 3. مراحل روش علمی تحقیق در جامعه شناسی را توضیح دهند.

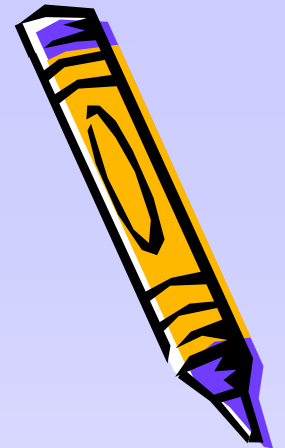
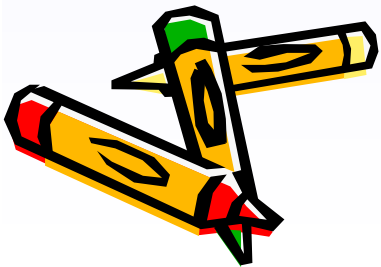

فنون پژوهش جامعه‌شناسی

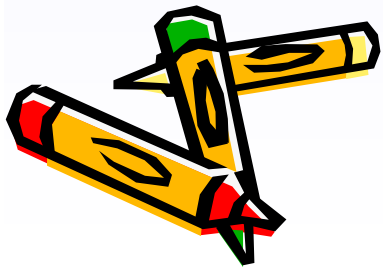

فنون پژوهش جامعه شناختی

- چهار فن که در بیشتر پژوهش‌های جامعه شناختی عموماً به کار برده می‌شوند، عبارتند از: آزمایش، مشاهده، نمونه‌گیری و بررسی موردی.

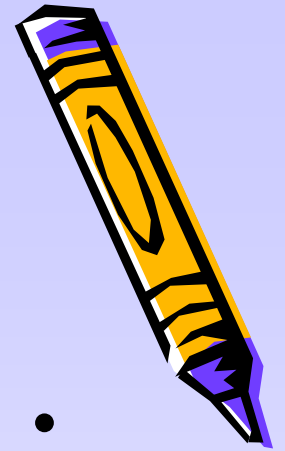

• به نظر شما اگر محققى بخواهد تأثیر تسهیلات
سمعى-بصرى را روی دانشجویان دوره لیسانس
آزمایش کند، از چه فنى استفاده مى کند؟

آزمایش

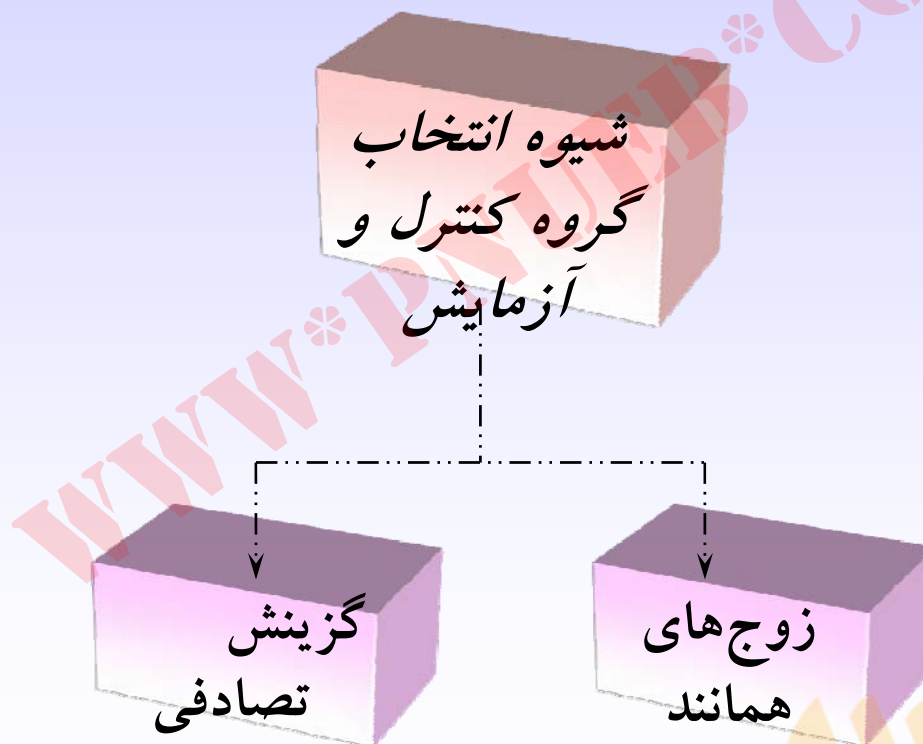
- در آزمایش که هم در آزمایشگاه و هم در میدان تحقیق انجام می‌گیرد، همه متغیرها به جز متغیر مستقل، ثابت باقی می‌ماند. محقق متغیر مستقل را تغییر می‌دهد تا ببیند که چه دگرگونی‌هایی در موضوع تحقیق، بوجود می‌آید.

• تفاوت بررسی مشاهده‌ای با آزمایش این است که در این روش، محقق متغیر مستقل خود را در کارش دخالت نمی‌دهد، بلکه موضوع کارش را در یک موقعیت طبیعی به دقت مورد مشاهده قرار می‌دهد.

- جامعه شناس به دو شیوه می تواند گروه کنترل و آزمایش را انتخاب کند:

مژده کیانی - مردادماه 1385

ادامه بحث

1. روش گزینش زوج‌های همانند: در این شیوه، آزمایش کننده گروه‌ها را به گونه‌ای نظم می‌دهد که در برابر هر شخص از گروه کنترل، یک فرد همانند او در هر کدام از گروه‌های آزمایش قرار گیرد.

ادامه بحث

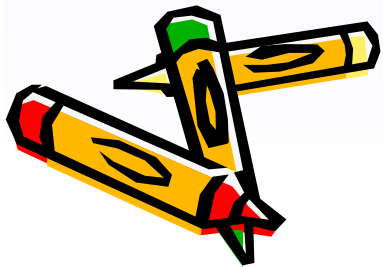
- منظور از افراد همانند افرادی است که برحسب برخی متغیرهای عمده، درست شبیه هم باشند.

2. فن گزینش تصادفی: در این شیوه، افراد بر حسب تصادف آماری، در هر یک از دو گروه کنترل یا آزمایش پخش می شوند.

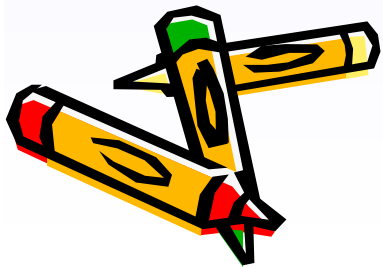
بررسی مشاهده‌ای

- اگر قرار باشد محققى رفتار شرکت کنندگان در انتخابات شوراها را بررسی کند، مثلاً بررسی کند چه گروه‌های سنی بیشتر مشارکت داشته‌اند، یا وضعیت حجاب و پوشش رأی‌دهندگان چگونه است، از روش مشاهده استفاده می‌کند.

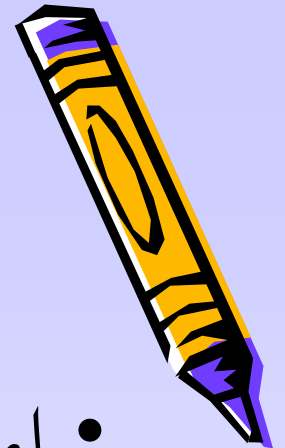
ادامه بحث

• خیلی وقت‌ها پیش آمده که از پنجره بیرون را نگاه می‌کنید، بعضی وقت‌ها از پنجره اتوبوس در حین حرکت از خیابان‌ها و مکان‌های مختلف در حالی که غرق در افکارتان هستید، به بیرون خیره شده‌اید.

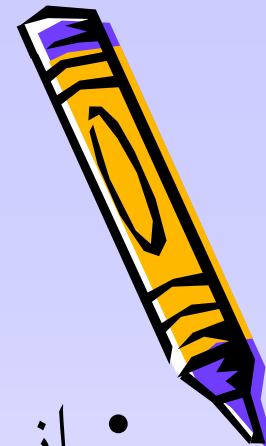
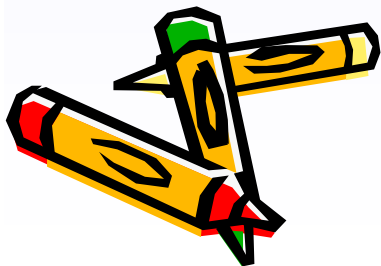
ادامه بحث

• اما آیا می توان به این نوع نگاه کردن ،
مشاهده گفت؟ مطمئناً پاسخ شما منفی
است. مشاهده علمی، دارای ساختار
مشخص و از پیش تعیین شده است.

نمونه گیری

• از نمونه گیری برای گردآوری داده‌ها، معمولاً از طریق پرسشنامه یا مصاحبه، استفاده می‌شود، به گونه‌ای که از میان انبوه داده‌های راجع به یک موضوع نمونه‌های طبقه بندی شده‌ای برگزیده می‌شوند.

گردآوری
اطلاعات

مصاحبه

پرسشنامه

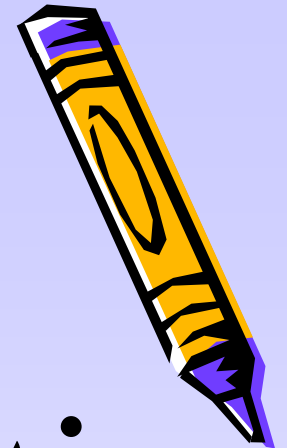
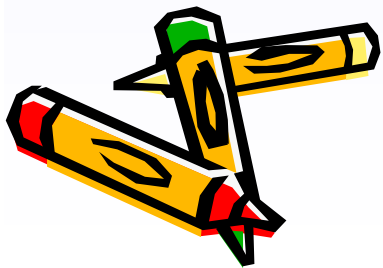
مژده کیانی - مردادماه 1385

Payam Nour University Ebook

56

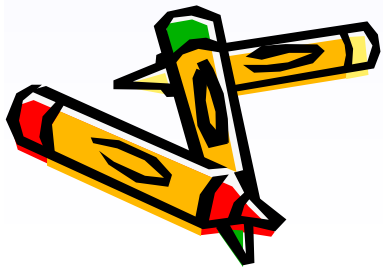
....کتابخانه الکترونیک پیام نور....

• بر پایه داده‌های نمونه گیری شده تعمیم‌هایی
درباره گروه مورد بررسی به دست داده
می‌شود.

بررسی موردی

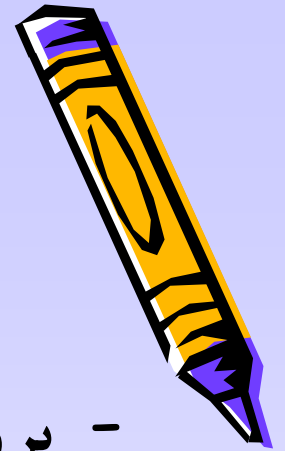
• جامعه شناسان برای شرح کامل و جزء به جزء یک پدیده از بررسی موردی استفاده می کنند بدون آن که کارشان را به صرف پرسشگری یا مصاحبه از افراد موضوع مورد بررسی محدود سازند. این فن به عنوان یکی از منابع فرضیه، مفید واقع می شود.

عوامل زمانی تحقیق

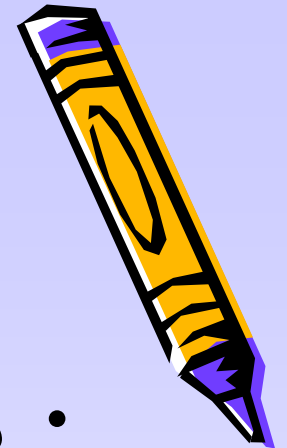
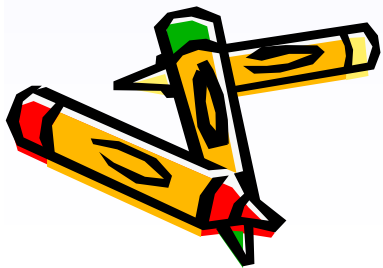
- بررسی همزمان: مقایسه موقعیت‌هایی که میان گروه‌های گوناگون در یک مقطع زمانی وجود دارد.

- بررسی معطوف به ماسبق: بررسی موقعیتی که قبلاً رخ داده است.

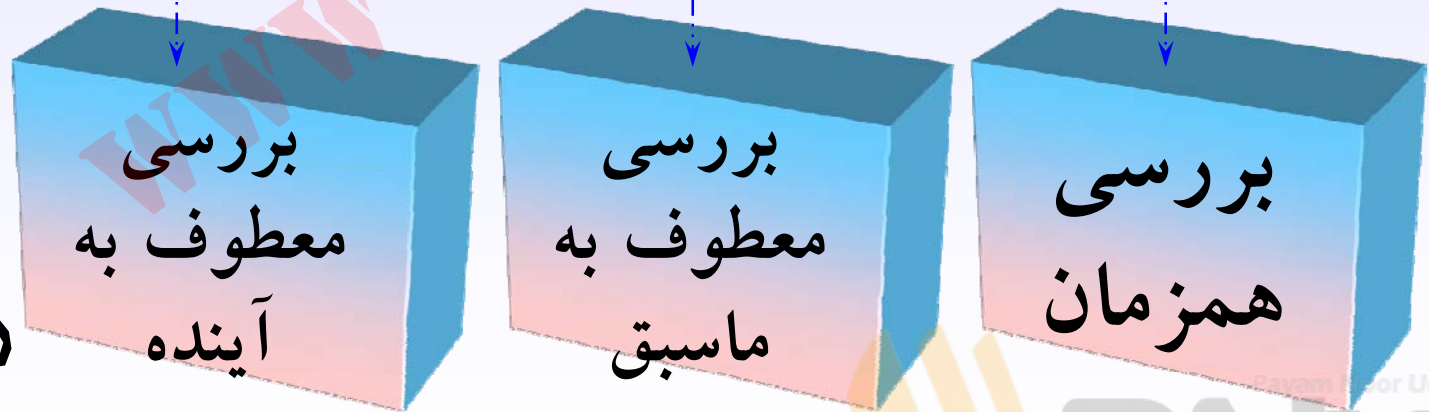

ادامه بحث

- بررسی معطوف به آینده: یک نوع بررسی که در زمان حال آغاز می شود و در آینده گسترش می یابد.

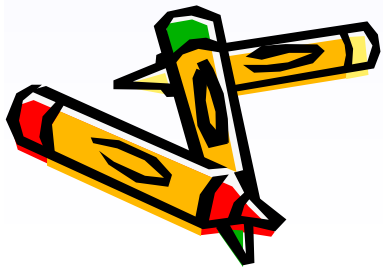
عوامل زمانی تحقیق

مژده کیانی - مردادماه 1385

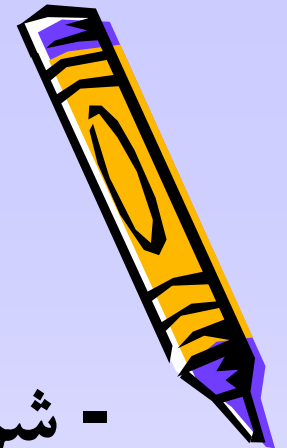
اعتبار و پایایی

اعتبار، میزان است که نشان می‌دهد داده‌های بدست آمده تا چه حد واقعیت را در خود منعکس می‌کنند. پایایی عبارت از میزان توافقی است که پژوهنده‌های مختلف بر نتایج بدست آمده یک موضوع مورد بررسی اطلاق می‌شود.

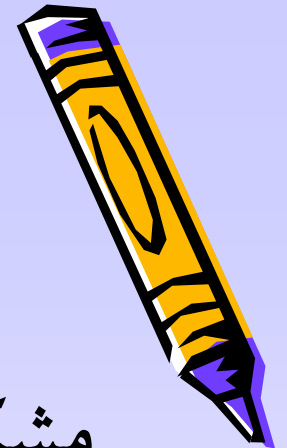
دشواری‌های تحقیق جامعه شناختی

- شرایط اجتماعی متغیر: تغییر مدام شرایط اجتماعی
ایجاب می‌کند که مقتضیات زمانی مکانی در هر
گزارش مشخص گردد.

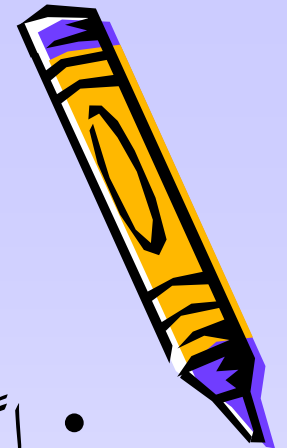
ادامهٔ بحث

مشکلات مربوط به ماهیت تحقیق جامعه شناختی:
طرح یک بررسی و یا حضور بررسی کننده ممکن
است رفتار موضوع مورد بررسی را تغییر دهد.

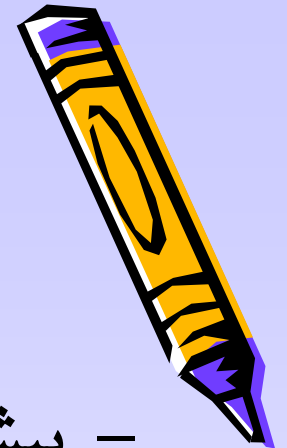
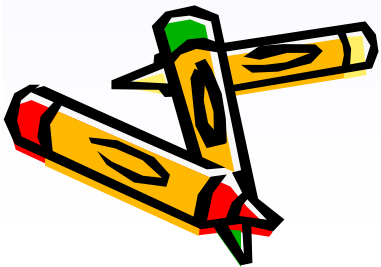
ادامه بحث

- اگر مردی موضوع یک بررسی درباره حقوق برابر برای زنان قرار گیرد، ممکن است در برابر پرسشگر زن واکنشی نشان دهد که با واکنش او در برابر پرسشگر مرد تفاوت داشته باشد و اگر در زمان ارائه پرسشها همسرش نیز حضور داشته باشد، واکنش او ممکن است باز هم تفاوت پیدا کند.

ادامه بحث

- پیش‌بینی ناپذیری رفتار انسان‌ها.
- محدودیت‌های اخلاقی: جامعه‌شناسی، برخلاف علوم فیزیکی و طبیعی، در این مورد که چه نوع تحقیقی از نظر اخلاقی پذیرفتنی است، محدودیت‌های فراوانی دارد.

ادامه بحث

- محدودیت در آزمایش: در بسیاری از موارد، با آن که می‌دانیم یافته‌های یک بررسی بسیار ارزش دارند، اما هزینه‌هایش بسیار سنگین‌تر از آن است که بتوان اجرایش کرد.

دشواری های
تحقیق جامعه
شناختی

محدودیت های
اخلاقی

مشکلات مربوط به
ماهیت تحقیق جامعه
شناختی

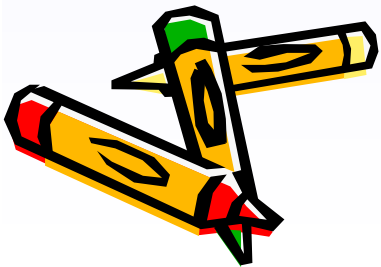
محدودیت
در آزمایش

پیش بینی ناپذیری
رفتار انسان ها

شرایط اجتماعی
متغیر

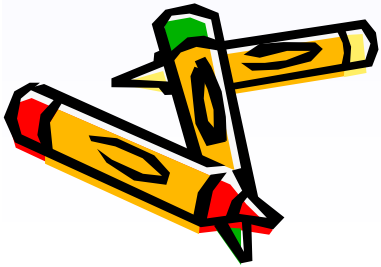
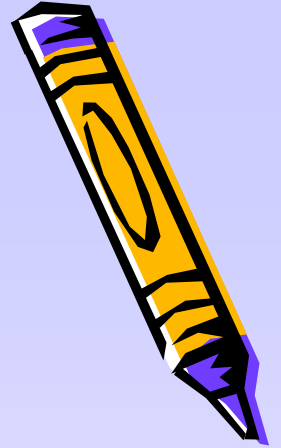
جامعه شناسی ناب

- جامعه شناسی ناب به دنبال دانش است. بدون آن که در نظر داشته باشید که این دانش را چگونه می توان به کار بست.

فصل 3

• فرهنگ

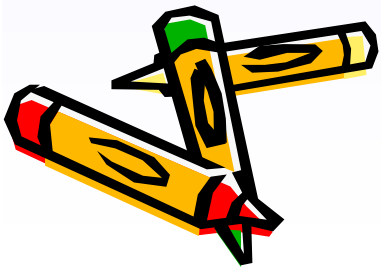

مژده كياني - مردادماه 1385

اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
- 1. فرهنگ را تعریف کند و هنجارهای فرهنگی را بشناسد.
- 2. با مفاهیم مجموعه فرهنگی و یکپارچگی فرهنگی آشنا شود .
- 3. نسبت فرهنگی را تعریف کند.
- 4. قوم پرستی و واپسماندگی فرهنگی را توضیح دهد .
- 5. دگرگونی اجتماعی را تعریف کند و عوامل مؤثر بر آن را نام ببرد .

فرهنگ

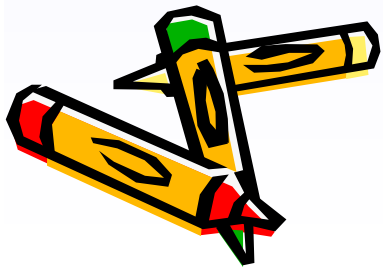
فرهنگ را می‌توان به مجموع رفتارهای اکتسابی و ویژگی اعتقادی اعضای یک جامعه معین تعریف کرد.

انسان‌ها با توسل به نمادها به سه شیوه بنیادی
ارتباط برقرار می‌کنند:

1. زبان گفتاری
2. زبان نوشتاری
3. زبان جسمانی

سه شیوه بنیادی ارتباط

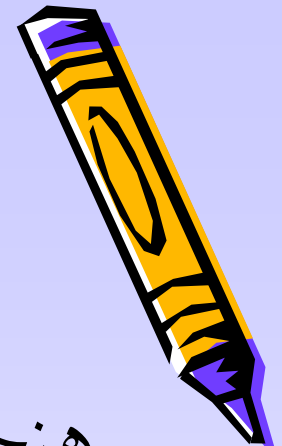

مژده کیانی - مردادماه 1385

74

هنجارهای فرهنگی

هنجارهای فرهنگی معیارهای رفتاری ثابتی است که گروه به لحاظ فکری یا رفتاری از افراد انتظار دارد یا آن را تأیید می‌کند.

صورت‌های
هنجارهای
فرهنگی

قوانین

عرف

آداب و
رسوم

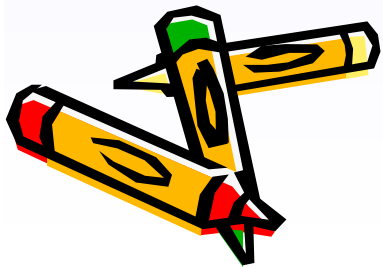
ارزش‌ها

مژده کیانی - مردادماه 1385

76

صورت‌های هنجارهای فرهنگی

- صورت‌های هنجارهای فرهنگی عبارتند از:
- ارزش‌ها: احساسات ریشه‌دار و عمیقی است که اعضای جامعه در آن شریکند.
- آداب و رسوم: شیوه عملکرد مرسوم در جامعه است.

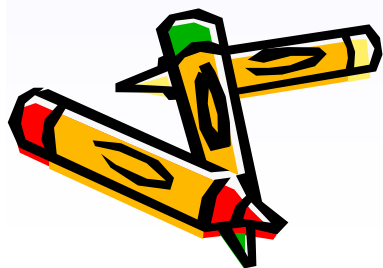
صورت‌های هنجارهای فرهنگی

• **عرف:** رسومی است که از ویژگی‌های معناداری از رفتارهای درست و نادرست را دربرمی‌گیرد.

• **قوانین:** بخشی از عرف که به صورت قواعد و مقررات درآمده است.

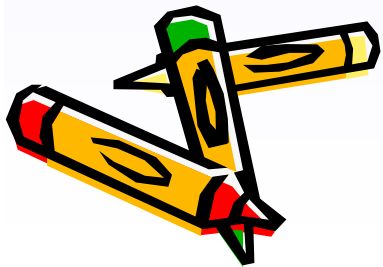
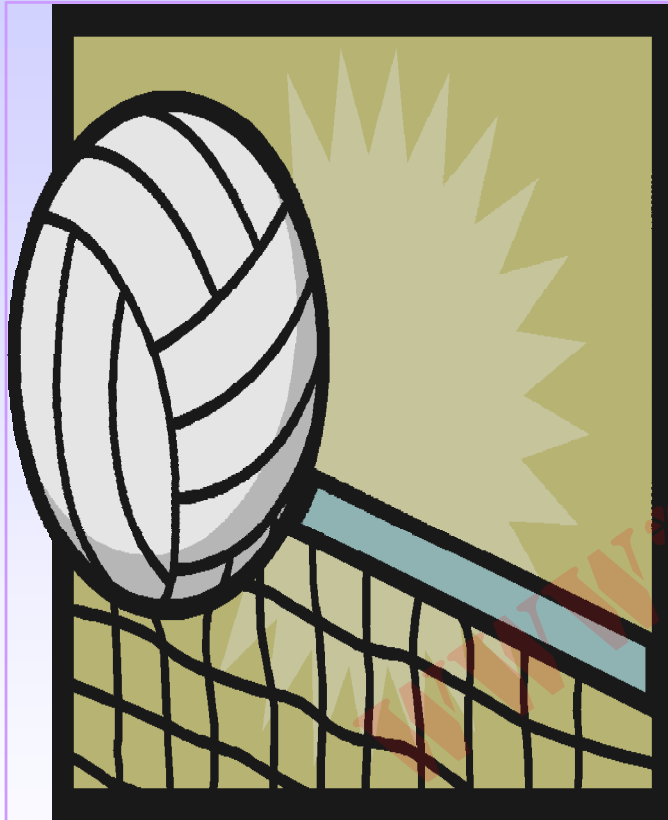

قانون	عرف	آداب و رسوم	ارزشها	صورت‌های مختلف هنجارهای فرهنگی
شیوه رسمی	شیوه اخلاقی	شیوه رفتاری	احساسات عمیق و ریشه‌دار	معیار رفتاری هنجارها
مجازات رسمی	تنبیه غیر رسمی	تنبیه غیر رسمی	تنبیه غیر رسمی	عدم اجرای هنجارها

مجموعه فرهنگی به
مجموعه‌ای از عناصر
مرتبط فرهنگی اطلاق
می‌شود. مثلاً توپ عنصر
فرهنگی به شمار می
رود

مجموعه فرهنگی

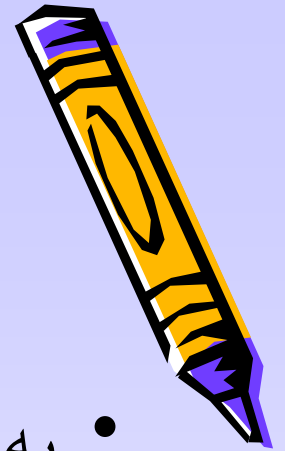
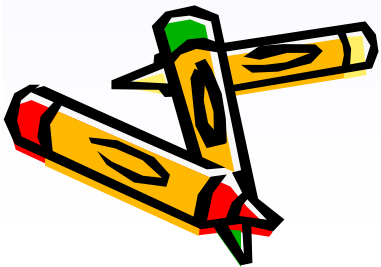
- بازی فوتبال یک مجموعه فرهنگی است

مژده کیانی - مردادماه 1385

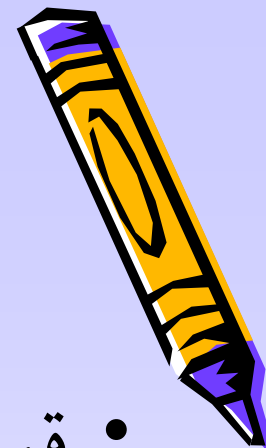
یکپارچگی فرهنگی

- به سازمان و عملکرد کارکردی و یکپارچه همه عناصر و مجموعه‌های یک فرهنگ، یکپارچگی فرهنگی اطلاق می‌شود.

قوم پرستی

• قوم پرستی که به گرایش افراد یک جامعه در جهت برتر پنداشتن فرهنگ ویژه‌شان، اطلاق می‌شود.

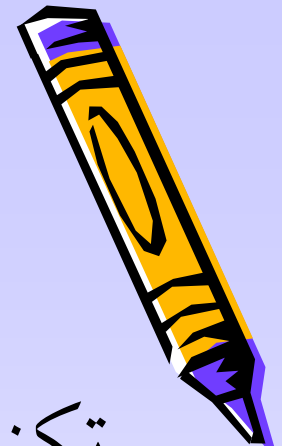
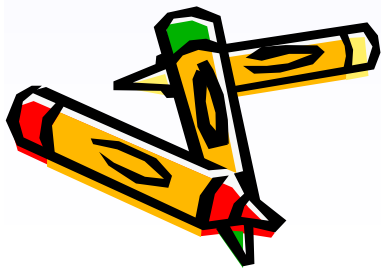
واپسمانندگی فرهنگی

- واپسمانندگی فرهنگی هنگامی رخ می دهد که عناصر غیرمادی فرهنگ نسبت به دگرگونی عناصر مادی، وضعیت قبلی خود را حفظ کنند و همزمان با عناصر مادی تغییر نکنند.

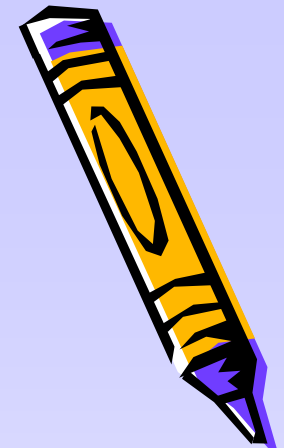
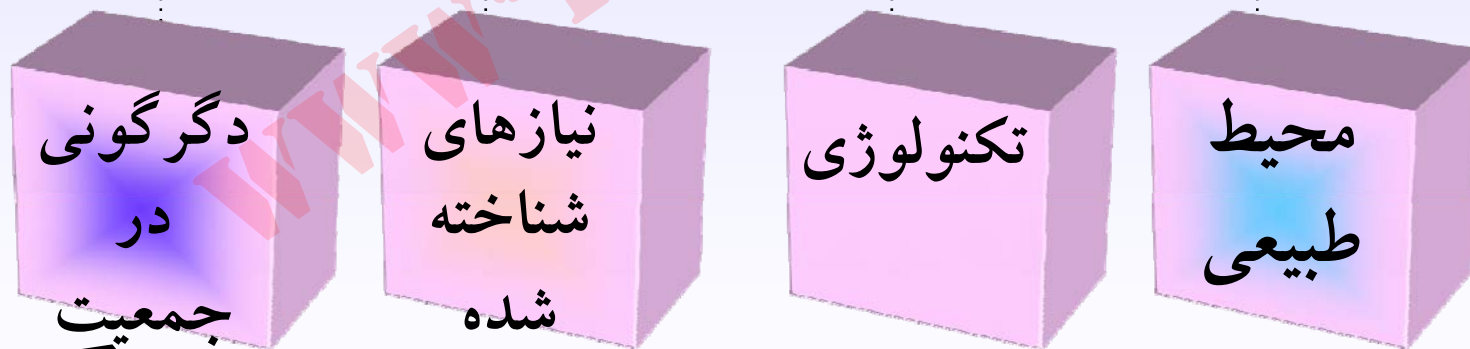

دگرگونی اجتماعی

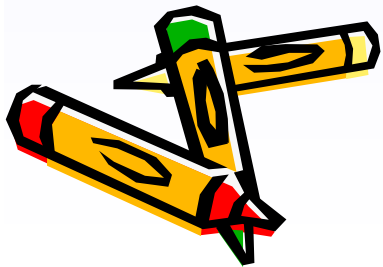
تکنولوژی مهم‌ترین عامل مؤثر بر دگرگونی‌های اجتماعی است و همچنین محیط طبیعی، دگرگونی از جمعیت و نیازهای شناخته شده از عوامل دیگر مؤثر بر میزان و سرعت دگرگونی می‌باشند.

عوامل مؤثر بر دگرگونی

• نسبت فرهنگی: برای فهم معنا و ارزش یک عنصر فرهنگی، باید آنرا در ارتباط با بافت فرهنگی ارزشابی کرد.

فصل 4

• منزلت و نقش

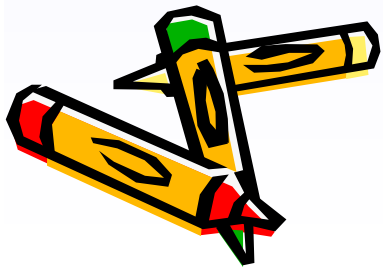

WWW.PNUWEB.COM

اهداف درس

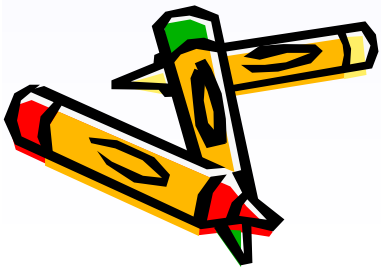
از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :

1. مفاهیم منزلت و نقش را تعریف کند .
2. باگروه های مرجع آشنا شود .
3. دلزدگی از نقش ، فشار نقش و تعارض نقش را تعریف کند .
4. با مجموعه نقش و تعریف آن آشنا شود .
5. ایفای نقش نمایشی را توضیح دهد .

منزلت و نقش

منزلت به پایگاهی اطلاق
می‌شود که یک فرد در
یک گروه اشغال می‌کند.
نقش به آن رفتاری اطلاق می
شود که دیگران از دارنده
یک منزلت معین انتظار
دارند

• اشخاصی که ما برایشان ارزش ویژه‌ای قائل می‌شویم و از رفتارشان سرمشق می‌گیریم، الگوهای نقش نامیده می‌شوند

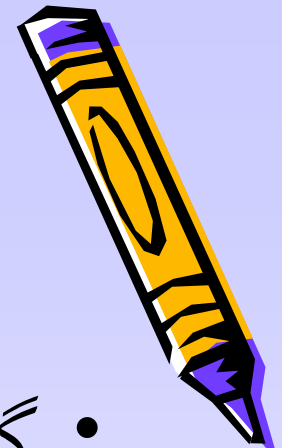
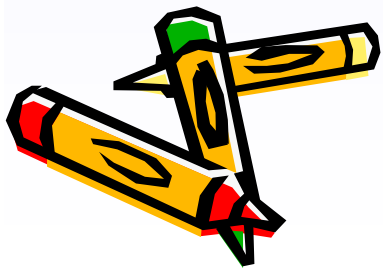

WWW.LABBAYK.COM

مژده كياني - مردادماه 1385

• گروه‌های مرجع، الگوهای هستند که افراد در هنگام داوری و ارزیابی شیوه اجرای نقشه‌ایشان، آن‌ها را در نظر دارند.

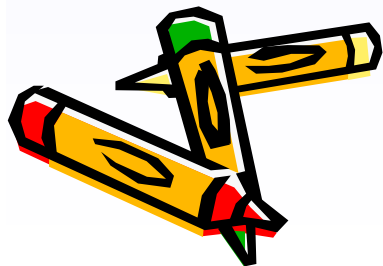
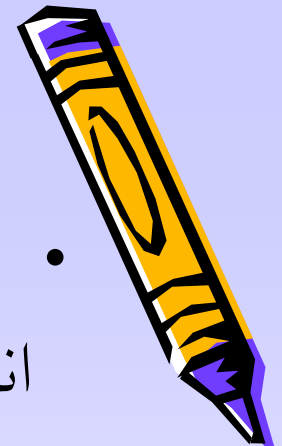

شیوه‌های ایفای نقش

نقش محقق
(کار بسته)

نقش محوّل
(تجوّیز شده)

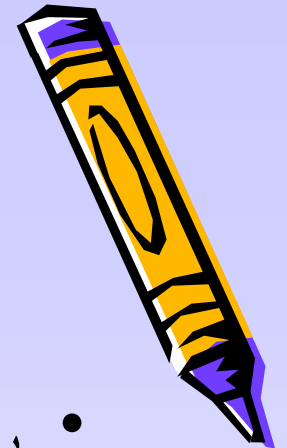
• شیوه ایفای نقش طبق
انتظارات جامعه را نقش
محوّل (تجوّیز شده)
می نامند.

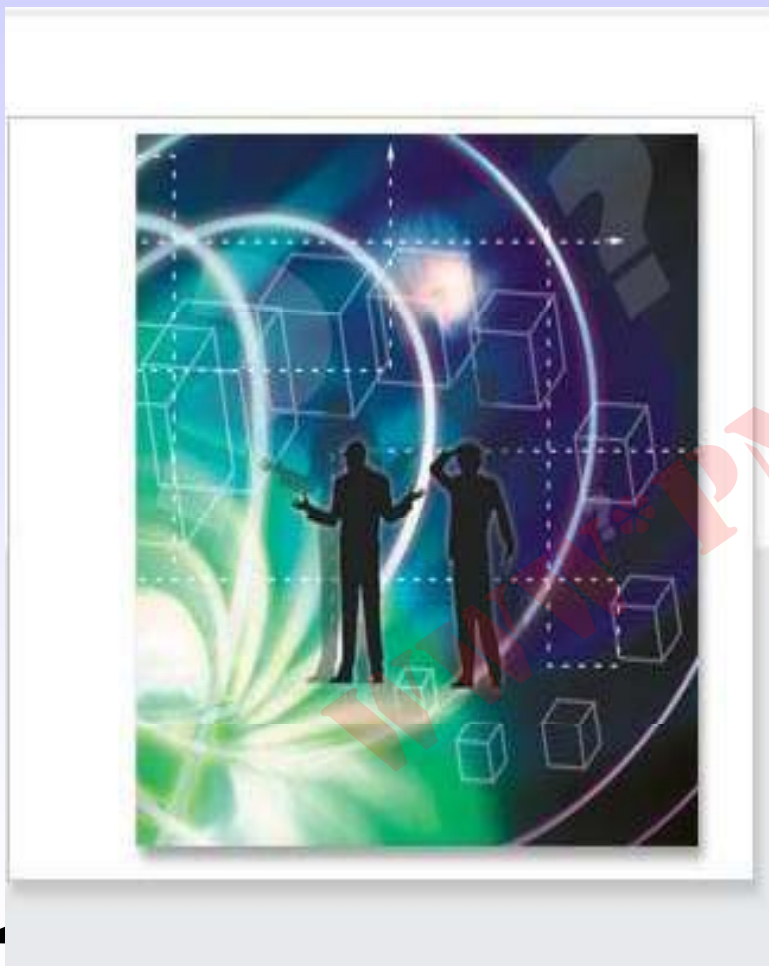
نقش محقق (کاربسته) روشی است که فرد در عمل،
در ایفای یک نقش معین به کار می برد.

• به ویژگی فردی که نقش خاصی را به رغم میل و احساسات شخصی ایفا می کند، دلسردی (دلزدگی) از نقش گویند.

فشار نقش

- گاه یک فرد برای آن در اجرای نقش خود دچار اشکال می شود که در هنگام ایفای نقش با الزامها و چشمداشت های متناقضی روبرو می شود، فشار نقش به همین وضعیت اطلاق می شود

تعارض نقش

فردی را در نظر بگیرید که با یک یا چند نقش که مستلزم انجام رفتارهای متناقض یا متعارض است، سر و کار دارد. چنین حالتی را تعارض نقش می‌گویند.

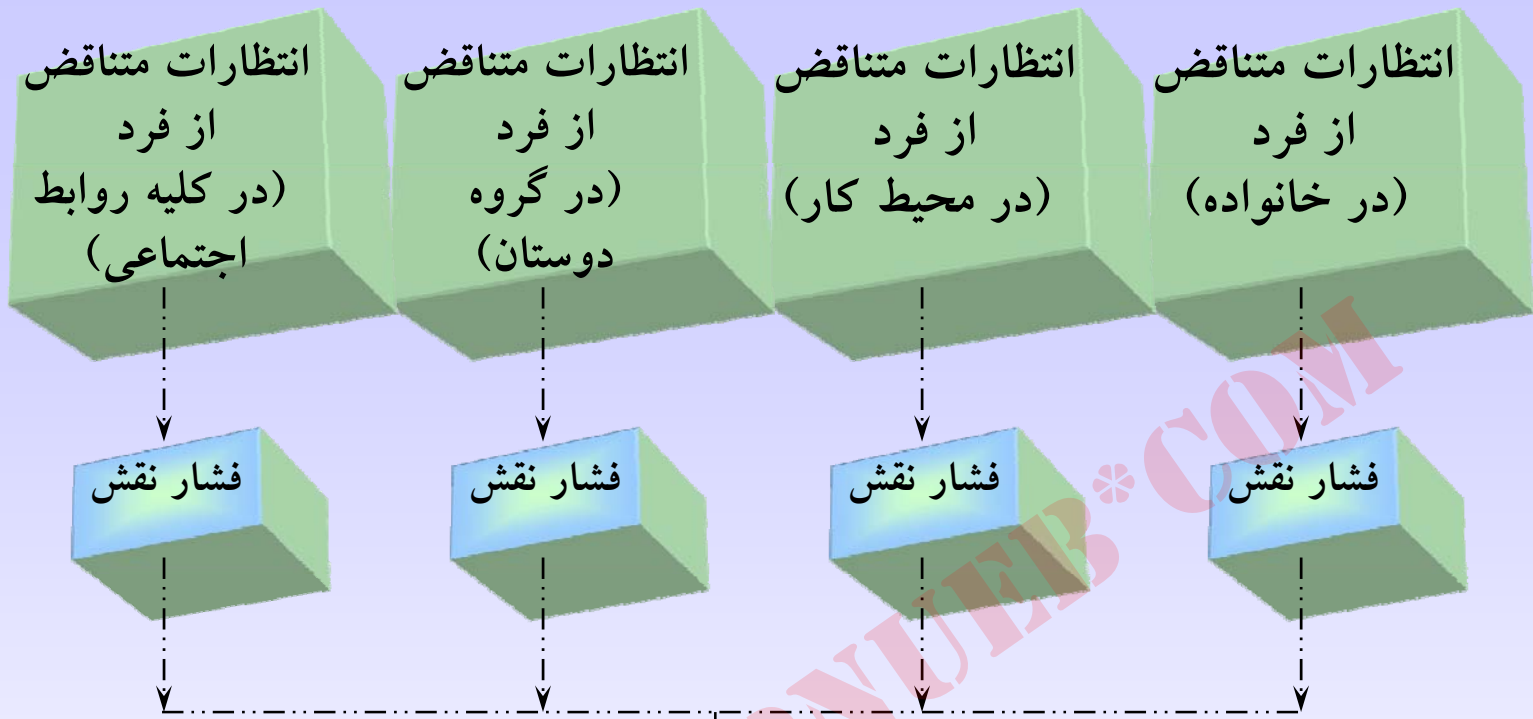
انتظارات
متناقض از فرد
(در یک نقش)

در رابطه
با اعتقادات
مذهبی یا
سنتی

در رابطه
با منزلت
شغلی یا
اجتماعی
فرد

در رابطه با
چشمداشت‌های
متفاوتی که
همکاران وی
شرکاء از فرد
دارند

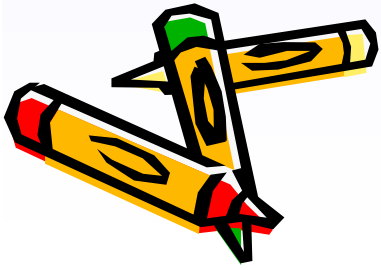
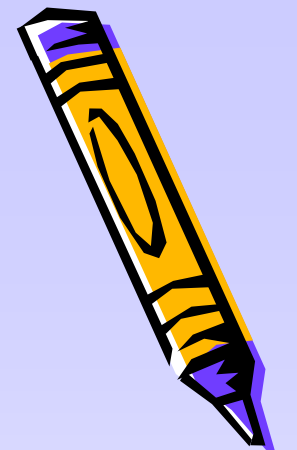
مژده کیانی - مردادماه 1385

تعارض نقش‌ها

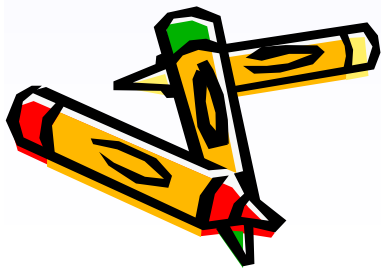
نامیدی، اضطراب،
خشم و ...

مژده کیانی - مردادماه ۱۳۸۵

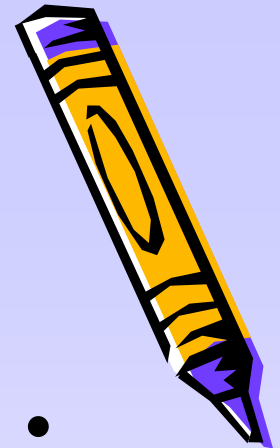
مجموعه نقش

• مفهوم مجموعه نقش به روابطی اطلاق می شود که شخص در هنگام ایفای نقش های گوناگون مرتبط به یک منزلت خاص با افراد دیگری که در تماس با آنها قرار می گیرند، برقرار می کنند.

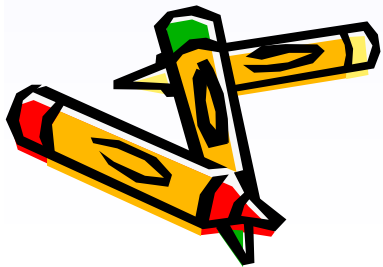
نقش نمایشی

- فردی که آگاهانه می‌کوشد نقش خود را به گونه‌ای انجام دهد تا دیگران را تحت تأثیر قرار داده، به ایفای نقش نمایشی دست می‌زند.

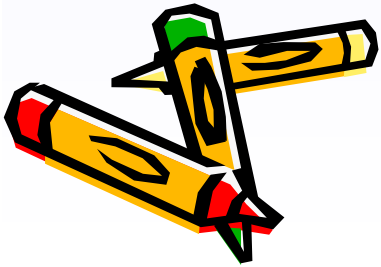
نقش نمایشی

- اگر فردی آگاهانه کوشیده باشد تا تصویر دلخواهی از خود را در ذهن دیگران نقش کند و مخاطبان چنین تصویری را از او پیدا کنند، آنگاه می‌توان گفت او به هدف ایفای نقش نمایشی خود دست یافته است.

فصل 5

• اجتماعی شدن و شخصیت

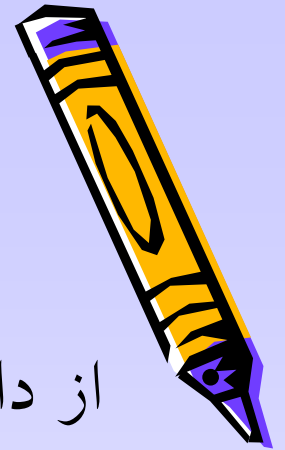
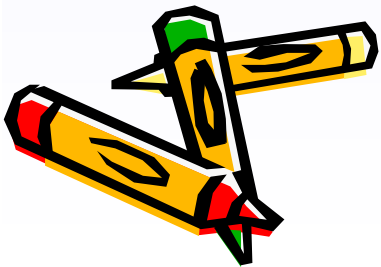

مژده کیانی - مردادماه 1385

اهداف درس

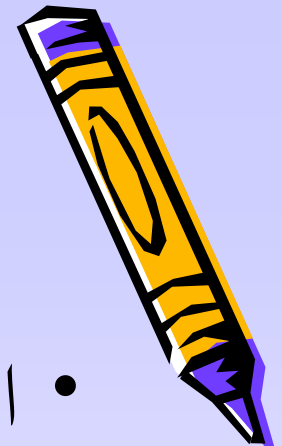
از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :

1. اجتماعی شدن و عوامل مؤثر بر آن را توضیح دهد .
2. بانظریات خودآینه سان، دیگری تعمیم یافته و مید آشنا شود .
3. عوامل عمده اجتماعی شدن را نام ببرد .
4. منش ملی را تعریف کند .

اجتماعی شدن

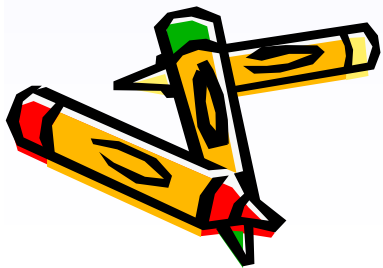
- اجتماعی شدن فراگردی است که انسان‌ها از طریق آن یاد می‌گیرند که چگونه در جامعه به گونه مؤثری سهم شونند.

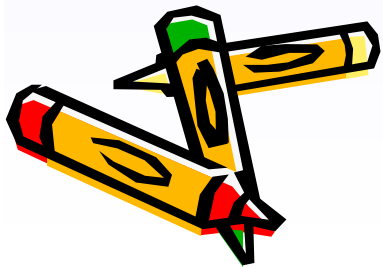
• بیشتر جامعه شناسان عوامل محیطی را به عنوان عامل اصلی در شکل گیری شخصیت فرد مهم می دانند

اجتماعی شدن برای این انجام می گیرد که افراد
خویشثنداری را ییاد بگیرند، ارزش های
اجتماعی برایشان ممکن گردد، برحسب
هنجارها یا قواعد فرهنگیشان رفتار کنند .

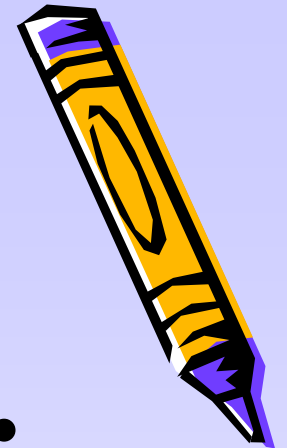

خود همان برداشت و رویکرد فرد نسبت به شخصیت، ظاهر و یا توانایی‌هایش است، خود ترکیبی است از مفهوم شخص از خودش و احترامی که یک فرد برای خودش قائل است.

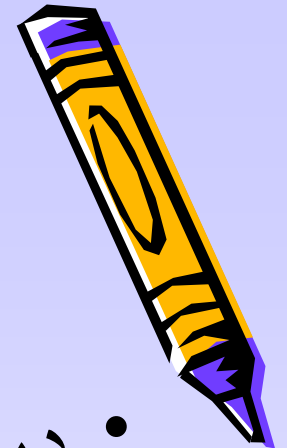
نظریه «خود آینه سان» کولی

- نظریه «خود آینه سان» کولی، بر پایه مقایسه با عمل نگریستن در آینه مبتنی است، بدین سان که شخص در آن بازتابی از آنچه را که دیگران در ما می بینند، می نگرد.

ادامهٔ بحث

• در این نظریه، آئینه همان جامعه است که مانند آئینه برای ما امکان آن را فراهم می‌سازد و واکنش‌های دیگران را نسبت به رفتار خودشان مشاهده کنیم.

نظریه دیگری تعمیم یافته

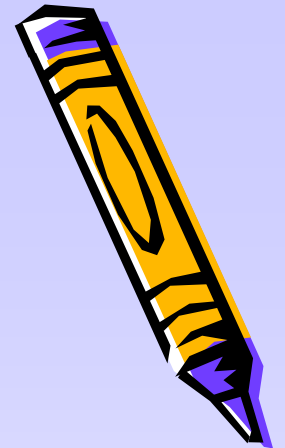
- نظریه دیگری تعمیم یافته مجموعه چشمداشت‌هایی است که شخص معتقد است که دیگران از او دارند. هر شخصی با گذاشتن خودش بجای دیگری در واقع خودش را می‌سنجد.

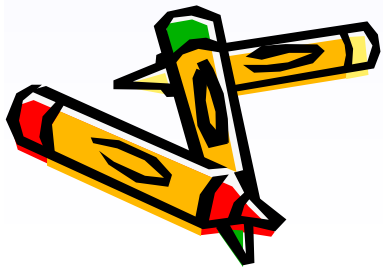
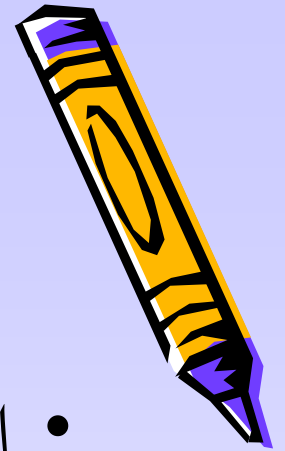
دگری تعمیم یافته

نقش پذیری

نقش بازی کردن

• از طریق فراگردهای «نقش پذیری» و «نقش بازی کردن» فرد نسبت به این «دگری تعمیم یافته» آگاهی می یابد.

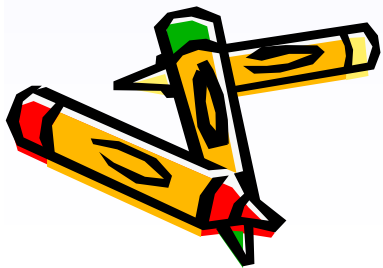

دگری مهم. اشخاصی که بر رویکردهای افراد
دیگر بسیار نفوذ دارند، دیگران مهم نامیده
می شوند.

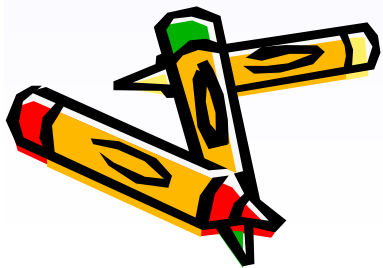
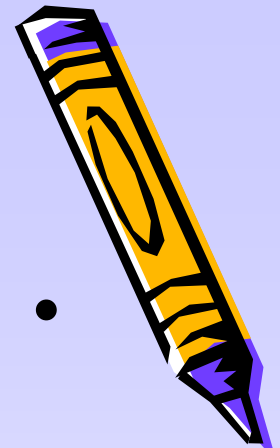

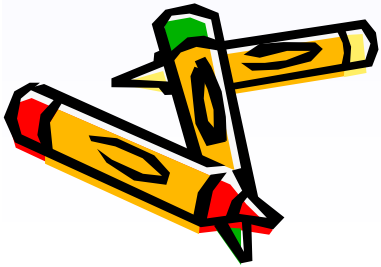
WWW*PNUeB*COM

• - مید، خود را به «من» و «خودم» تقسیم کرده بود.
خودم بازتابی از راهنماها و ارزش‌های جامعه است،
در حالی که من جنبه‌های فردی شخص را نشان
می‌دهد.

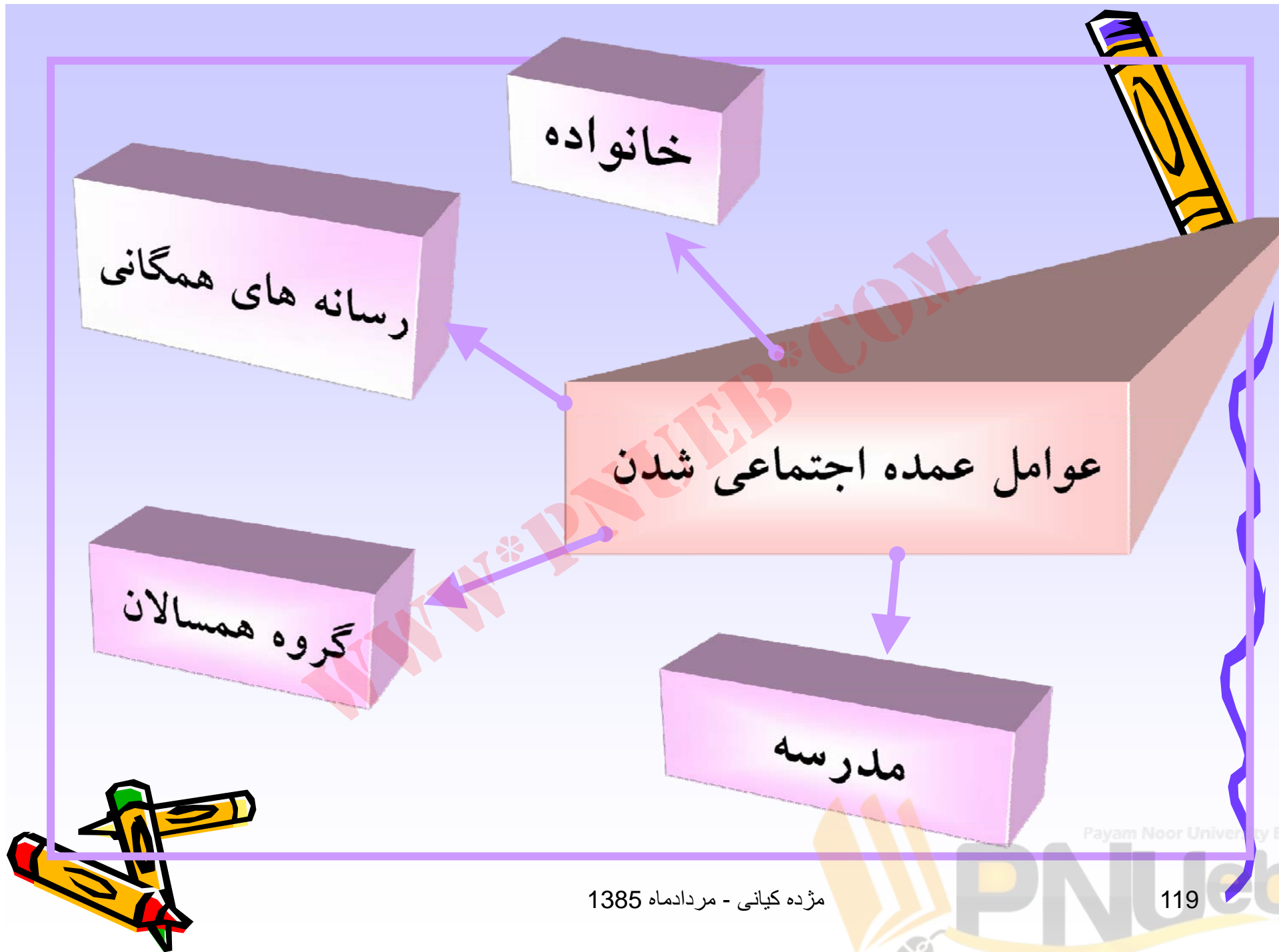

- اجتماعی شدن هم از طریق رسمی و هم از راه‌های غیر رسمی انجام می‌گیرد.
- عوامل عمده اجتماعی شدن عبارتند از خانواده، مدرسه، گروه همسالان و رسانه‌های همگانی

مژده كياني - مردادماه 1385

• منش ملی به شخصیت بنیادی مردم وابسته به یک ملت اطلاق می شود.

• از طریق فهم منش ملی می توان به طور نسبی پیش بینی کرد که اعضای یک جامعه معین تحت شرایط گوناگون چه واکنشی از خود نشان می دهند.

فصل 6

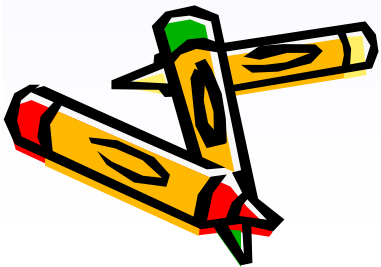
• گروههای اجتماعی

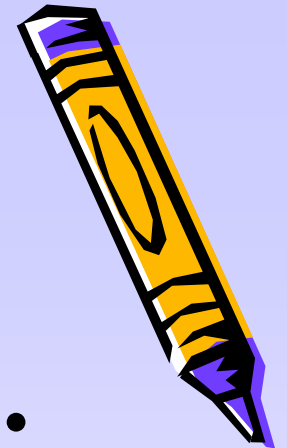
WWW*PNU*E*BOOK*COM

اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. تعریف علمی گروه را بیان کند .
 2. انواع گروه از نظر جامعه شناسی را با ذکر مثال شرح دهد .
 3. فاصله اجتماعی را با ذکر مثال شرح دهد .
 4. مفاهیم گمانیشافت و گزلفشافت را توضیح دهد .
 5. با مفاهیم عمده گروه ها آشنا شود .
 6. گونه و سبک رهبری را تعریف کند و با رهبری بی تفاوت آشنا شود .

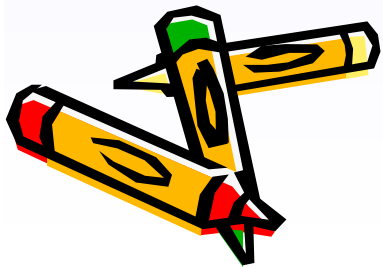
• گروه به تعدادی از آدم‌ها اطلاق می‌شود که با یکدیگر روابط متقابل دارند و بر اساس یک رشته چشمداشت‌های رفتاری مشترک به همدیگر احساس وابستگی می‌کنند.

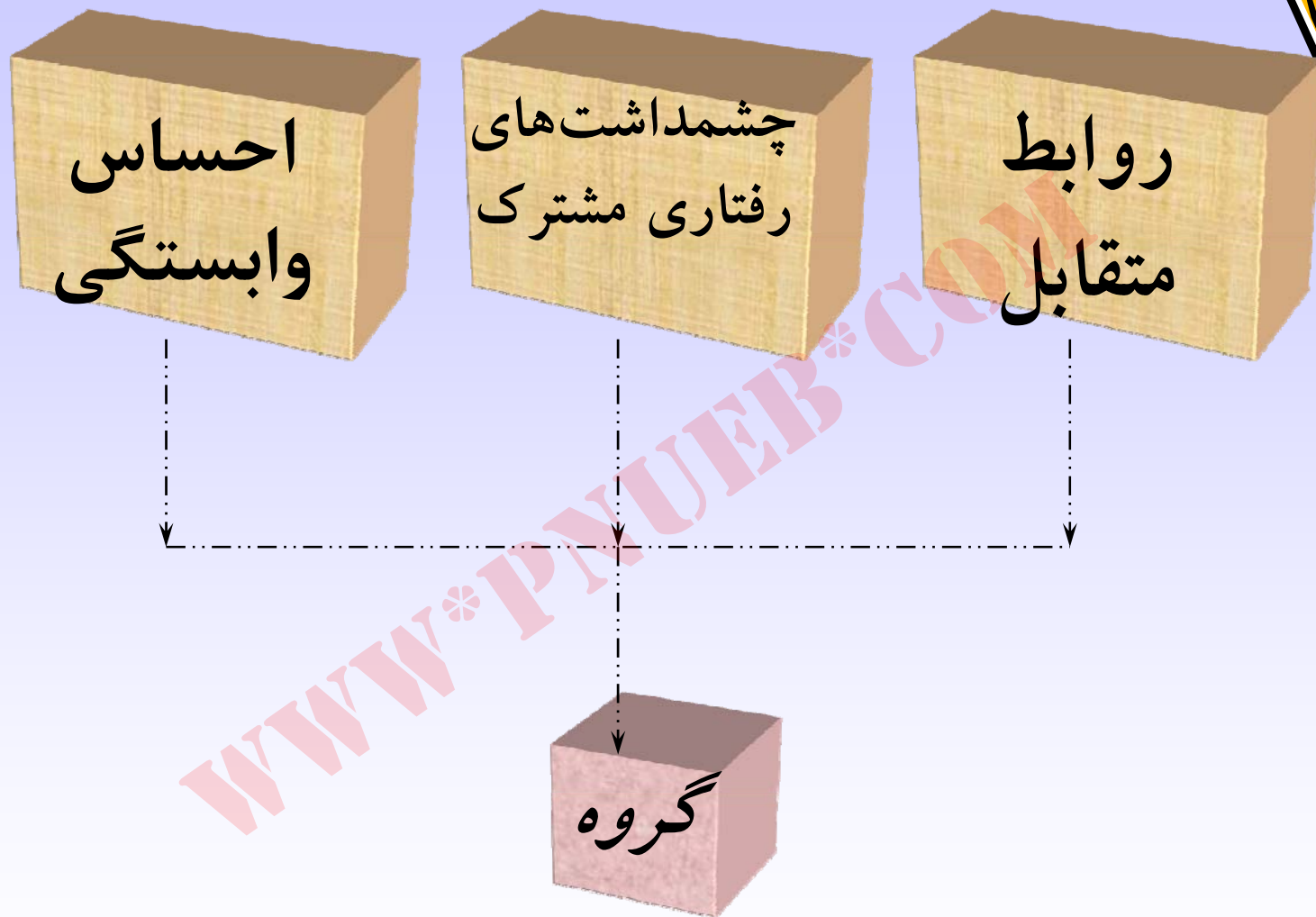
گروههای اجتماعی

مژده کیانی - مردادماه 1385

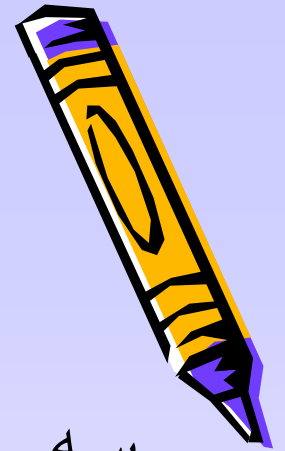
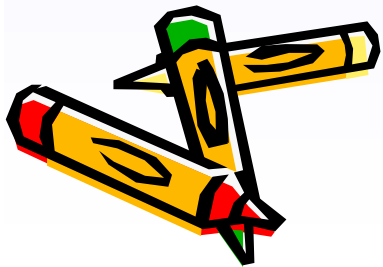
مژده كياني - مردادماه 1385

سه گونه بنیادی گروه

سه گونه بنیادی گروه از نظر جامعه شناسان
عبارتند از:

- تجمع که بر هر گونه گرد آمدن طبیعی مردم
اطلاق می شود.

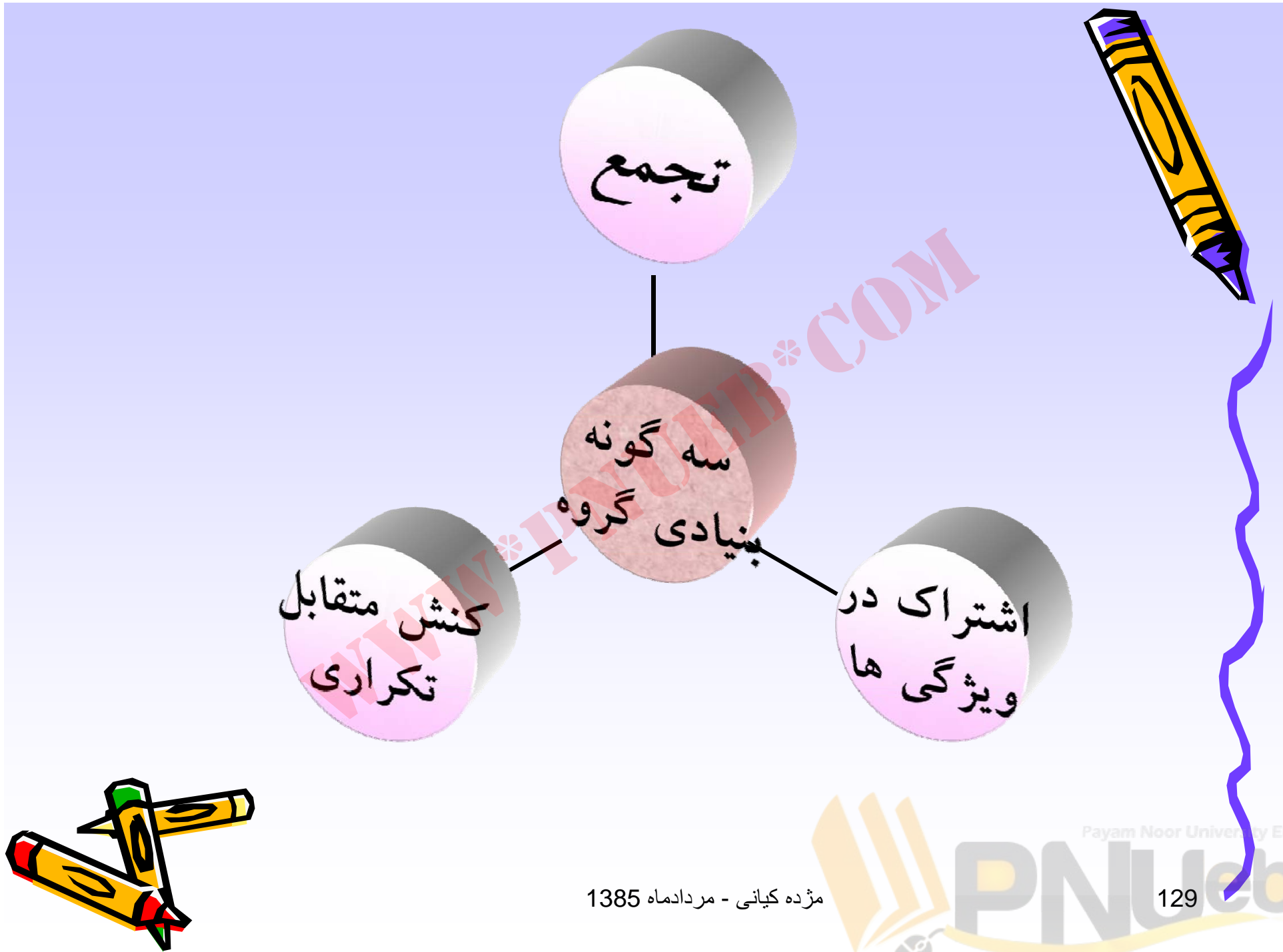

ادامه بحث

- تعدادی از افراد که در برخی از ویژگی‌ها اشتراک دارند.

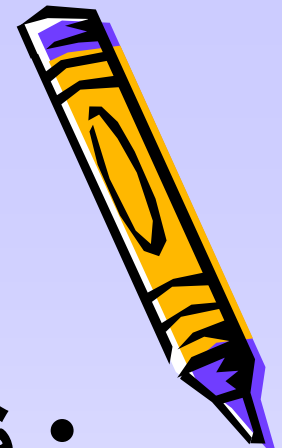
- تعدادی از افراد که در نوعی کنش متقابل منظم و تکراری شرکت دارند.

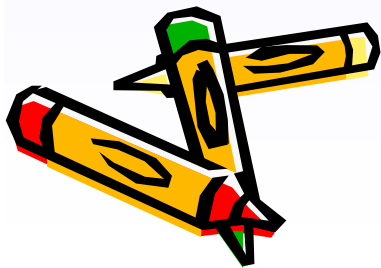
فاصله اجتماعی

- فاصله اجتماعی برای اندازه‌گیری درجه احساس نزدیکی و صمیمیت افراد با اعضای گروه‌های دیگر بکار برده می‌شود.

مفاهیم گمانیشافت و گزلفشافت

- مفاهیم گمانیشافت و گزلفشافت را تونیس برای تفکیک دو نوع روابط اجتماعی به کار برد. گمانیشافت نشان دهنده اشتراک اجتماعی و گزلفشافت نمایانگر جامعه است .

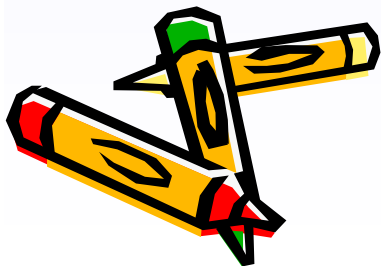
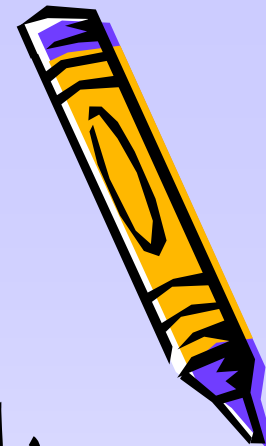
چهار مسئله عمده‌ای که گروه‌ها با آن

روبرو می‌شوند

رابرت بیلز چهار مسئله عمده‌ای که گروه‌ها با آن

روبرو می‌شوند را تشخیص داده است:

1- این که گروه باید با عوامل خارج از گروه که معین است بر کارکردش تاثیر گذارند، خودش را تطبیق می‌دهد.

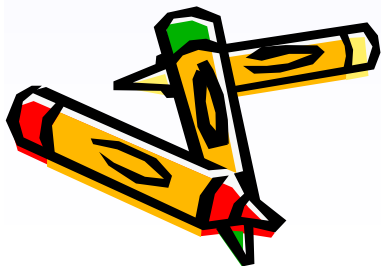

ادامهٔ بحث

2- این که یک گروه باید بر عوامل داخلی تاثیرگذار بر هدف‌هایش نظارت کافی داشته باشد.

3- گروه باید احساسات اعضایش را کاملاً تحت نظارت داشته باشد.

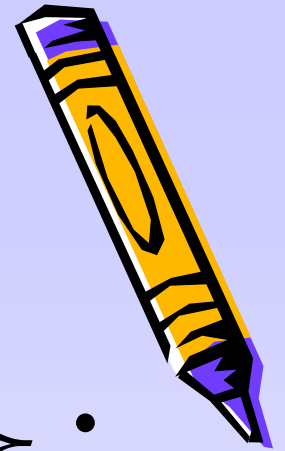
4- گروه باید یکپارچگی در میان اعضایش را به خوبی حفظ کند.

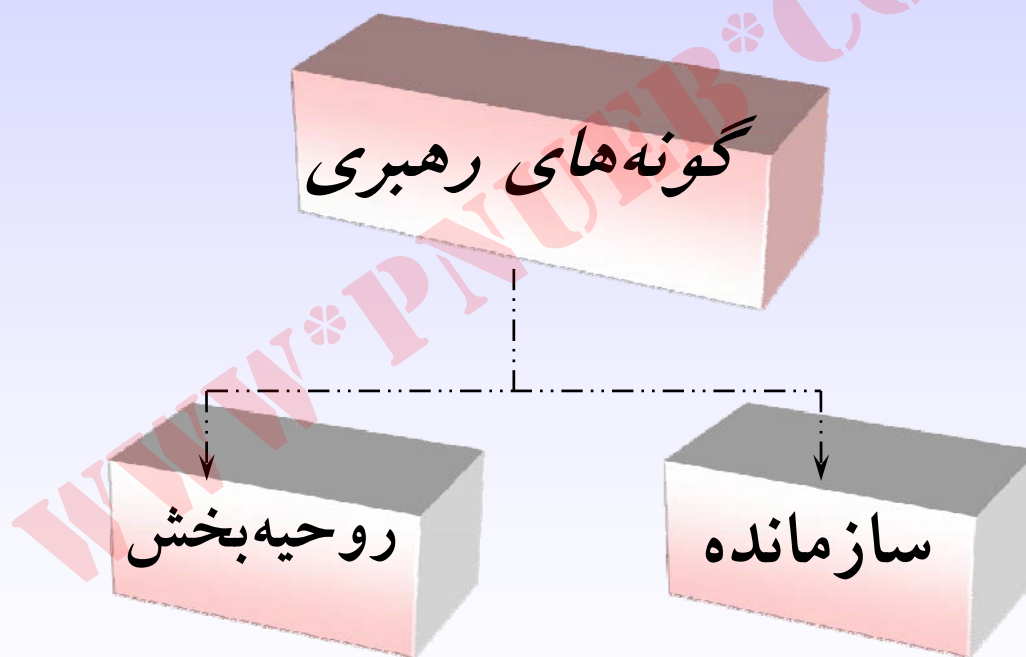

گونه رهبری

- جامعه شناسان دو گونه رهبری سازمانده و دیگری رهبری روحیه بخش را از هم متمایز می کنند. رهبری سازمانده به گروه جهت می دهد و هدف های گروه را پیوسته در ذهنش نگاه می دارد.

- رهبری روحیه بخش می‌کوشد حسن نیت و هماهنگی در گروه ایجاد کند.

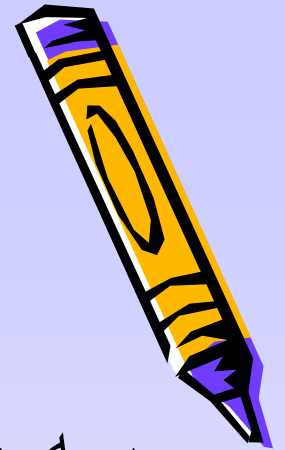
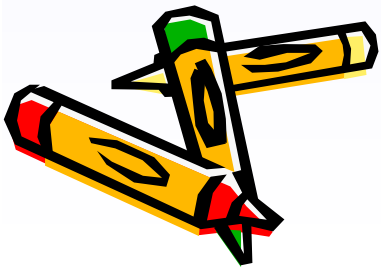

سبک رهبری

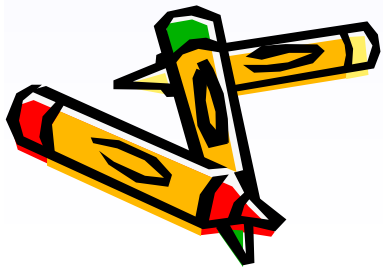
سه سبک رهبری عبارتند از:

1- رهبری اقتدارگرا که رهبر همه تصمیمات را خودش می‌گیرد.

2- رهبری دموکراتیک که براساس توافق اعضای گروه تصمیم‌گیری می‌شود.

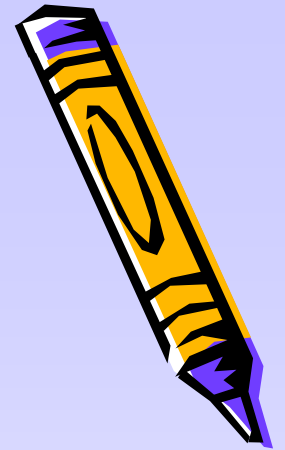

3- رهبری بی تفاوت که در این سبک، رهبر معمولاً علاقه‌ای به کار گروهش ندارد و هدف‌های گروهش هدف‌های درجه یک او بشمار نمی‌آیند

فصل 7

• نهادهای اجتماعی

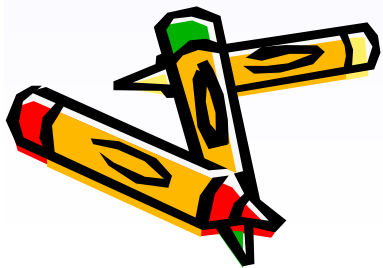
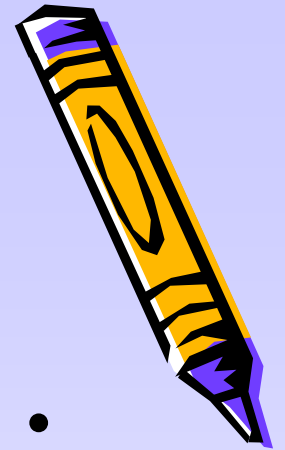
مژده کیانی - مردادماه 1385

اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. نهاد را تعریف کند .
 2. ویژگیهای نهاد را نام ببرد و شرح دهد .
 3. کارکردهای بنیادی نهاد را نام ببرد و شرح دهد .
 4. ویژگی های عام نهادها را توضیح کند .

- - نهاد نظام سازمان یافته و پایداری از الگوهای اجتماعی است که برخی رفتارهای تأیید شده و یکنواختی را در جهت برآورده ساختن نیازهای بنیادی جامعه، ایجاب می کند.

ویژگیهای نهادها

1. هر نهادی هدف اصلی اش برآوردن نیازهای اجتماعی خاصی است.
2. نهادها ارزش‌های غایی اعضایشان را متبلور می‌کنند.
3. نهادها به نسبت پایدارند.

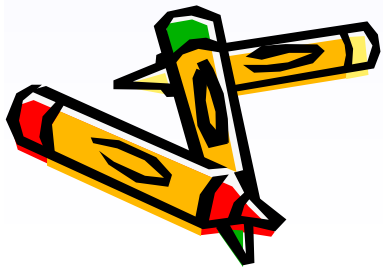

4. فعالیت‌هایشان پهنه وسیعی از جامعه را می‌پوشانند.

5. هر نهاد بر محور یک رشته هنجارها، ارزش‌ها و الگوهای رفتاری مورد انتظار به شدت سازمان یافته است.

6. آرمان‌های یک نهاد معمولاً پذیرفته شده اکثریت جامعه است.

ویژگی نهادهای

پذیرش اکثریتی
جامعه از
آرمان‌های یک
نهاد

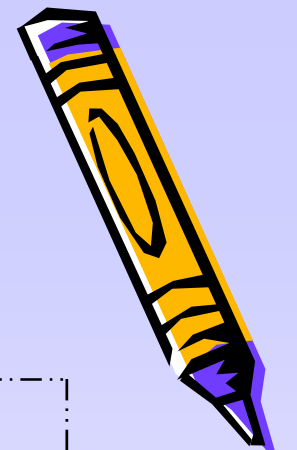
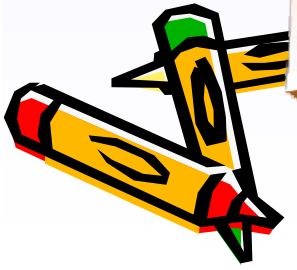
تحت پوشش قرار
دادن فعالیت
نهادهای، در پهنه
وسیع از جامعه

تبلور ارزش‌های
غایی اعضای نهاد

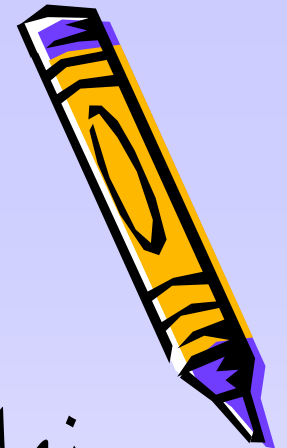
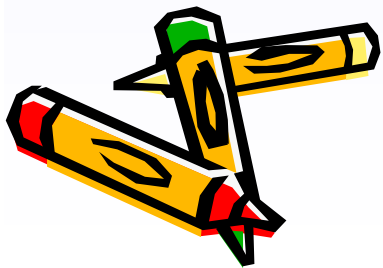
دارای یک رشته از
هنجارها، ارزش‌ها و
الگوهای رفتاری
مورد انتظار به شدت
سازمان یافته

پایدار بودن نسبی

برآوردن نیازهای
اجتماعی خاص

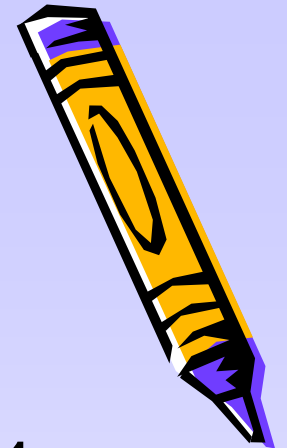
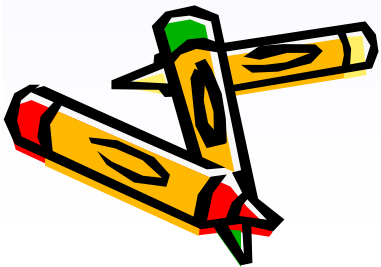

نهادمندی به فرایندی اطلاق می شود که از طریق آن نظام با قاعده‌ای از هنجارها، تضادها و نقش‌های به هم پیوسته و مورد پذیرش جامعه، شکل می گیرد.

کارکردهای بنیادی نهادها

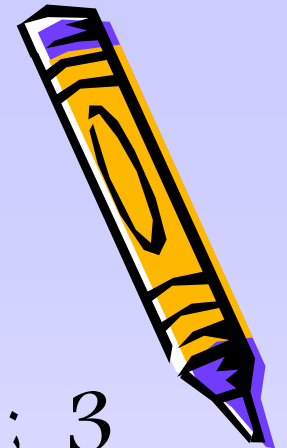
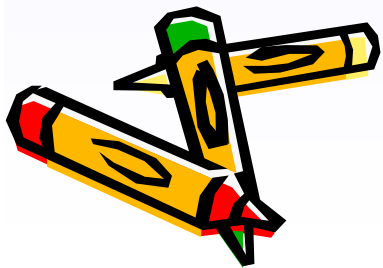
1. نهادها الگویی رفتاری اجتماعی شایسته را در موقعیت‌های گوناگون در اختیار فرد می‌گذارند.
2. نهاد نقش‌های گوناگون را برای فرد فراهم می‌کنند.

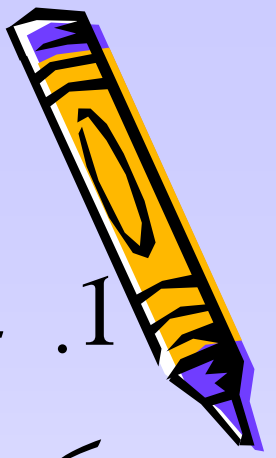

ادامهٔ بحث

3. نهادها به افرادی آموزنده بهترین شیوه رفتار، همان رفتار با ثبات است.

4. نهادها در جهت تنظیم و نظارت بر رفتار اجتماعی عمل می کنند.

1. جابه‌جایی کارکردی زمانی اتفاق می‌افتد که یک نهاد دیگر نتواند نیاز معینی را در جامعه برآورده سازد.

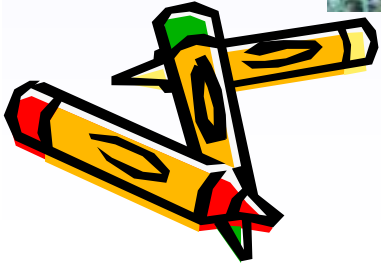
2. دو یا چند نهاد قادر به برآوردن یک نیاز باشند،

ویژگی های عام نهادها

1. نمادهای فرهنگی نشانه های شاخصی اند که نشانگر حضور یک نهاد به شمار می آیند . این نمادها هم می توانند مادی باشند وهم غیر مادی .

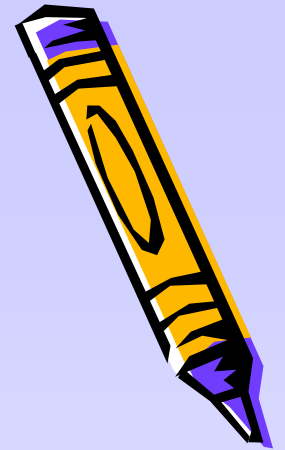
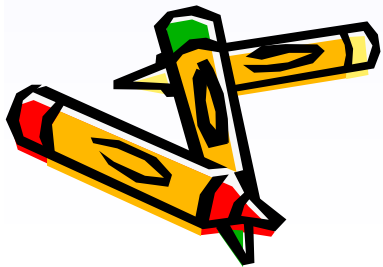

مژده كياني - مردادماه 1385

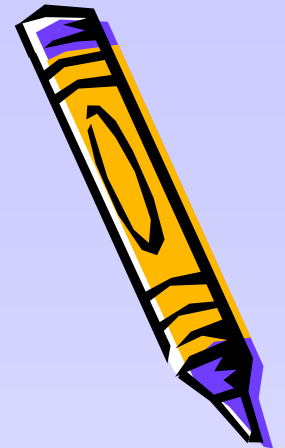
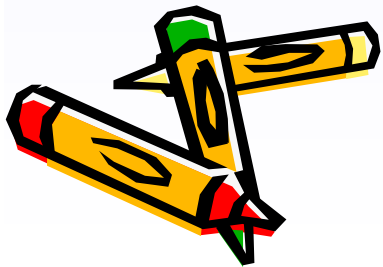
ادامه بحث

2. قواعد رفتاری در برگیرنده آئین‌های کرداری
رسمی و سنت‌های غیر رسمی‌اند که برای
نقش‌های معین شایسته بشمار می‌آیند.

ادامه بحث

3. ایدئولوژی که نظامی از عقاید همبسته است
که اعضای یک گروه در آن اشتراک دارند

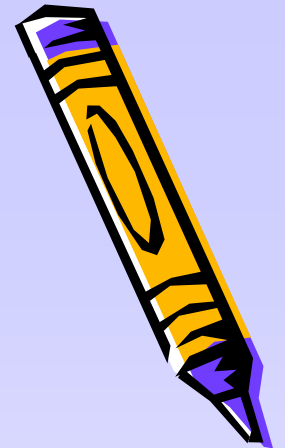
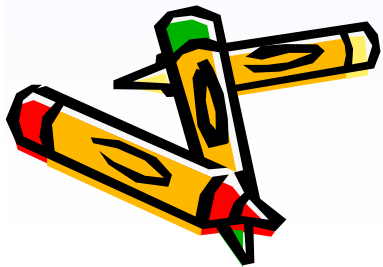

ویژگیهای عام نهادها

ایدئولوژی

قواعد رفتاری

نمادهای فرهنگی

فصل 8

• خانوادہ

WWW*PNU*EB*COM

اهداف درس

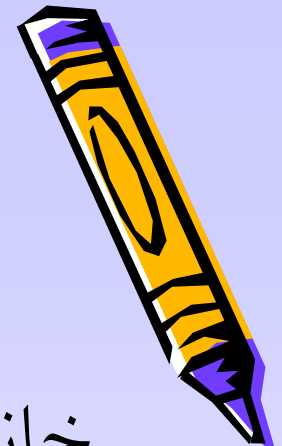
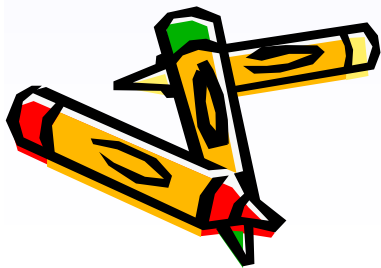
• از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :

1. خانواده و خویشاوندی را تعریف کند .
2. دلایل سست تر شدن پیوندهای خانواده گسترده را نام ببرد .
3. علل طلاق را تشریح کند .
4. علل دگرگونی در ساختار خانواده را شرح دهد .

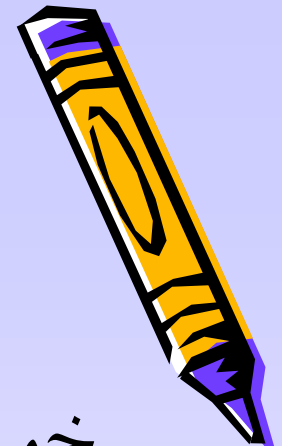
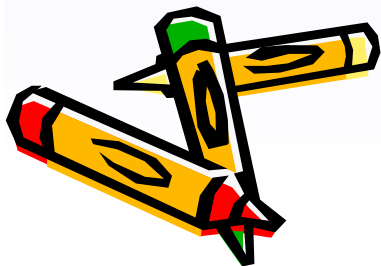
خانواده

خانواده از گروهی از آدمها ترکیب می شود که از راه خون زناشویی و یا فرزند پذیری با یکدیگر ارتباط می یابند و طی یک دوره زمانی نامشخص، با هم زندگی می کنند

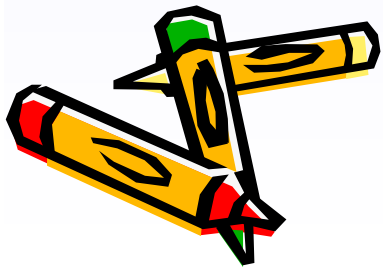

خویشاوندی

خویشاوندی به شبکه وسیعی از افراد اطلاق می شود که از طریق نیاکان مشترک ، زناشویی و فرزند پذیری به یکدیگر وابسته باشند.

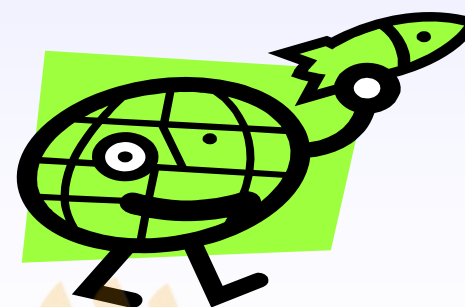
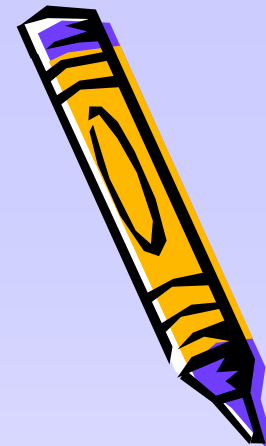

• مهمترین پیامد گذار از یک خانواده سنتی روستایی به یک خانواده صنعتی شهری جانشینی خانواده هسته ای غالب کنونی به جای خانواده خویشاوندی گسترده پیشین است.

دلایل سست تر شدن پیوندهای خانواده گسترده

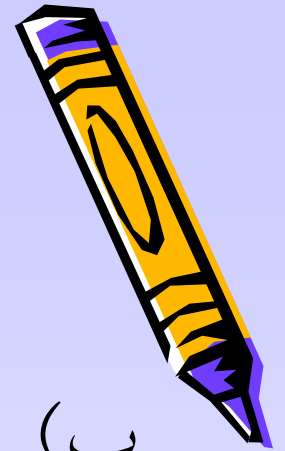
الف) فرد در یک
جامعه شهر باید از
نظر جغرافیایی
تحرک داشته باشد.

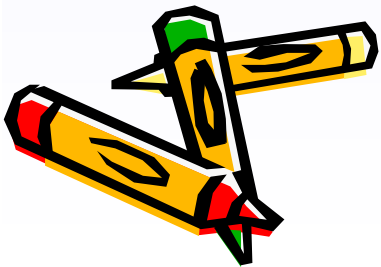
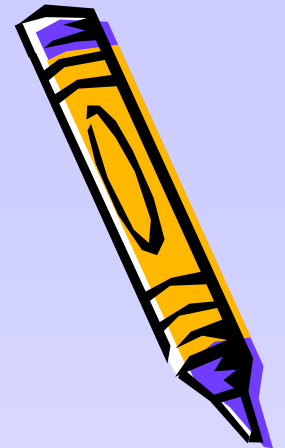
ادامهٔ بحث

ب) گروه‌های رسمی در کمک به افراد برای حل مسائلشان ، جایگزین گروه‌های نسبی نسبی می‌شوند.

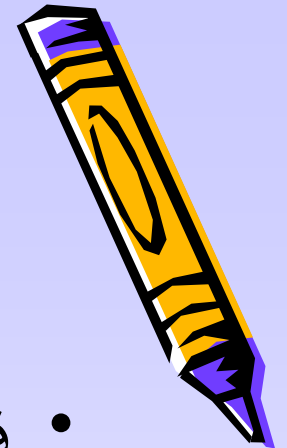
ج) افراد اکنون این فرصت را دارند که با کار و کوشش خودشان به منزلت دلخواهشان دست یابند.

• در جامعه شهری -
صنعتی ، ارتقای فرد
در جامعه ، از طریق
شایستگیهای حرفه‌ای
او امکان پذیر است.

• فرد برای ارتقای شغلی خود ممکن است به شهر دیگری منتقل شود. بدیهی است خانواده هسته‌ای در این فرآیند پابرجا، می ماند، اما ارتباط افراد با خانواده گسترده گسسته می شود.

• در یک محیط شهری فردی که با مشکلات شخصی روبرو می شود می تواند به یک متخصص یا همکار حرفه ای که خویشاوندش نیست، مراجعه کند. این مورد نشان می دهد که تا چه حد نقش شبکه خویشاوندی به دلیل توسعه شهر نشینی، کاهش یافته است.

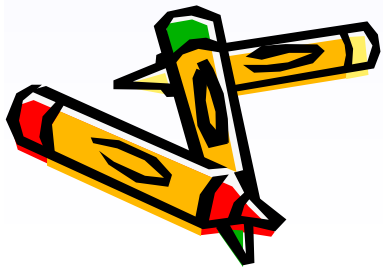
طلاق

• این واقعیت که میزان طلاق در جوامع نوین امروزی بسیار بالاتر از دوران پیشین است ، بیشتر جامعه و ارزشهای متغیر مان سرچشمه می گیرد تا از گسیختگی و تباهی خانواده به عنوان نهاد اجتماعی.

طلاق

- مهمترین دلیل طلاق
این است که پس از
ازدواج ، یک طرف
زناشویی از طرف دیگر
چشمداشتهای بیش از
حدی دارد.

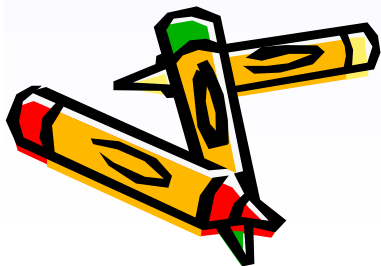

دگرگونی در ساختار خانواده

1- کوچک شدن حجم خانواده

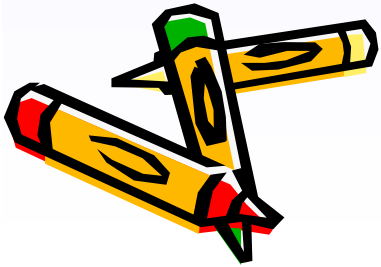
2- دگرگون شدن برداشتهای افراد از طلاق

3- تغییراتی در نقشهای مردان و زنان سرچشمه می گیرد.

فصل 9

• نظارت اجتماعی

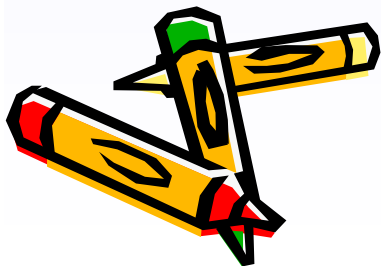

مژده كياني - مردادماه 1385

اهداف درس

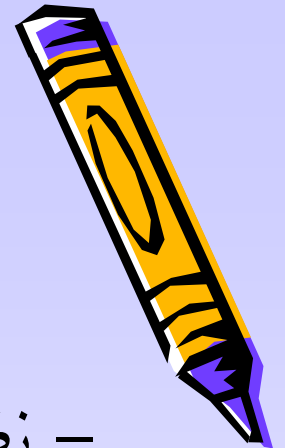
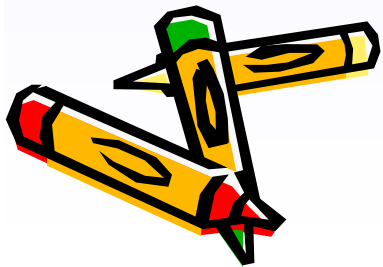
از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :

1. نظارت اجتماعی را تعریف کند .
2. ساختار هنجارها را نام برده و تعریف کند .
3. با مصوبات منفی و مثبت آشنا شود .

نظارت اجتماعی

- نظارت اجتماعی در واقع به بسط فراگرد اجتماعی شدن اطلاق می‌شود. اگر نظارت اجتماعی درست به کار بسته شود، رفتار فرد با رفتار مورد انتظار جامعه تطابق پیدا می‌کند.

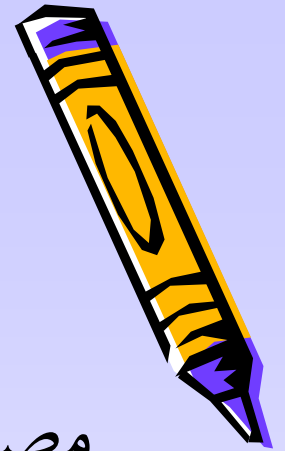

ساختار هنجارمند

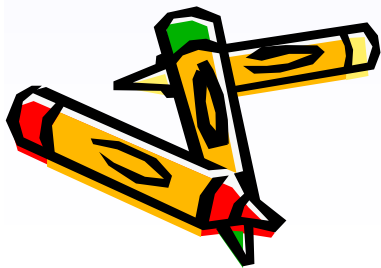
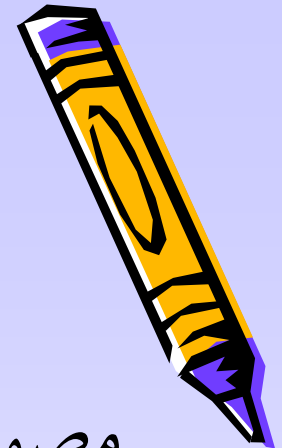
هنجارها یا تحذیری اند و یا تجویزی
هنجارهای تحذیری کاری را که شخص نباید انجام
دهد، مشخص می‌کند و هنجارهای تجویزی آن
کارهایش را که شخص باید انجام دهد، تعیین
می‌کنند.

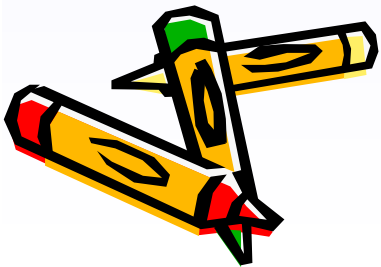
مصوبات مثبت به پاداشهایی گفته می شود که به یک فرد در صورت تطبیق با هنجارهای اجتماعی داده می شود.

مصوبات منفی به مجازاتهای رابع است که در صورت
عدم تطبیق فرد با هنجارهایی در مورد اعمالش
اعمال می شود.

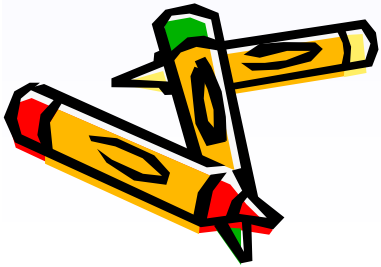
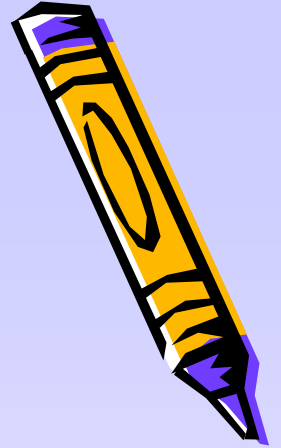

جامعه شناسان معتقدند که پاداشهای مجازاتهای
غیر رسمی غالباً بیشتر از پاداشها و مجازاتهای
رسمی کارایی دارند.

فصل 10

• رفتار انحراف آمیز

مژده کیانی - مردادماه 1385

اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. انحراف را تعریف و علل آن را نام ببرد .
 2. تبیین های زیست شناختی انحراف را شرح دهد .
 3. تبیین های روان شناسی انحراف را شرح دهد .
 4. تبیین های جامعه شناسی انحراف را شرح دهد .
 5. رفتارهای انحراف آمیز را از دید مرتون بیان کند .

انحراف

- انحراف به دوری جستن از هنجار اطلاق می‌شود و زمانی رخ می‌دهد که یک فرد یا یک گروه معیارهای جامعه را رعایت نکند.

علل
انحراف

جامعه
شناختی

روان
شناختی

زیست
شناختی

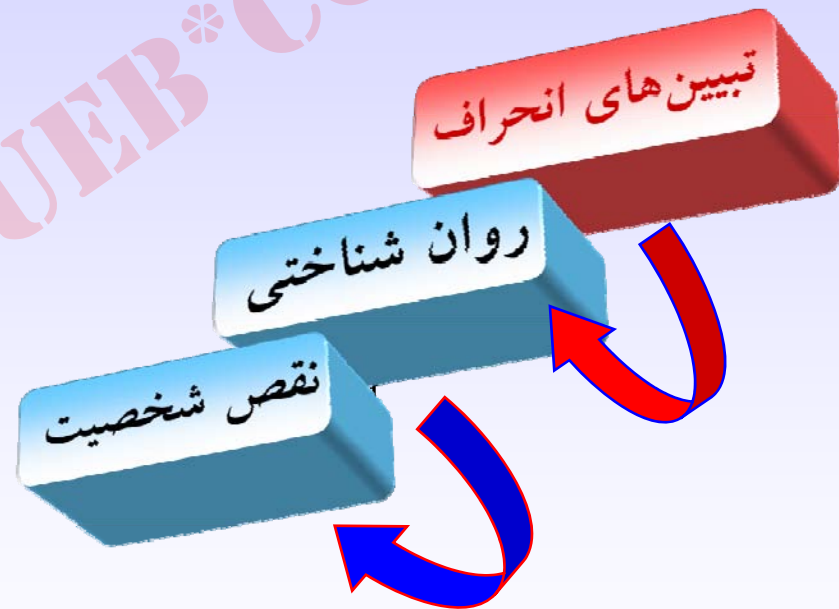
تیین های انحراف

- 1. زیست شناختی که برخی معتقدند عوامل زیست شناختی مثل نقص جسمانی را باید علت انحراف اجتماعی نامید.

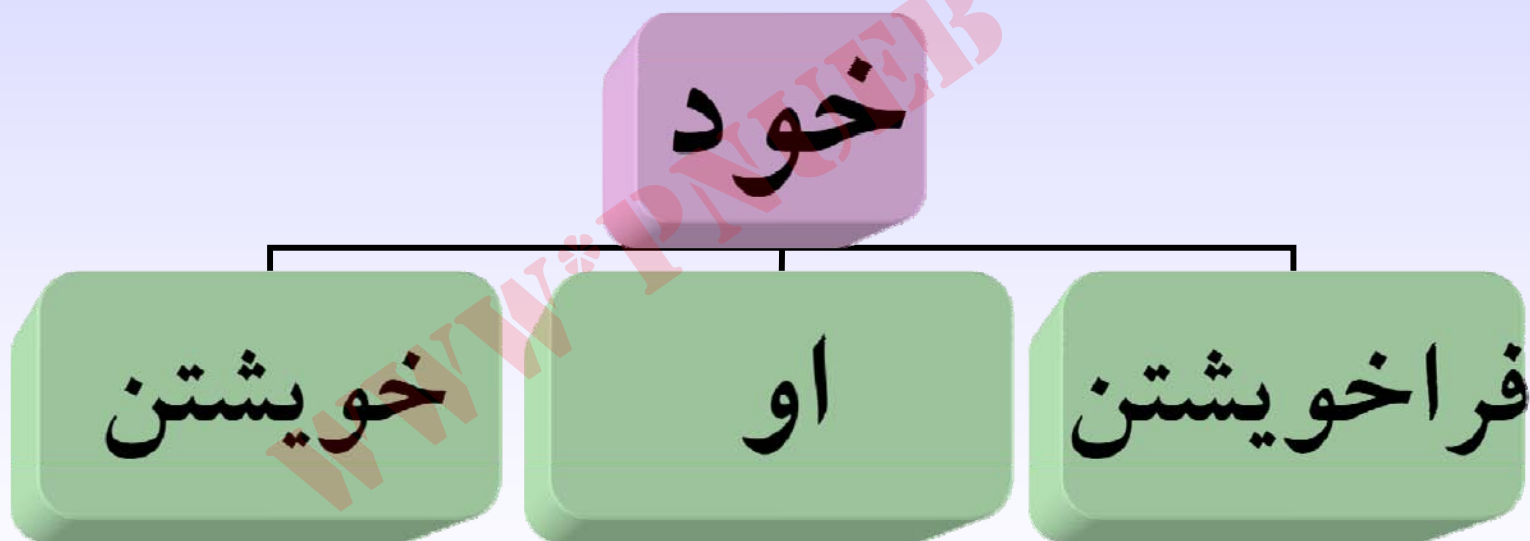

ادامه بحث

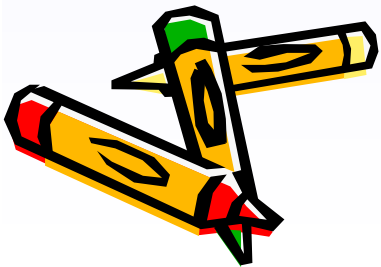
2. روان شناختی، بسیاری
از روان شناسان
انحراف را برحسب
نقص شخصیت توجیه
می کنند.

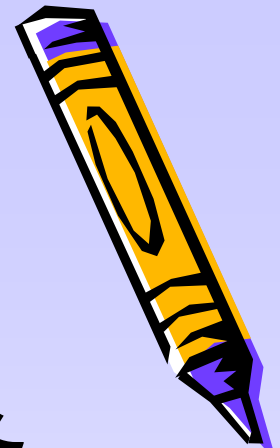
زیگموند فروید خود را به سه بخش ، او ، خویشتن
و فراخویشتن تقسیم کرده است.

او ، بخش ناخودآگاه ،
غریزی ، وادارنده و
اجتماعی نشده خود را
نشان می دهد.

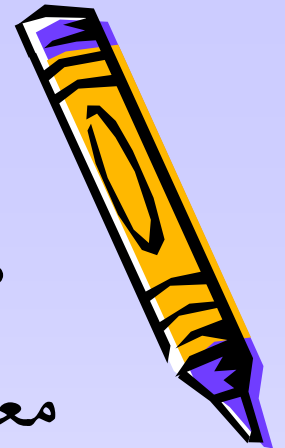
خویشتن، بخش خودآگاه و معقول خود را
می‌نمایاند. به این بخش، «دروازه‌بان» شخصیت
نیز می‌گویند، زیرا واسطه رابطه متقابل او و
فراخویشتن است.

• فراخویشتن به آن
بخشی از خود اطلاق
می شود. که ارزشهای
فرهنگی را جذب
می کند و به عنوان
وجدان، کار می کند.

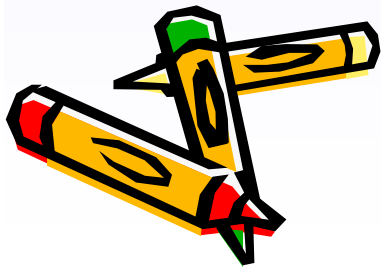
• آنهایی که به مکتب روان شناختی وابسته‌اند، معتقدند که زمانی رفتار انحراف آمیز پیش می‌آید که اوی نظارت ناپذیر و بسیار فعال در ترکیب با فراخویشتن کم فعالیت ظاهر می‌شود، حال آنکه در این میان، خویشتن بی تفاوت می‌ماند و در راهنمایی رفتار فرد نقشی ایفا نمی‌کند.

تبيين های انحراف

3. جامعه شناختی،

انحراف را بر حسب
اجتماعی شدن ناقص
تبيين می کنند.

جامعه‌شناسان برای تبیین عوامل مؤثر بر رفتار انحرافی بر حسب اجتماعی شدن نارسا، شیوه‌های مختلفی را برگزیده‌اند:

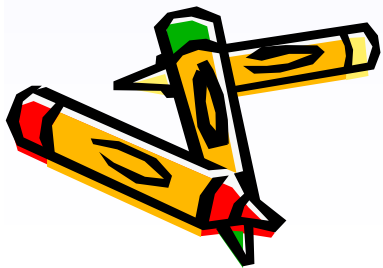
1- بر حسب یکی از این شیوه‌ها، افرادی که به صورت صحیحی اجتماعی نشده‌اند، هنجارهای فرهنگی را در شخصیت خود جایگزین نمی‌کنند

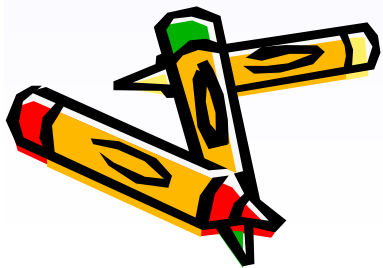
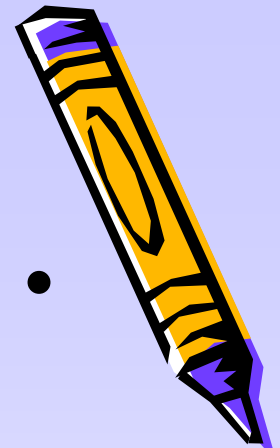
• افرادی که به صورت صحیحی اجتماعی نشده‌اند، قادر نیستند بین رفتار فرهنگی مناسب و نامناسب تمایز قایل شوند.

شیوه دومی که جامعه شناسان به کار گرفته اند
این است که باید نخست معلوم شود فرد
منحرف چگونه رفتار انحرافی را آموخته
است.

• جامعه شناسان معتقدند که بسیاری از
صور کجروی از یک فرد به فرد دیگر
منتقل می شود و این فرایند آموزشی
متضمن همان مکانیسمهایی است که
در هر وضعیت آموزشی دیگر با آن
روبرویم .

• سومین شیوهٔ برخورد جامعه‌شناسان با موضوع انحراف، تبیین نتیجهٔ نارساییهای موجود بین فرهنگ و ساخت اجتماعی جامعه است.

• هر جامعه، نه فقط به لحاظ فرهنگی دارای هدفهای مجاز و معینی است، بلکه افزون بر آن، به لحاظ اجتماعی نیز دارای ابزارهای تأییدشده‌ای برای رسیدن به آن اهداف است.

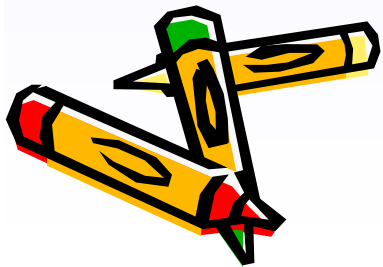
مرتون چهار نوع رفتار انحراف آمیز را نام
می برد:

1. نوآوری: زمانی پیش می آید که مردم
هدفهای فرهنگی را پذیرند ولی وسایل
پذیرفته شده برای دستیابی به این هدفها را
نپذیرفته باشند.

ادامه بحث

2. مناسبک پرستی: زمانی رخ می دهد که شخص وسایلی را که یک فرهنگ برای دستیابی به هدفها ارائه می دهد می پذیرد ولی خود آن هدفها را رد می کند.

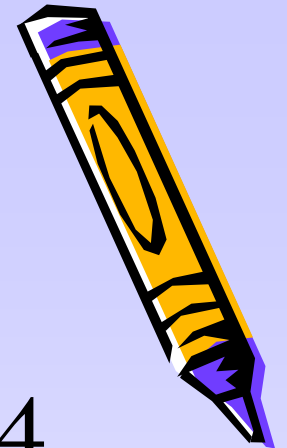
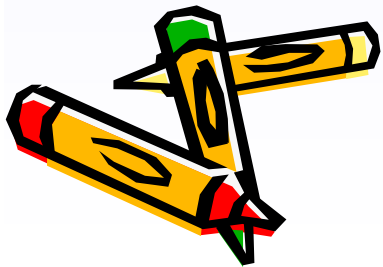
ادامه بحث

3. واپس زنی: وقتی پیش می آید که شخص هم هدفها و هم وسایل نیل به این هدفها را که مورد قبول یک فرهنگ باشد، رد می کند.

ادامهٔ بحث

4. شورش هنگامی اتفاق می‌افتد که مردم هدف‌ها و وسایل دستیابی به این هدف‌ها را که مورد قبول یک فرهنگ می‌باشند رد می‌کنند و هدف‌ها و وسایل تازه‌ای را به جای آنها برمی‌گزینند.

چهار نوع رفتار انحراف آمیز مرتون

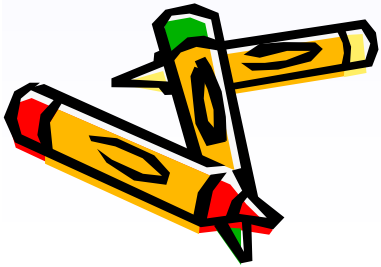
انواع انحراف

نوآوری

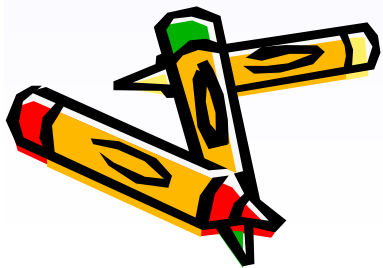
مناسک پرستی

شورش

واپس زنی

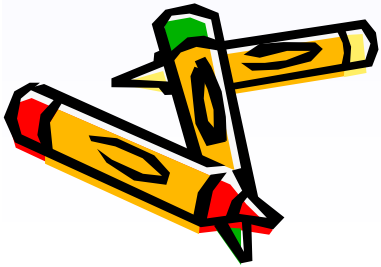
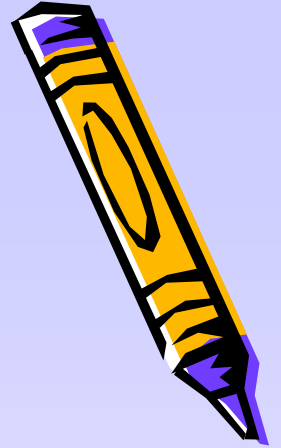

• آمارهای رسمی شاخص خوبی برای تعیین سطح انحراف در جامعه و تعداد افراد منحرف نیستند . به علت اختلاف نظر در تعریف رفتار انحراف آمیز ، اندازه گیری میزان انحراف در جامعه بسیار دشوار است .

فصل 11

• طبقات اجتماعی

WWW*PNU*EB*COM

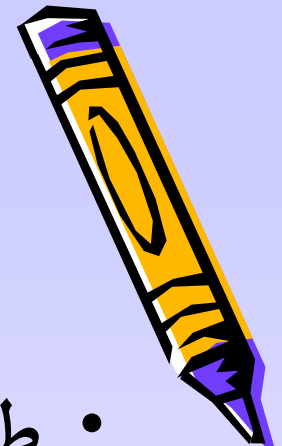
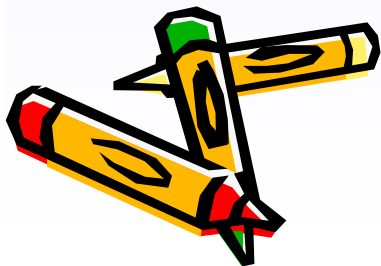
اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. طبقه و منزلت اجتماعی را تعریف کنند .
 2. شاخص های طبقه را تعریف کنند .
 3. روش های بررسی قشربندی را نام برده و تعریف کنند .
 4. کاست را تعریف کند .
 5. سبک و بخت زندگی را تعریف کند .
 6. دیدگاه مارکس را در مورد طبقات اجتماعی بیان نماید .

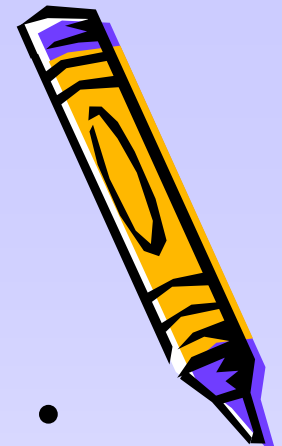
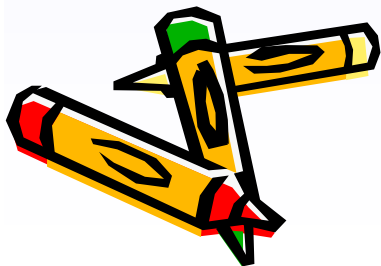
طبقات اجتماعی

- طبقه اجتماعی به بخشی از اعضای جامعه اطلاق می شود که از نظر ارزشهای مشترک ، حیثیت، فعالیتهای اجتماعی، میزان ثروت و متعلقات شخصی دیگر و نیز آداب معاشرت از بخشهای دیگر تفاوت داشته باشد.

شاخص طبقه اجتماعی

- در جوامع نوین سه شاخص بنیادی برای طبقه اجتماعی وجود دارد که عبارتند از:
- درآمد، شغل و سطح تحصیلات

شاخص طبقه اجتماعی

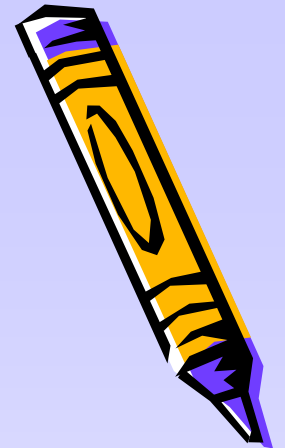
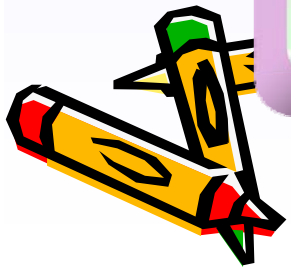
سطح تحصیلات

شغل

درآمد

مژده کیانی - مردادماه 1385

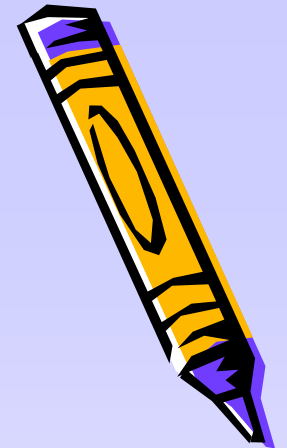
202

روشهای بررسی قشر بندی

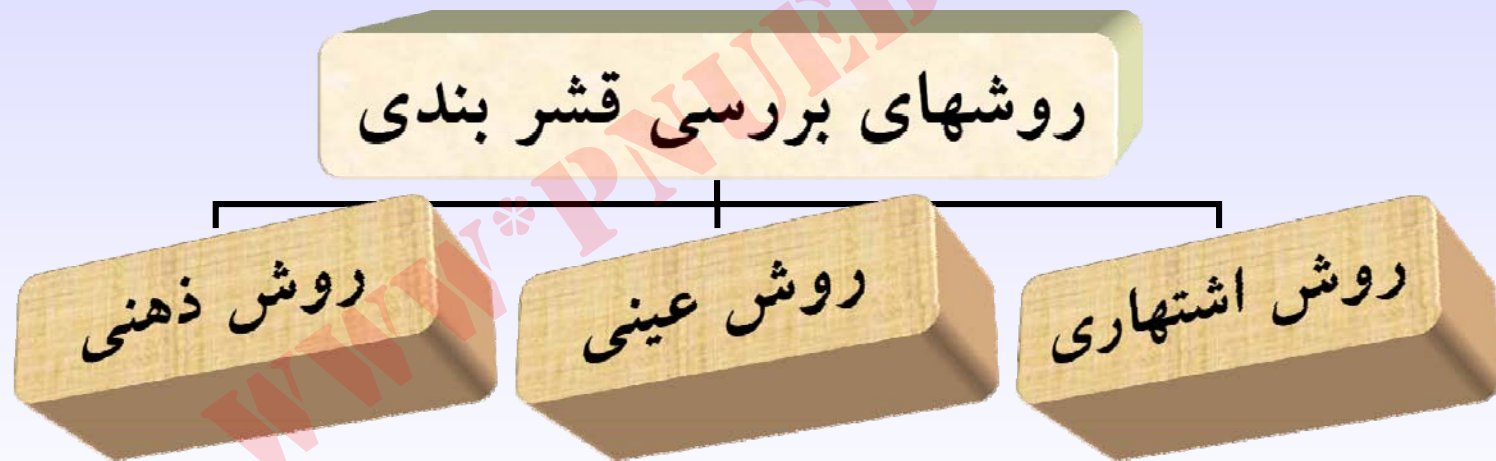
1- روش اشتهاوری: که از افراد می پرسند که آدمهای دیگر در چه طبقه اجتماعی باید جای گیرند .

2- روش ذهنی: این روش قشر بندی افراد به وسیله خودشان است .

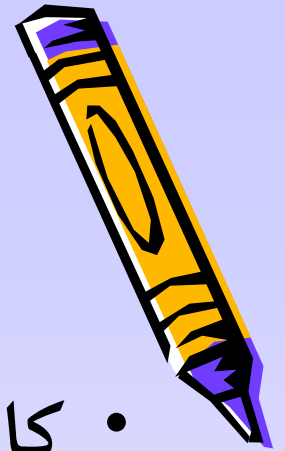
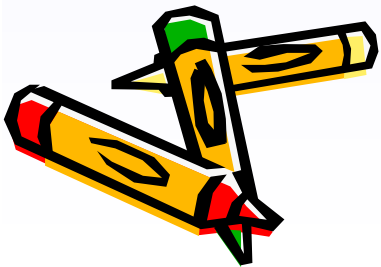
ادامه بحث

3- روش عینی : در این روش پژوهشگر معیارهای عضویت در طبقه اجتماعی را خودش تعیین می کند.

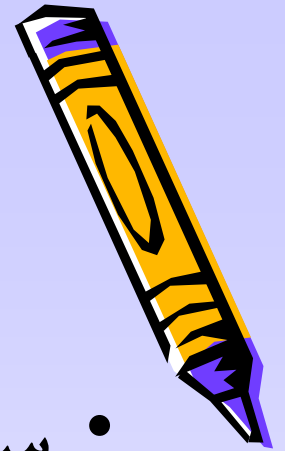
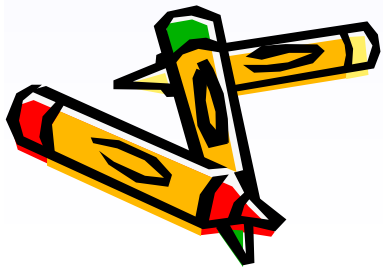
کاست

• کاست به نظام قشر بندی اجتماعی بسته‌ای اطلاق می‌شود که در آن افراد نمی‌توانند از یک سطح اجتماعی به سطحی دیگر آزادانه حرکت کنند.

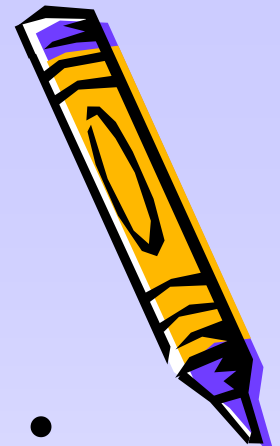
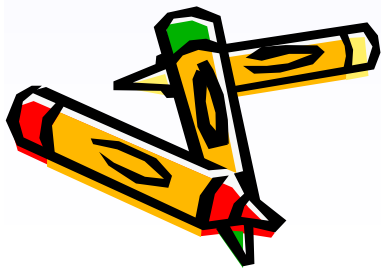
سبک زندگی

• سبک زندگی به شیوه زندگی طبقات گوناگون اجتماعی اطلاق می شود هر طبقه ای سبک زندگی ویژه و رویکردها و باور داشتهای مخصوص خود را دارد.

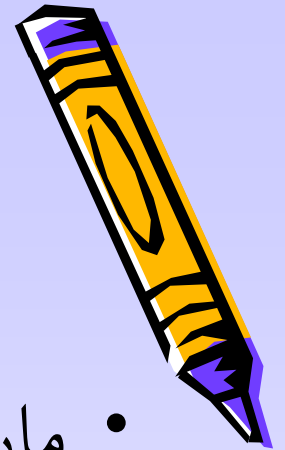
بخت های زندگی

• بخت های زندگی به فرصت هایی اطلاق می شود که افراد برای پیشرفت در زندگی و دستیابی به هدفهایشان در اختیاردارند.

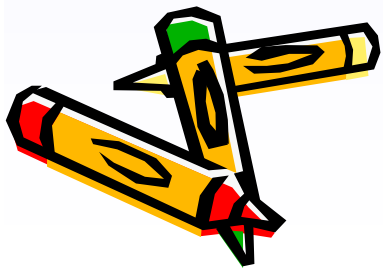

دیدگاه مارکس

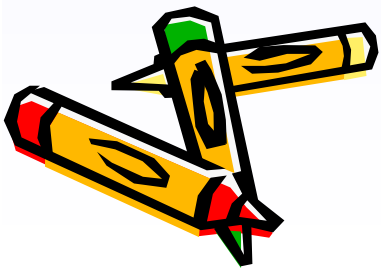
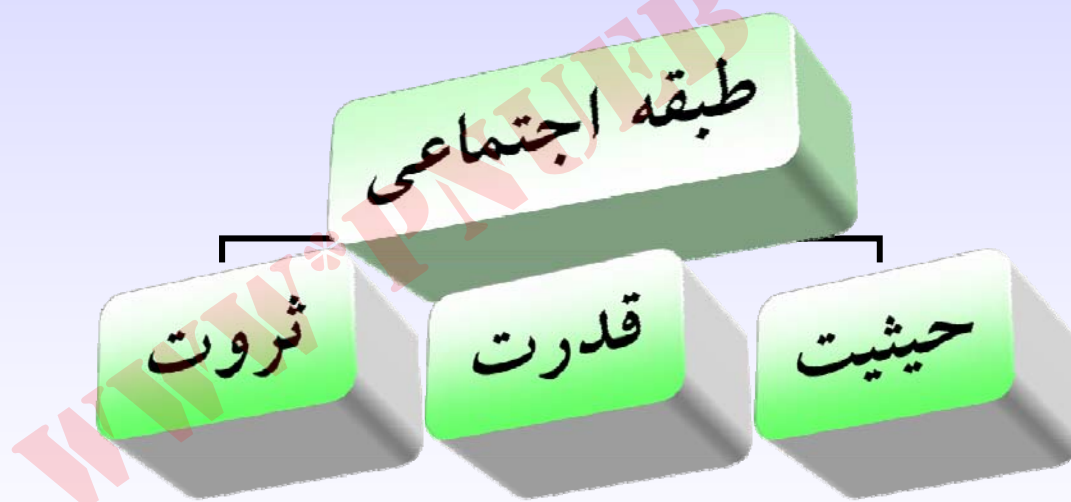
- مارکس معتقد بود که پایگاه طبقاتی افراد به رابطه آنها با وسایل تولید بستگی دارد .
- او جامعه را به دو طبقه اصلی تقسیم کرده بود:
- طبقه مالکان وسایل تولید و کارگران فاقد وسایل تولید

در حالیکه طبقه اجتماعی مارکس تنها بر معیار اقتصادی مبتنی است. مارکس و بر طبقه اجتماعی را به صورت چند بعدی در نظر می گیرد.

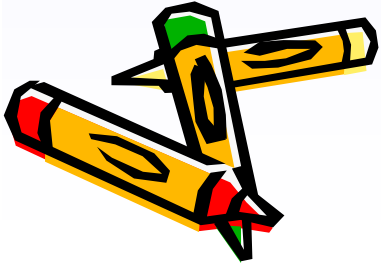
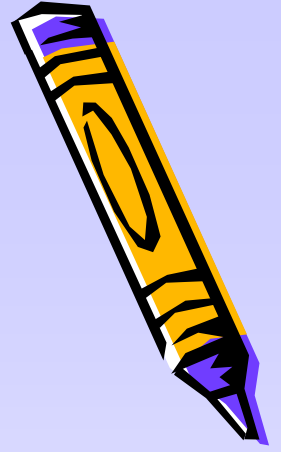

طبقه اجتماعی و بر بر چند عنصر بنیادی که عبارتند از قدرت، ثروت و حیثیت ، استوار است.

فصل 12

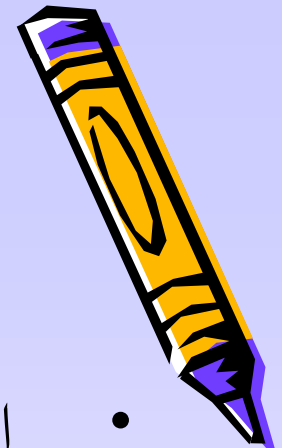
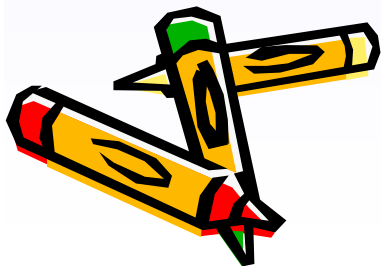
• تحریک اجتماعی

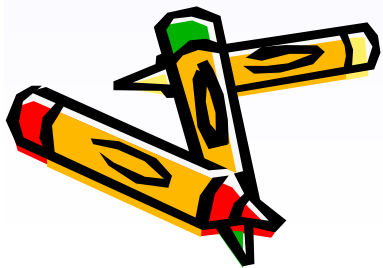
مژده کیانی - مردادماه 1385

اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. تحرک را تعریف کند .
 2. انواع تحرک را نام ببرد .
 3. عوامل دخیل در تحرک اجتماعی را نام ببرد .

- به حرکت افراد از یک منزلت اجتماعی به منزلت اجتماعی دیگر، تحرک اجتماعی اطلاق می‌شود
- آدمها ممکن است به منزلت پائین ویا بالا تحرک یابند ویا در یک سطح منزلتی از یک شغل به شغل دیگر انتقال پیدا کنند.

جامعه شناسان چهار نوع تحرک اجتماعی را نام
می‌برند:

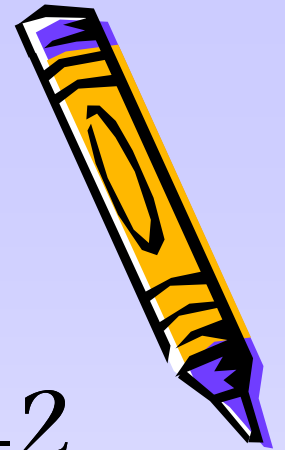
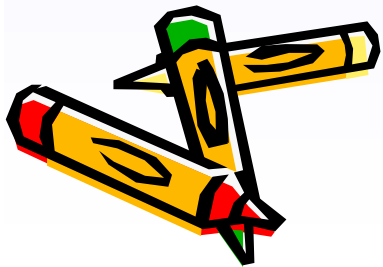
1- تحرک عمودی: به تغییر منزلت فرد از یک
طبقه اجتماعی به طبقه دیگر اطلاق می‌شود.

ادامه بحث

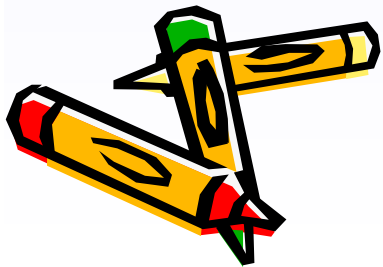
2- تحرک افقی: به حرکت فرد از یک شغل به شغل دیگر در همان سطح اجتماعی اطلاق می شود.

3- تحرک میان نسلی: به تحرکی اطلاق می شود که میان دو نسل صورت می گیرد.

ادامه بحث

4- تحرک درون نسلی: به دگرگونی هایی که در منزلت اجتماعی یک فرد یا یک گروه طی یک نسل اطلاق می شود.

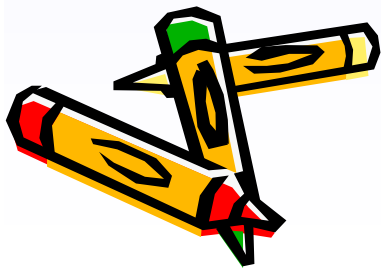
عوامل دخیل در تحرک اجتماعی

1- حجم خانواده: فرزندان که یک خانواده کوچک پرورش می یابند، احتمال تحرک صودیشان بیشتر از یک خانواده بزرگ است.

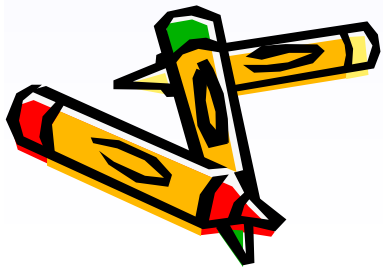
2- نژاد و قومیت

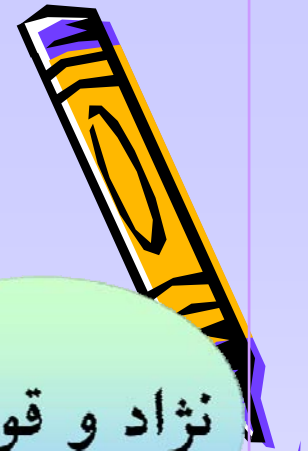
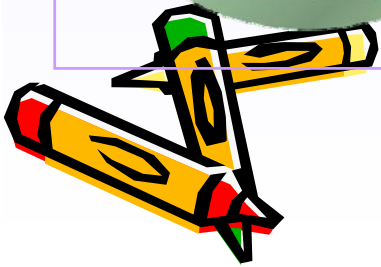
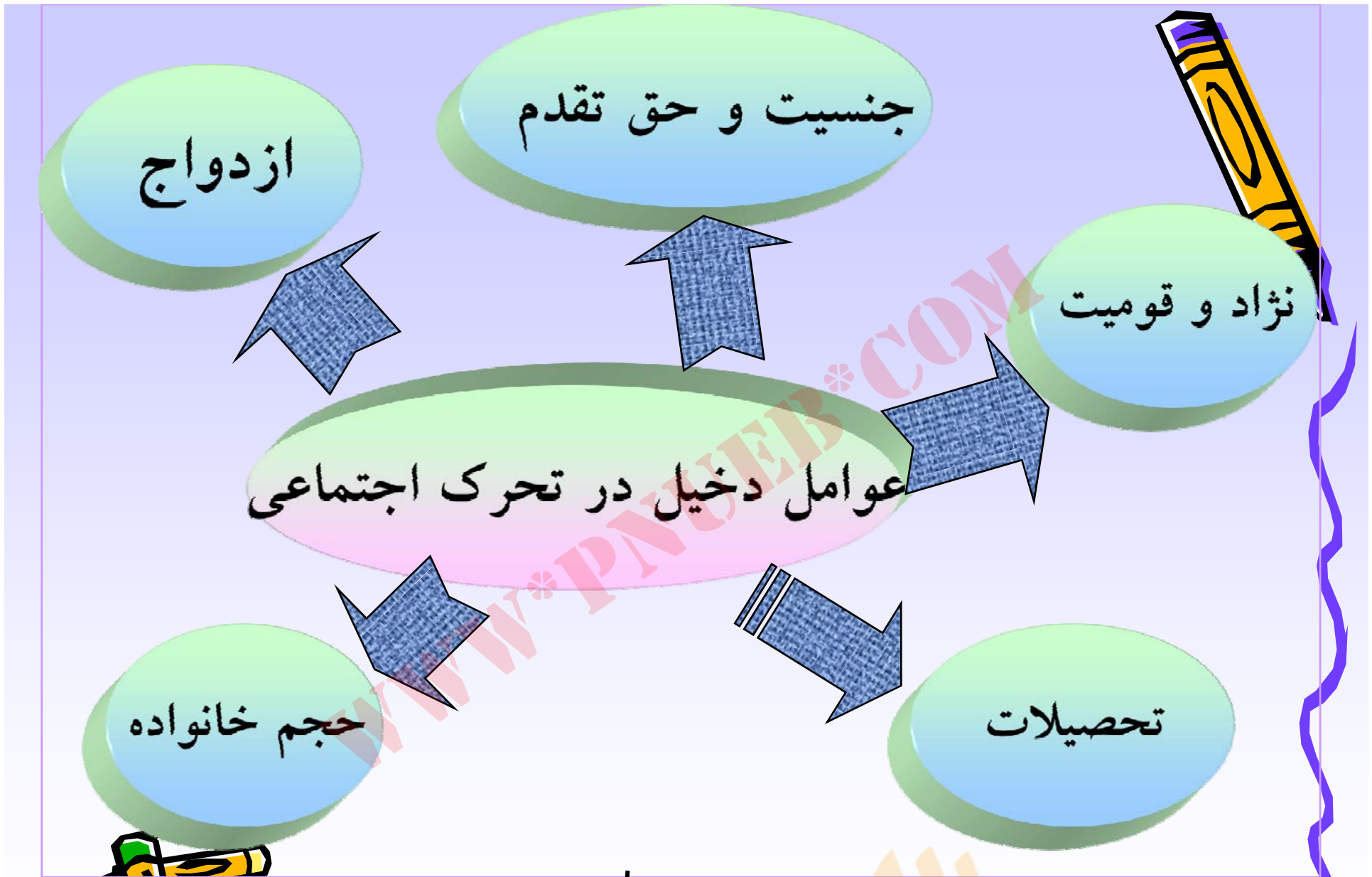
3- تحصیلات

ادامهٔ بحث

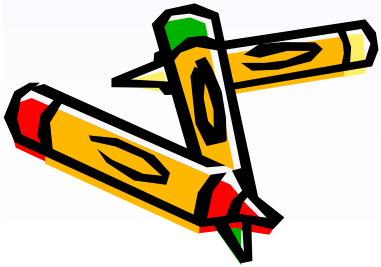
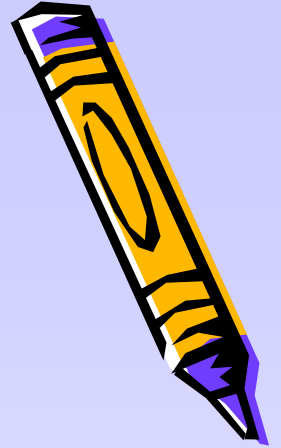
- 4- جنسیت و حق تقدم
- 5- ازدواج
- 6- چشم پوشی از مزایای حال برای تضمین آینده بهتر
- 7- برنامه‌های دولتی

فصل 13

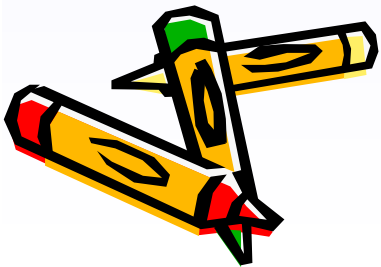
جمعیت و بوم شناسی

WWW*PNUeB*COM

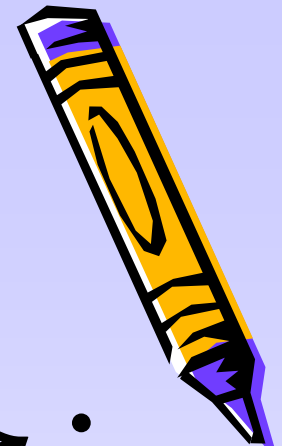
اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. جمعیت شناسی را تعریف کند .
 2. مهمترین مفاهیم جمعیت شناسی را بیان نماید .
 3. روش اندازه گیری رشد جمعیت را توضیح دهد .
 4. نظریه گذار جمعیتی را بیان کند .

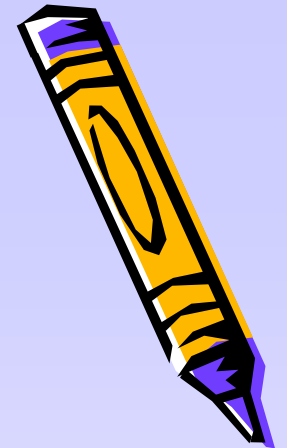
جمعیت شناسی

- جمعیت شناسی به بررسی منظم جمعیت یک جامعه اطلاق می شود.
- - دولت ها همیشه مهمترین گردآورنده داده های جمعیتی بوده اند.

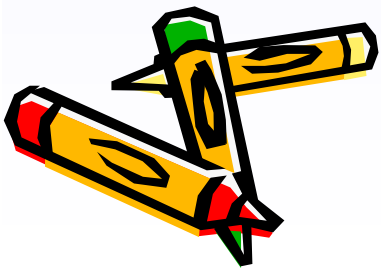

• میزان رشد سالانه جمعیت =

مهاجرت به خارج - مهاجرت به داخل + میزان مرگ و میر - میزان موالید خام.

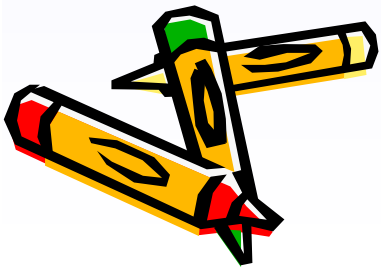
نرخ خام زاد و ولد عبارت است
از تعداد زاد و ولد سالیانه
جمعیت کشور بر مبنای 1000 نفر جمعیت.

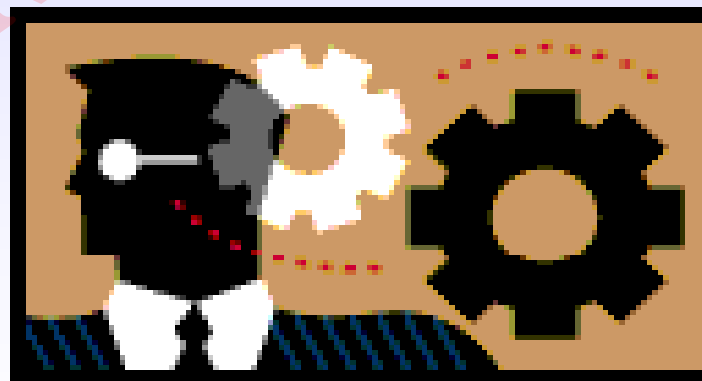

نرخ خام مرگ و میر عبارت
است

تعداد مرگ و میر سالیانه
جمعیت بر مبنای 1000 نفر.

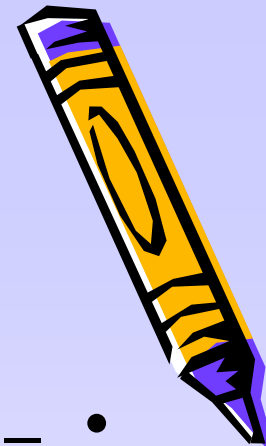

- - امید زندگی: به میانگین عمر مورد انتظار یک نوزاد در جامعه اطلاق می شود.
- - یکی از عوامل موثر در افزایش جمعیت، پیشرفت تکنولوژی است.

نظریه گذار جمعیت

- - نظریه گذار جمعیتی می گوید، وقتی که جمعیت یک کشور خصلت شهری و صنعتی به خود می گیرد، نرخ رشد جمعیت تثبیت می شود.

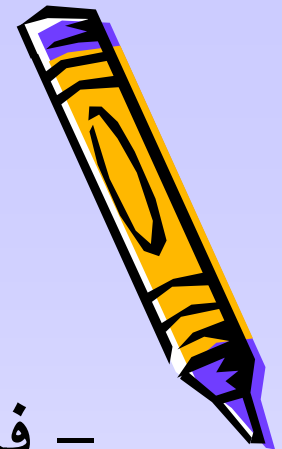
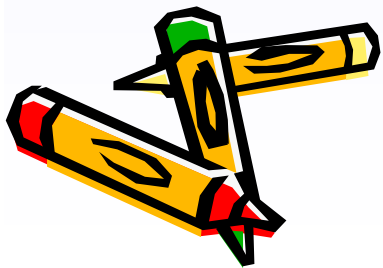

فراگرد گذار جمعیت شناختی

- فراگرد گذار جمعیت شناختی در سه مرحله رخ می‌دهد:

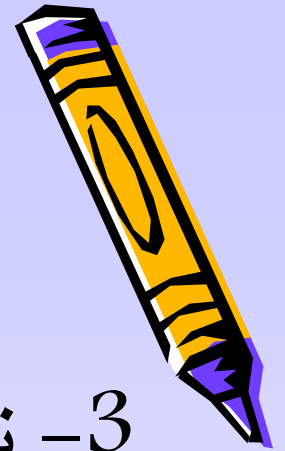
1- نرخ زاد و ولد و نیز مرگ و میر بالا است.

2- نرخ زاد و ولد بالا و نرخ مرگ و میر پایین است.

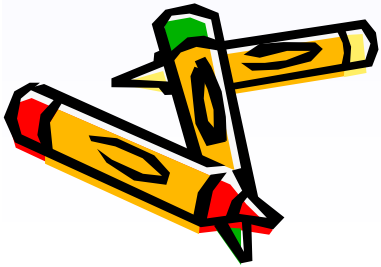
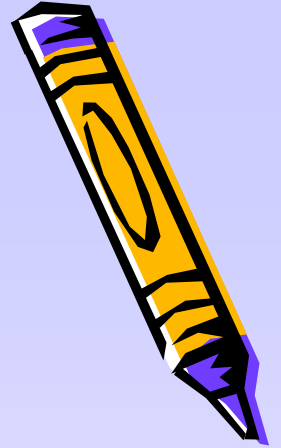
فراگرد گذار جمعیت شناختی

3- نرخ رشد جمعیت بر اثر کاهش نرخ زاد و ولد و همچنین کاهش نرخ مرگ و میر، تعادل می یابد.

فصل 14

• اجتماع روستایی و اجتماع شهری

مژده کیانی - مردادماه 1385

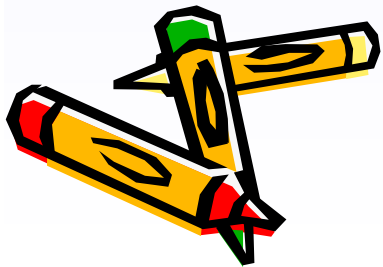
اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. تعریف اجتماع را بیان کند .
 2. تفاوت جوامع روستایی و شهری را بیان کند .
 3. نظریه های مناطق هم مرکز و متحدالمرکز را بیان کند .
 4. فراگردهای عمده بوم شناسی را نام ببرد .

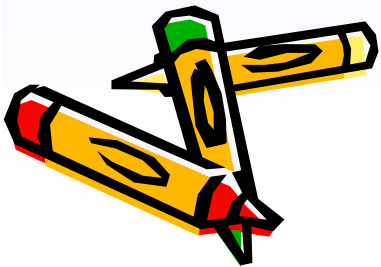

• اجتماع به گروهی از مردم اطلاق می شود که در یک منطقه جغرافیایی معین زندگی می کنند، در یک فرهنگ و شیوه زندگی مشترک سهمیند، می دانند که از یک نوع وحدتی برخوردارند. می توانند هدفهایشان را به گونه دسته جمعی تعقیب کند.

- شیوه زندگی مردم در یک جامعه روستایی عموماً غیر رسمی است و آداب و رسوم در این جوامع به ندرت دگرگون می‌شوند .
- در یک جامعه روستایی خانواده نهاد کانونی است.

• پیشرفتهای فنی در زمینه
های کشاورزی، وضعیت
حمل و نقل و ارتباطات
در گرایش مردم به
شهرنشینی نقش داشته‌اند.

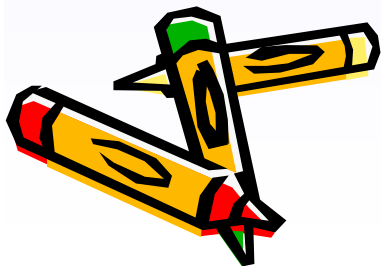

• جامعه شناسانی چون دورکیم، ردفیلد و تونسین،
انتقال از زندگی روستایی به زندگی شهری را
مورد بررسی قرار داده‌اند.

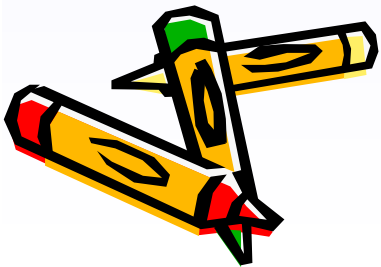
نظریه مناطق هم مرکز

- نخستین بار برجسن نظریه مناطق هم مرکز را مطرح کرد. برجسن شهر را دارای یک رشته مناطق هم مرکز می‌داند که هر منطقه آن به کار معینی اختصاص دارد.

نظریه بخش های متحدالمركز

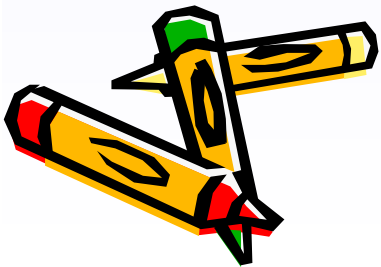
- در نظریه بخشها ، فرض بر این است که شهرها از مرکز به اطراف به صورت بخشهای مثلثی شکل ، مسکونی ، تجاری تفریحی و یا صنعتی ، توسعه می یابند.

پنج فراگرد عمده بوم شناختی

- تراکم : یعنی جمع شدن آدمها و تسهیلات در یک مکان جغرافیایی به نسبت تنگی .
- تمرکز، یعنی دور هم جمع شدن افرادی که کارکردهای اقتصادی و خدماتی ضروری را انجام می دهند.

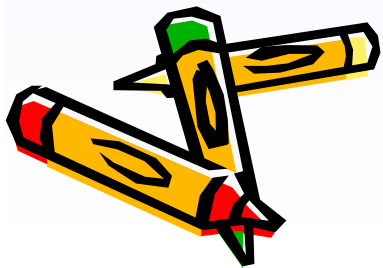
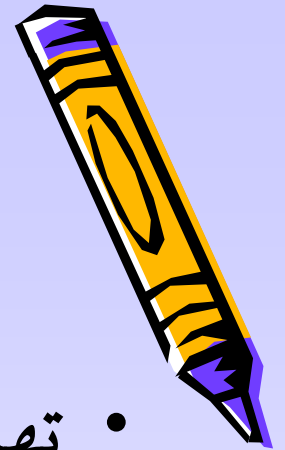
پنج فراگرد عمده بوم شناختی

- تمرکز زدایی: یعنی پراکنده شدن آدمها و تسهیلات شهری در یک ناحیه گسترده .
- انشعاب: یعنی جمع شدن آدمهای دارای فرهنگ و اوضاع مادی یکسان در نواحی کوچکتر .

پنج فراگرد عمده بوم شناختی

- **تهاجم:** یعنی اقامت یک گروه نوپدید در منطقه‌ای که قبلاً در اشتغال گروه دیگری بوده است .

فراگرد بوم شناختی

تمرکز

تراکم

انشعاب

تمرکز زدایی

تهاجم

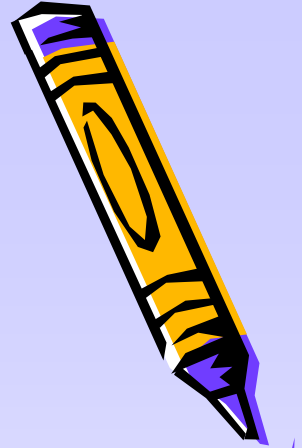
مژده کیانی - مردادماه 1385

241

فصل 15

رفتار جمعی

WWW*PNU*EB*COM

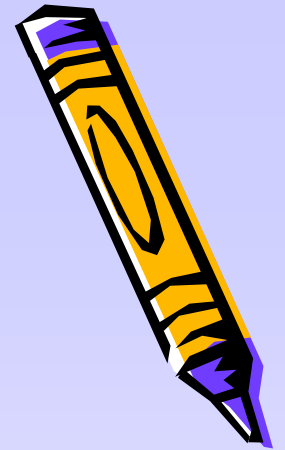
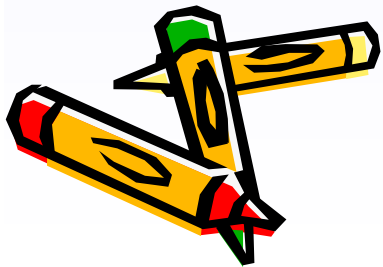
مژده کیانی - مردادماه 1385

اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. رفتار جمعی را تعریف کند .
 2. عوامل تعیین کننده رفتار جمعی را نام ببرد .
 3. ویژگی های سلب هویت فردی را بیان کند .
 4. انواع جماعت را نام ببرد .

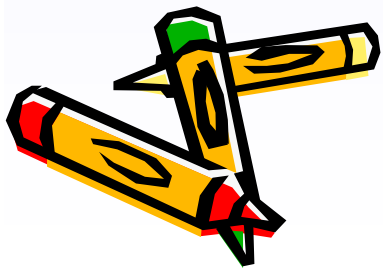
رفتار جمعی با الگوهای بدون ساختار،
خودانگیزه، عاطفی و پیش‌بینی ناپذیر
مشخص می‌شود. شورش‌ها و شکل‌گیری
سریع مدها از نمونه‌های رفتار جمعی به
شمار می‌آیند.

ویژگی رفتار جمعی از دیدگاه اسملسر

اسملسر برای رفتار جمعی 6 ویژگی بیان می کند:

- 1- ترغیب ساختاری: به عنوان مثال مشکل اقتصاد بیمار در بسیاری از کشورها، زمینه اعتراض مردم را فراهم می کند.

ادامه بحث

2- فشارهای ساختاری: وقتی مردم زیر بار فشارهای اقتصادی شدید، یکدیگر را به واکنش در برابر این وضع تحریک کنند.

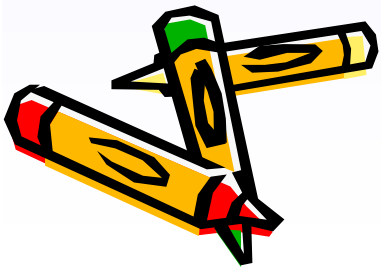
3- باور تعمیم یافته: هنگامی که همه بپذیرند که قدرت مادی دولت برای مقابله با گرانی کاهش یافته است.

ادامه بحث

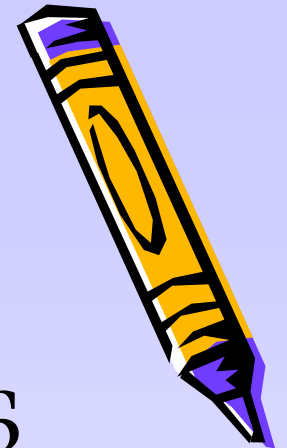
4- عوامل شتاب دهنده: رویدادهای خاص مثل شایعه در مورد نایاب یا کمیاب شدن ارزاق عمومی از عوامل شتاب دهنده هستند.

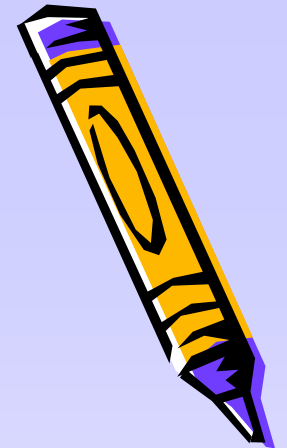
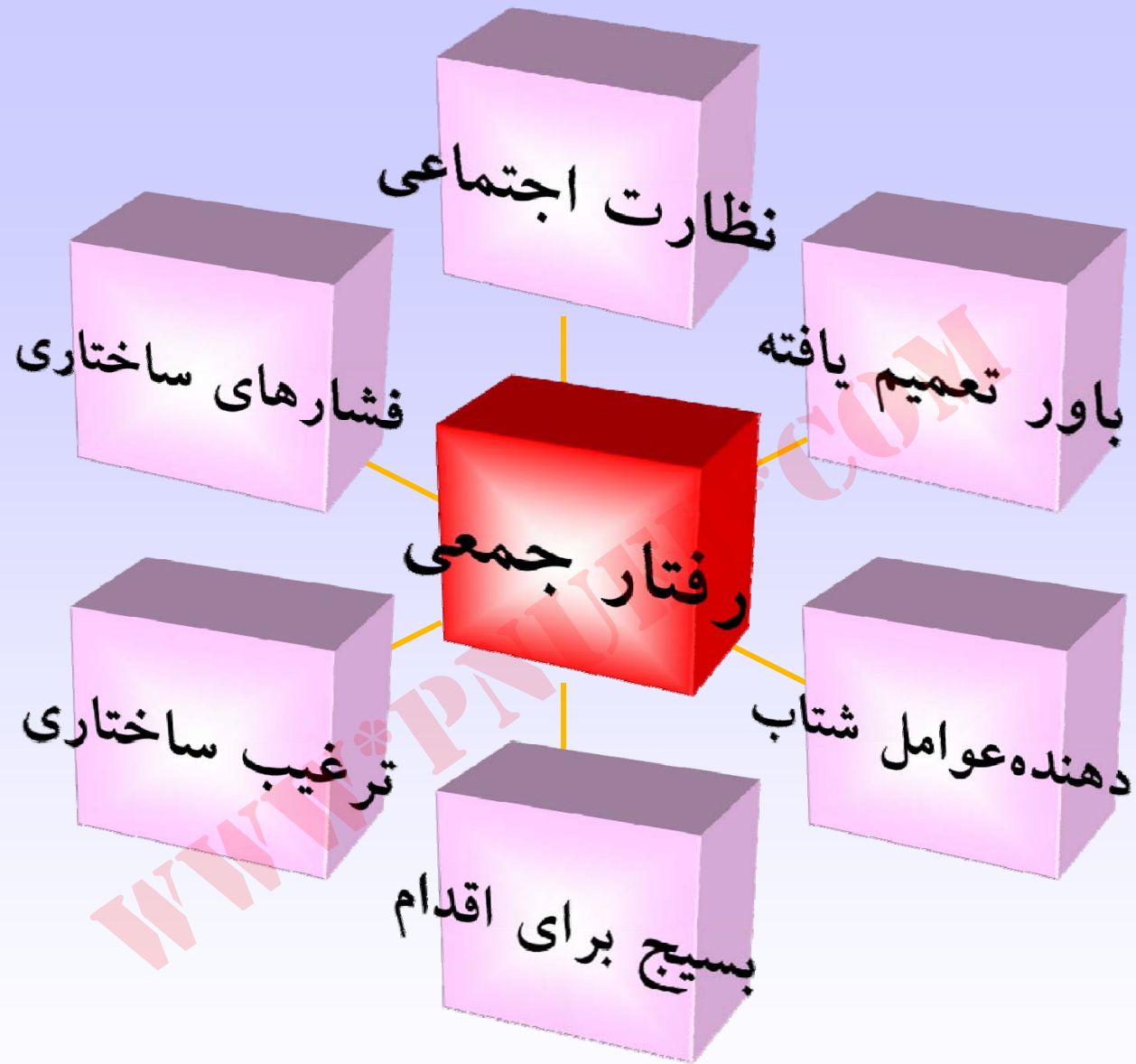
5- بسیج برای اقدام به پس از عوامل شتاب دهنده، گروه برای اقدام بسیج می شود.

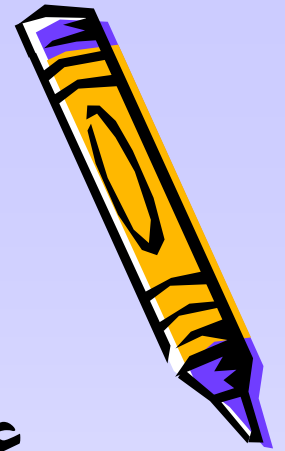

ادامه بحث

6- عملکرد نظارت اجتماعی: موفقیت یا عدم موفقیت شورش یا اعتراض به مکانیسم‌های نظارت اجتماعی درون جامعه بستگی دارد.

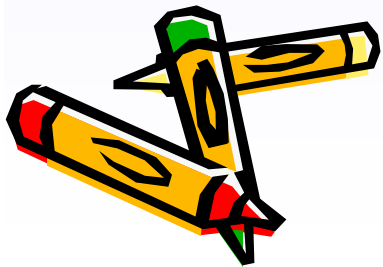

عوامل سلب هویت فردی و خویشن داری از اعضای یک جمعیت:

1- ناشناسی: به دلیل عدم شناخت افراد از یکدیگر،
مسئولیت فردی به گونه‌ای موقت فراموش می‌شود.

ادامهٔ بحث

2- حالت غیر شخصی: عضویت در جماعت و رفتار جمعی عموماً غیر شخصی است.

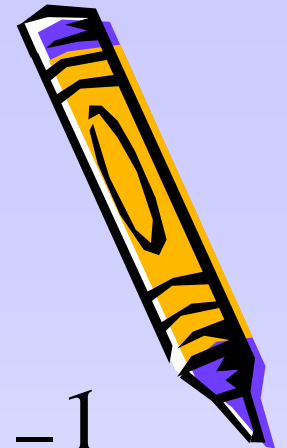
3- تلقین پذیری: به دلیل عدم وجود رهبری جاافتاده و الگوهای رفتاری پذیرفته شده، بیشتر بر اساس تلقین عمل می شود.

انواع جماعت

1- بیانگر: در این جماعت، اعضا، احساساتشان را به شیوه مسالمت آمیز بیان می کنند.

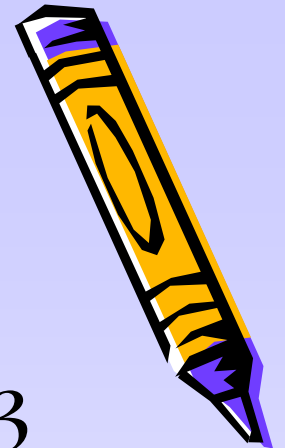
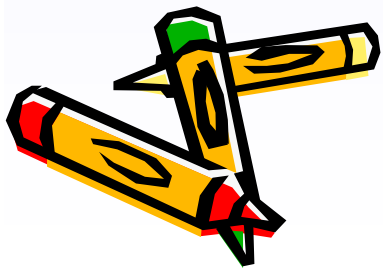
2- کنشگر: در این جماعت، کنشگر معطوف به هدف خاص است و خواستار وقوع یک نوع تغییر می باشد.

ادامه بحث

3- اوباش: جماعت کنشگری است که رفتارش ماهیت خشونت آمیز دارد.

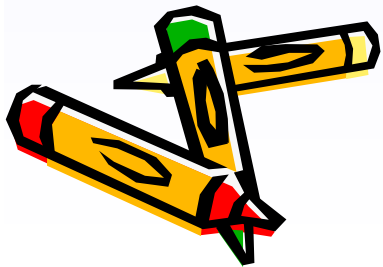
4- حضار: کنشگری که به شیوه انفعالی رفتار می کند.

ادامه بحث

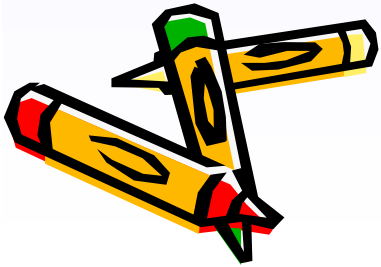
5- شورشی: با حمله و پرخاشگری، اعتراض جماعت نشان داده می شود.

6- وحشت زده: وقتی جماعت به دلیل یک خطر مشترک، دچار وحشت شدید می شود.

فصل 16

روابط نژادی و قومی

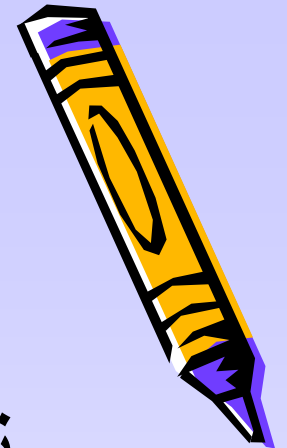
مژده كياني - مردادماه 1385

اهداف درس

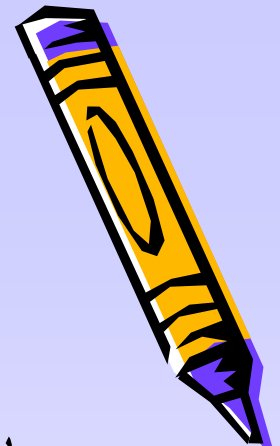
- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. نژاد و گروه های قومی را تعریف کند .
 2. تصورات قالبی و پیش داوری را تعریف کند .
 3. روشهای اعمال تبعیض علیه اقلیت ها را بیان کند .
 4. واکنش گروه اقلیت را نام ببرد .

نژاد به گروهی از افراد اطلاق می‌شود که بر اثر
نسل‌ها اختلاط درون گروهی، ویژگی‌های جسمانی
یا زیست‌شناختی مشترکی پیدا کرده باشند.

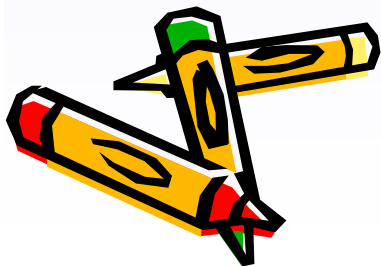

یک گروه قومی با ویژگی‌های فرهنگی مشترک
اعضایش مشخص می‌شود. این ویژگی‌ها عبارتند از
دین، زبان و ملیت.

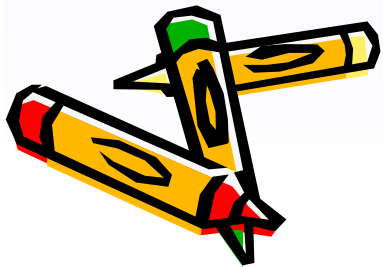
تصورات قالبی

- تصورات قالبی به تعمیم‌هایی اطلاق می‌شوند که در مورد برخی از اقلیت‌های مذهبی، نژادی و قومی رواج دارند.

پیشداوری

پیشداوری به برداشت یا احساسی اطلاق می شود که شخص نسبت به اعضای یک گروه اقلیت دارد، اما تبعیض به الگوی رفتاری آشکاری گفته می شود که بر ضد یک گروه اقلیت جهت گرفته باشد.

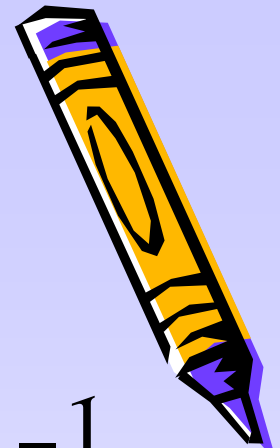
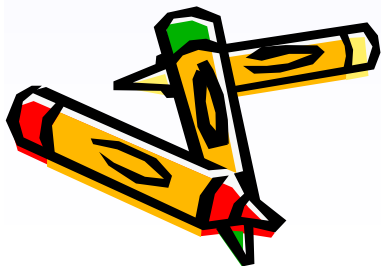

روش‌های اعمال تبعیض:

1- نابودی: در این فرآیند اعضای گروه اقلیت به طور عمدی کشته می‌شوند.

2- بیرون راندن: که اعضای اقلیت به زور از سرزمینشان اخراج می‌شوند.

3- جداسازی: که در آن استقرار اجباری اقلیت در مناطق مسکونی جداگانه می‌شوند.

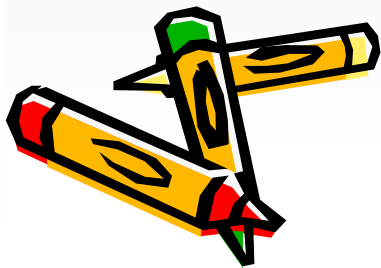

روش‌های جذب اقلیت‌ها:

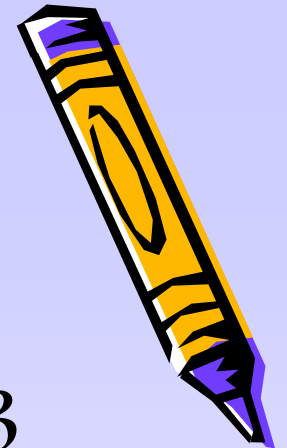
1- ادغام: ادغام کامل دو فرهنگ غالباً از طریق ازدواج صورت می‌گیرد.

2- اختلاط نژادی: نژادی که ازدواج میان گروه‌های نژادی مختلف است.

ادامه بحث

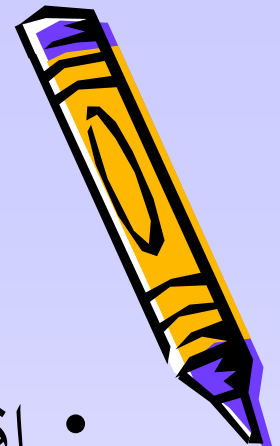
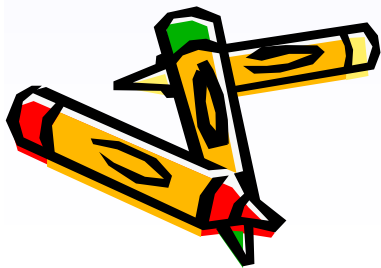
- 3- کثرت گرایی فرهنگی: زندگی مسالمت آمیز گروه‌های اقلیتی در کنار هم با حفظ رسوم خود.
- 4- یکپارچگی: زندگی مسالمت آمیز گروه مسلط و اقلیت بدون جدایی و تنش در سایه فرهنگ مسلط.

واکنش‌های گروه اقلیت

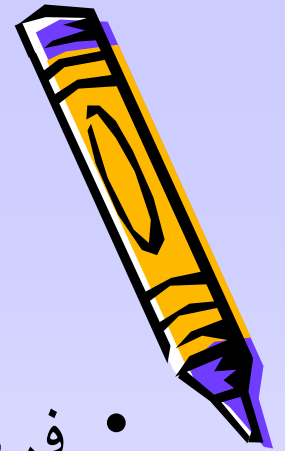
• اقلیت‌ها به شیوه‌های گوناگونی در برابر چیرگی و تبعیض واکنش نشان می‌دهند معروفترین انواع این واکنش‌ها به قرار زیرند:

• **فرهنگ‌پذیری:** گروه اقلیت از طریق فراگرد فرهنگ‌پذیری، پذیرش و اقتباس فرهنگ مسلط سبک زندگی آن را نشان می‌دهد.

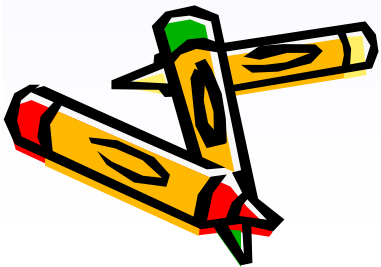
ادامه بحث

• فرهنگ پذیری کار دشواری است، زیرا رها کردن فرهنگ آشنا و مادرزادی و پذیرفتن یک فرهنگ ناآشنا و بیگانه، تنش‌های گوناگونی را برای فرد به بار می‌آورد.

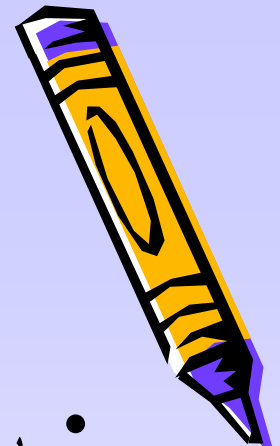

ادامه بحث

- اعضای گروه‌های اقلیت برای آن‌که مورد قبول گروه مسلط قرار گیرند، گاه نام‌هایشان را عوض می‌کنند و می‌کوشند قیافه‌ی ظاهریشان را تغییر دهند.

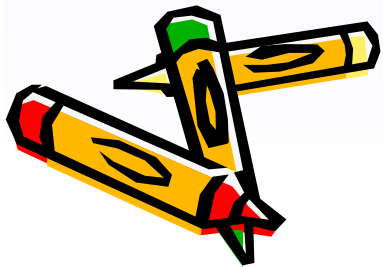

• برخی از سیاهان برای همین موهایشان را صاف و پوستشان را روشن می کنند. تعویض نام در میان کلیمیان و لهستانی های آمریکا رواج دارد.

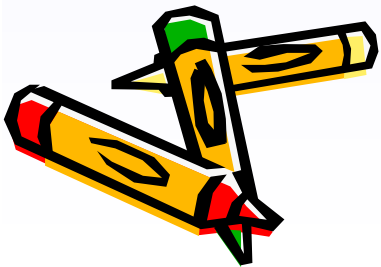
ادامه بحث

- **جداسازی داوطلبانه:** اعضای گروه اقلیت از این طریق داوطلبانه خودشان را از بقیه‌ی جامعه جدا می‌سازند. آن‌ها از این طریق می‌توانند تسهیلات خاصی را برای خودشان فراهم آورند و در ضمن، رسومشان را نگهدارند.

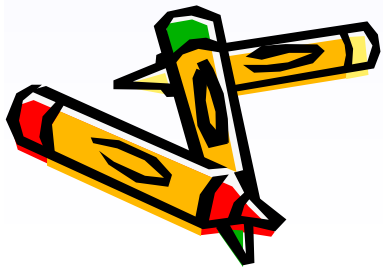
ادامه بحث

- بسیاری از سرخ‌پوستان آمریکایی باقی ماندن در منطقه‌ی حفاظت شده را بر امتزاج با کل جامعه ترجیح دادند. آنها از این طریق توانستند زبان، رسوم، سنت‌ها و باورهای سرخ‌پوستی را نگه دارند.

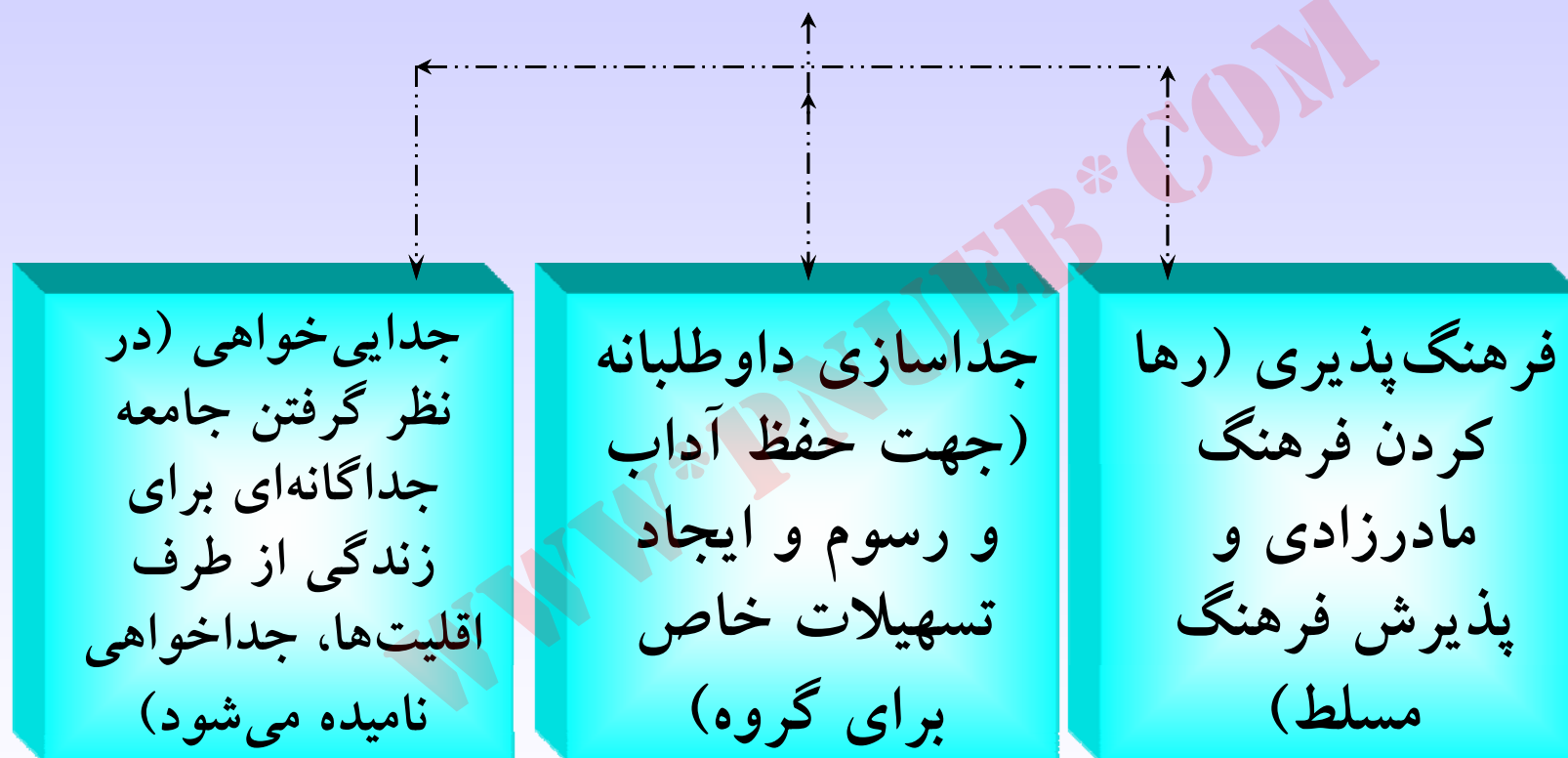

ادامه بحث

• **جدایی خواهی:** از طریق این فراگرد، گروه اقلیت جامعه‌ی جداگانه‌ای را برای خود تشکیل می‌دهد. این جامعه‌ی جدید غالباً از طریق ایجاد مرزهای جغرافیایی از جوامع دیگر جدامی شود.

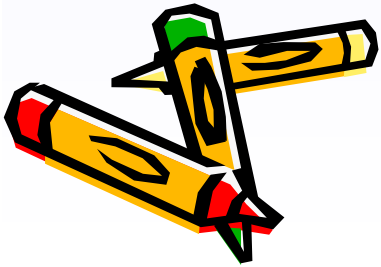

واکنش‌های گروه اقلیت در برابر چیرگی و تبعیض

فصل 17

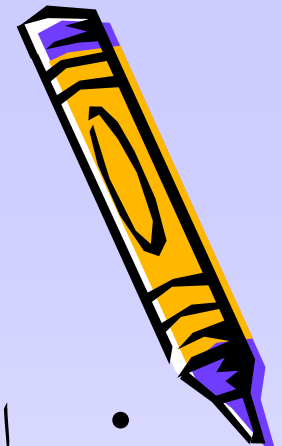
• سازمان های رسمی

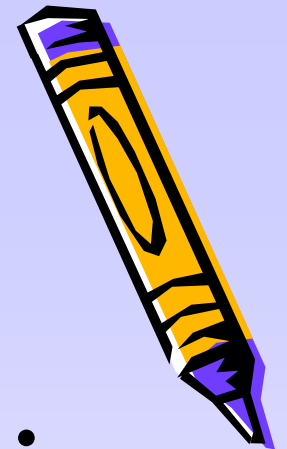
مژده کیانی - مردادماه 1385

اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. سازمان رسمی را تعریف کند .
 2. ویژگی های دیوانسالاری را نام ببرد .
 3. واکنشهای فردی در برابر دیوانسالاری را نام ببرد .

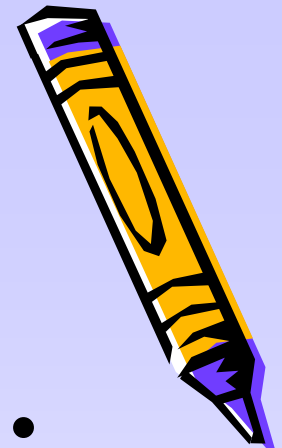
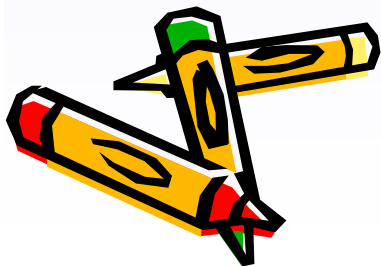

• سازمان رسمی از گروهی از افراد ترکیب می‌شود که برای رسیدن به هدف خاصی گرد هم آمده باشند. وزارتخانه‌ها، ارتش و دستگاه دادگستری، سازمانهای رسمی به شمار می‌آیند.

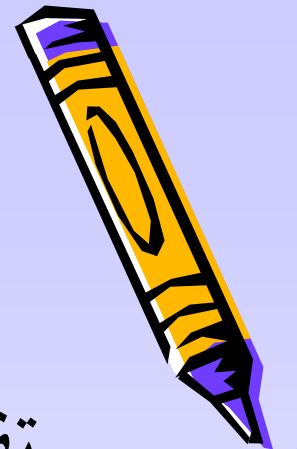
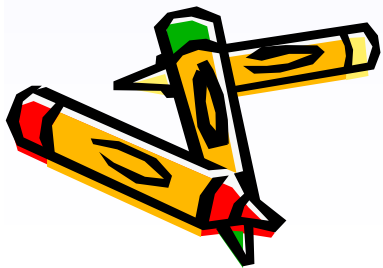

دیوان سالاری

• دیوان سالاری به سلسله مراتبی از اقتدار و مسئولیت اطلاق می شود که یک سازمان رسمی برای هماهنگ کردن فعالیت هایش و رسیدن به هدف های تعیین شده اش از آن استفاده می کند

تفاوت یک سازمان بسیار متشکل با سازمان
دارای تشکل ضعیف به میزان خودمختاری
اعضایشان مربوط است.

ویژگی‌های سازمان‌های رسمی

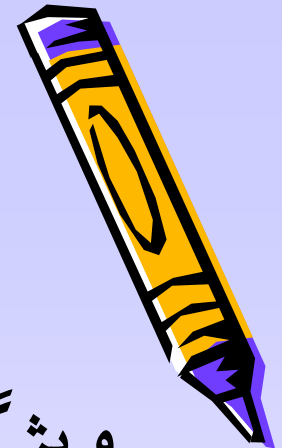
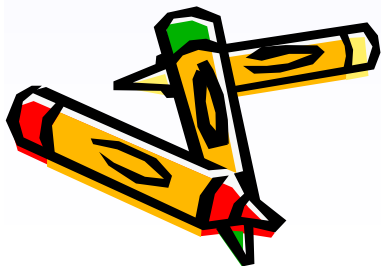
ویژگی‌های سازمان‌های رسمی عبارتند از:

- الگوهای ارتباطی تثبیت شده

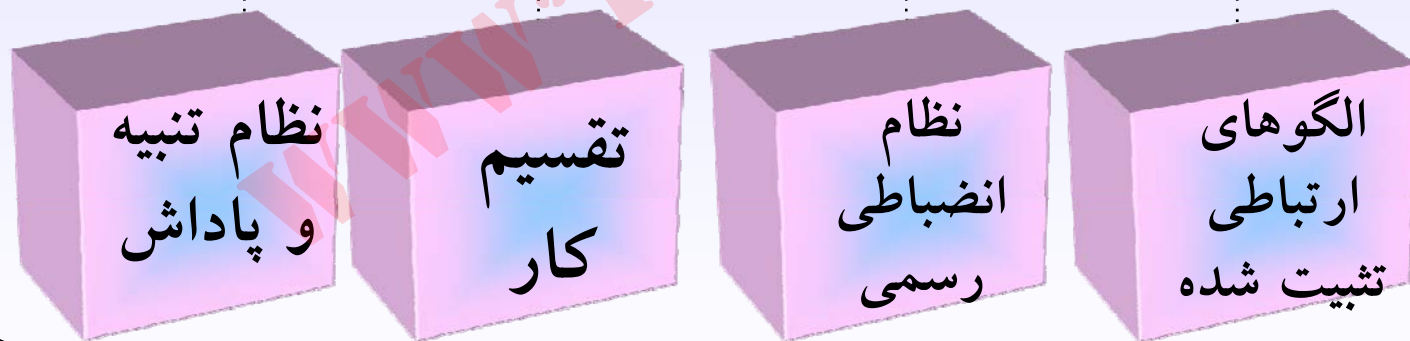
- نظام انضباطی رسمی

- تقسیم کار

- نظام تنبیه و پاداش

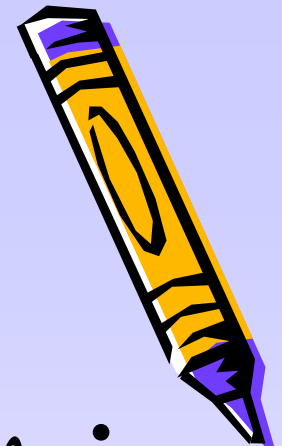
ویژگی‌های سازمان‌های رسمی

واکنش‌های فردی در برابر دیوان‌سالاری

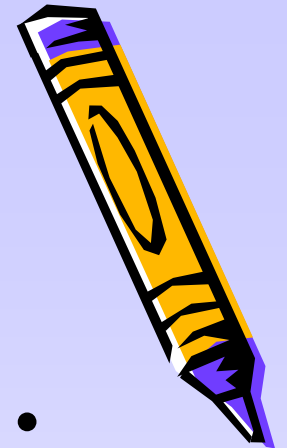
• واکنش‌های فردی در برابر دیوان‌سالاری عبارتند
از:

• شخصیت دیوان‌سالارانه عبارتند از عدم انعطاف
پذیری مرد جهت تطبیق با موقعیت‌های جدید

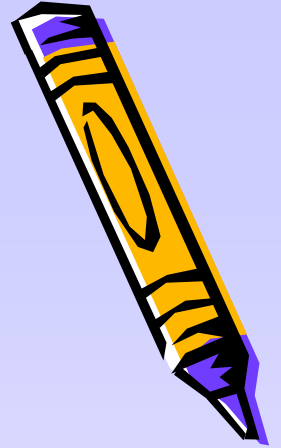
ادامه بحث

- قالب‌گرایی به اطاعت کورکورانه از مقررات سازمان اطلاق می‌شود.
- جابه‌جایی هدف‌ها به جایگزینی اهداف شخصی به جای اهداف سازمانی گفته می‌شود.
- اخلاق حرفه‌ای پایندی متخصصین سازمانی به اصول اخلاق حرفه اطلاق می‌شود.

فصل 18

• قدرت اجتماعی

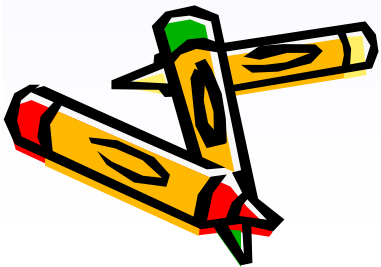

WWW*PNU*EB*COM

مژده كيانى - مردادماه 1385

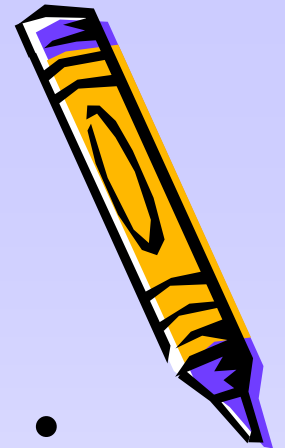
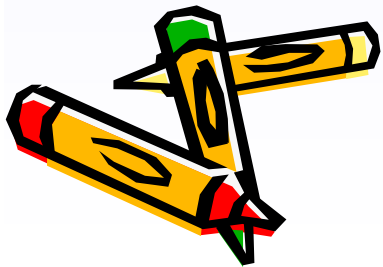
اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. قدرت اجتماعی را تعریف کند .
 2. راه های تشخیص قدرت را نام ببرد .
 3. قدرت شخصی و اجتماعی را تعریف کند .
 4. منابع قدرت را بیان نماید .
 5. شکل های اقتدار را توضیح دهد .

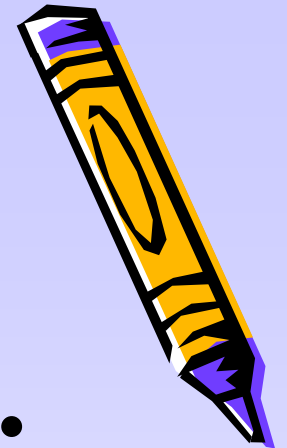
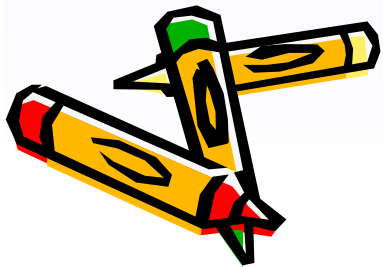
قدرت شخصی

- فردی که می تواند مسیر زندگی اش را بدون دخالت دیگران تعیین کند، قدرت شخصی دارد.

قدرت اجتماعی

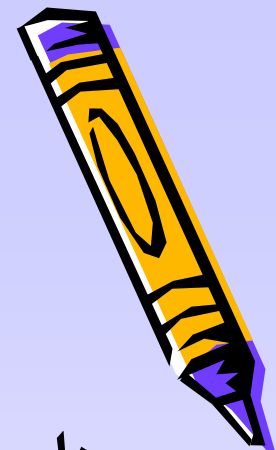
• کسی که می تواند اعمال آدمهای پیرامون خودش را به گونه موثری داشته باشد ، دارای قدرت اجتماعی است .

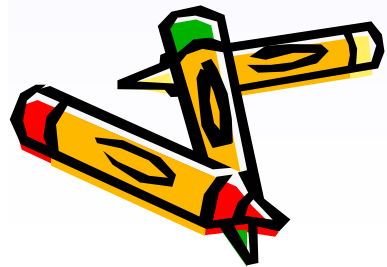

منابع قدرت

منابع قدرت عبارتند از:

1. توانایی نگهداری و نظارت بر منابع مالی
2. توانایی ناشی از اشغال یک سمت با نفوذ دولتی
3. توانایی ایجاد و حفظ یک کسب و کار موفق
4. توانایی کسب قدرت سیاسی

مژده کیانی - مردادماه 1385

شکل های اقتدار

شکل های اقتدار عبارتند از:

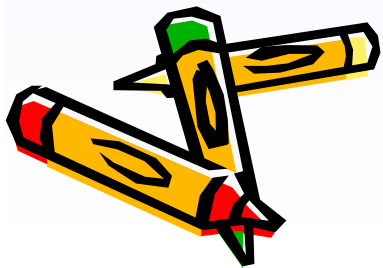
1. اقتدار قانونی و عقلایی
2. اقتدار سنتی
3. اقتدار فرهمندانه

راه‌های تشخیص قدرت

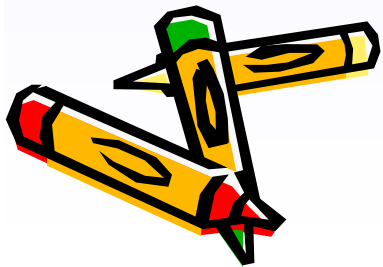
راه‌های تشخیص قدرت عبارتند از:

1- رهیافت اشتها که قابل اعتمادترین افراد اجتماع مورد بررسی، پاسخ می‌دهند که قدرتمندترین افراد چه کسانی هستند.

ادامه بحث

2- رهیافت مقامی که بعد از تهیه لیست افراد صاحب قدرت اجتماع، تعیین می شود کدام سمت حیاتی است.

ادامه بحث

3- رهیافت تصمیم‌گیرانه که محقق به مشاهده کسانی که در فرایند تصمیم‌گیری نقشی دارد می‌پردازد و مشخص می‌کند چه کسی قدرتمندتر است.

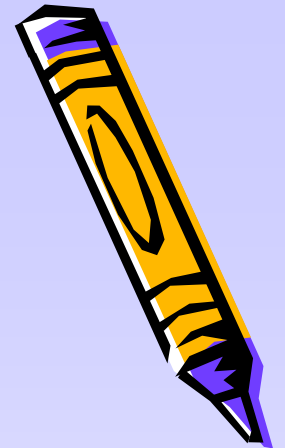

راه‌های تشخیص قدرت

تصمیم گیرانه

مقامی

اشتهاری

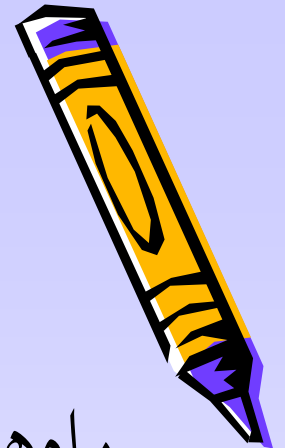
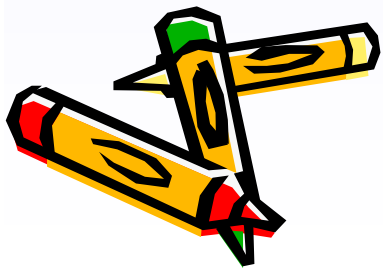
• - مارکس، مالکان وسایل تولید را گروهی می داند
که قدرت مسلط بر جامعه را در دست دارند.

راه‌های تشخیص قدرت

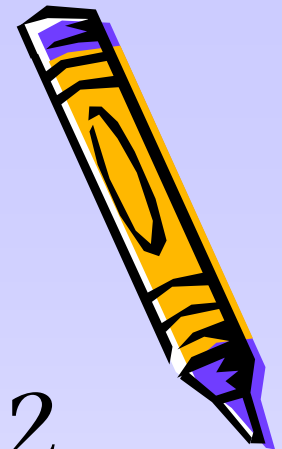
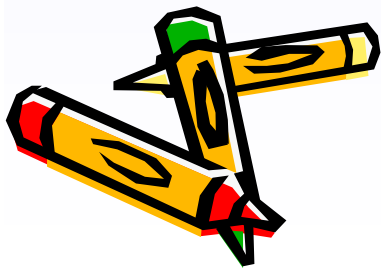
راه‌های تشخیص قدرت عبارتند از:

1. رهیافت اشتهار که قابل اعتمادترین افراد اجتماع مورد بررسی، پاسخ می‌دهند که قدرتمندترین افراد چه کسانی هستند.

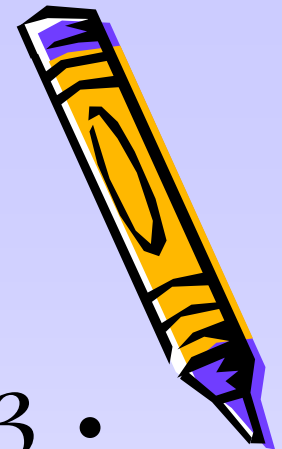
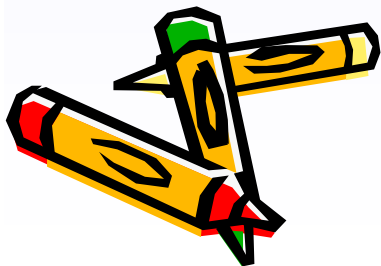
راه‌های تشخیص قدرت

2. رهیافت مقامی که بعد از تهیه لیست افراد صاحب قدرت اجتماع، تعیین می‌شود کدام سمت حیاتی است .

راه‌های تشخیص قدرت

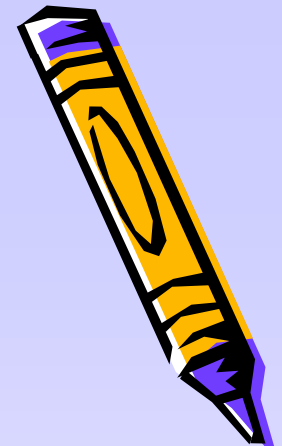
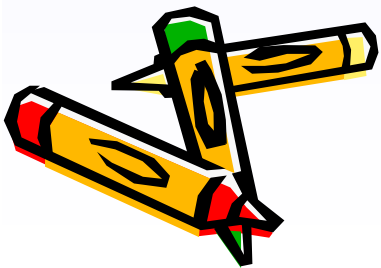
- 3. رهیافت تصمیم‌گیرانه که محقق به مشاهده کسانی که در فرآیند تصمیم‌گیری نقش دارند و مشخص می‌کنند چه کسی قدرتمندتر است.

فصل 19

جنبشهای اجتماعی

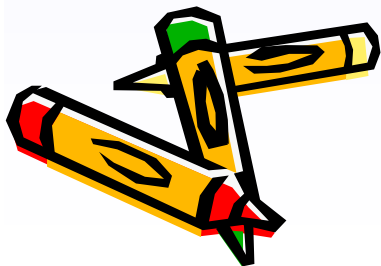
WWW*PNU*EB*COM

مژده کیانی - مردادماه 1385

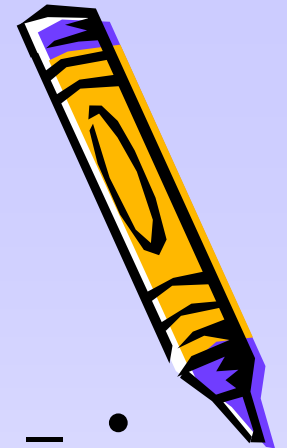
اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. جنبش اجتماعی را تعریف نماید .
 2. ویژگی جنبش های اجتماعی را نام ببرد .
 3. مراحل جنبش های اجتماعی را توضیح دهد .

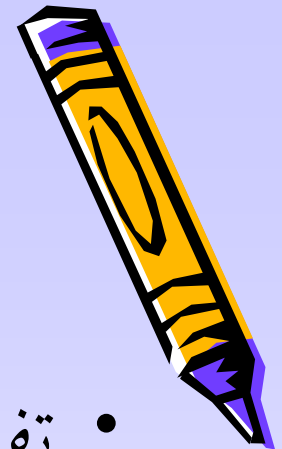

جنبش اجتماعی

- - جنبش اجتماعی هنگامی بوجود می‌آید که گروه سازمان یافته‌ای درصدد تغییر عناصری از جامعه برمی‌آید.

• تفاوت جنبش اجتماعی یا نهاد در این است که نهاد دارای تداوم است اما جنبش اجتماعی در مقایسه با نهاد دوام کمتری دارد.

ویژگی‌های جنبش اجتماعی عبارتند از:

1. اهداف
2. برنامه
3. ایدئولوژی

ویژگی‌های جنبش‌های اجتماعی

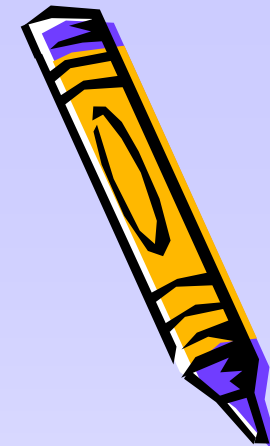
ایدئولوژی

برنامه

اهداف

مراحل جنبش‌های اجتماعی:

1. مرحله ناآرامی ← ناخرسندی گسترده.
2. برانگیختگی ← رهبران مردم را تحریک می‌کنند.
3. تشکل ← تشکیلات رسمی ← سلسله مراتب و روشن کردن ایدئولوژی صورت می‌گیرد

مراحل جنبش‌های اجتماعی

نهادمند شدن

تشکل

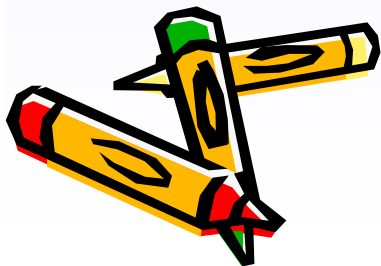
برانگیختگی

مرحله ناآرامی

مژده کیانی - مردادماه 1385

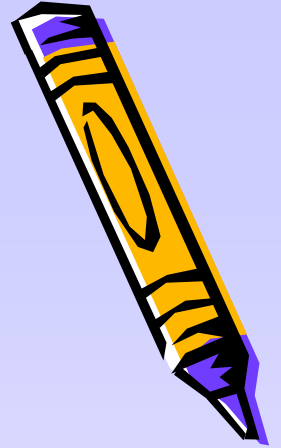
مراحل جنبش‌های اجتماعی:

- نهادمند شدن با ویژگی‌های
دیوانسالاری
رهبری منضبط

فصل 20

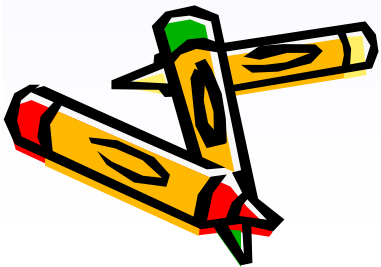
• دگرگونی اجتماعی و فرهنگی

مژده کیانی - مردادماه 1385

اهداف درس

- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان این برنامه :
 1. دگرگونی اجتماعی و فرهنگی را تعریف کند .
 2. عوامل مؤثر در دگرگونی ها را نام ببرد .
 3. راه های مطرح شدن دگرگونی در جامعه را بیان نماید .
 4. برنامه ریزی اجتماعی را تعریف کند .

دگرگونی اجتماعی

• هر گونه دگرگونی در ساختار جامعه، دگرگونی اجتماعی نامیده می شود. دگرگونی های اجتماعی را باید از دگرگونی های فرهنگی جدا دانست زیرا این نوع دگرگونی ها در فرهنگ جامعه رخ می دهند.

عوامل مؤثر در دگرگونی‌های اجتماعی و فرهنگی

• عوامل مؤثر در دگرگونی‌های اجتماعی و فرهنگی عبارتند از:

- 1- عوامل جغرافیایی
- 2- عوامل تکنولوژیک
- 3- ایدئولوژی
- 4- رهبری
- 5- جمعیت

عوامل مؤثر در دگرگونی‌های اجتماعی

ایدئولوژی

تکنولوژیک

عوامل جغرافیایی

رهبری

جمعیت

مژده کیانی - مردادماه 1385

راه‌های مطرح شدن دگرگونی در جامعه

1- اشاعه: عبارت از مطرح شدن یک عضو نو در جامعه از طریق فرهنگ خارجی.

2- ابداع: آفرینش یک چیز نو است از طریق ترکیب عناصری که در فرهنگ داخلی یک جامعه وجود دارند.

مطرح شدن دیگرگونی

ابداع

اشاعه

مژده کیانی - مردادماه 1385

برنامه ریزی اجتماعی

- برنامه ریزی اجتماعی به کوششی که دانشمندان اجتماعی به عمل می آورند تا فراگرد دگرگونی اجتماعی را به گونه‌ای هدایت کنند که این دگرگونی‌ها تا آن جا که ممکن است به سود جامعه تمام شوند، اطلاق می شود.

